

LETNO POROČILO 2012

DARS

2012
DARS

LETNO POROČILO 2012

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji
DARS d.d.

Ljubljana, april 2013

VSEBINA

POSLOVNO POROČILO 5

RAČUNOVODSKO POROČILO 63

VSEBINA

POSLOVNO POROČILO

Pismo uprave	8
Poročilo o delu nadzornega sveta v letu 2012	12
Podatki o družbi in ključni poslovni podatki	14
Poslanstvo, vizija, vrednote in strateške usmeritve	18
Avtoceste in hitre ceste v RS ter prometne obremenitve	20
Pomembni poslovni dogodki v poslovnem letu 2012	25
Pomembni poslovni dogodki, ki so nastopili po koncu poslovnega leta	26
Poslovno tveganje	27
Finančno tveganje	30
Analiza poslovanja	32
Poslovne aktivnosti družbe	34
Cestninjenje	34
Vzdrževanje in upravljanje avtocest	36
Organizacija gradenj in obnov	39
Vlaganja v razvoj in obnavljanje avtocest	42
Aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja	44
Integrirani sistem vodenja	45
Notranja revizija	46
Družbena odgovornost	47
Prometna varnost	47
Ravnanje z okoljem	50
Upravljanje človeških virov	52
Zadovoljstvo uporabnikov in komuniciranje	55
Pričakovani razvoj družbe	57
Izjava o upravljanju DARS d. d.	58

KRATICE

ABC	Avtomatsko brezgotovinsko cestninjenje
AUKN	Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije
CP	Cestninska postaja
DARS d. d.	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d.
DPN	Državni prostorski načrt
EBITDA	Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization
ECS	Elektronski cestninski sistem
MMP	Mednarodni mejni prehod
NPIA	Nacionalni program izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji
PGD	Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja
PIC	Prometno-informacijski center za državne ceste
PLDP	Povprečni letni dnevni promet
PPT	Prosti prometni tok
PZI	Projekt za izvedbo
R3	Motorna vozila z dvema ali tremi osmi, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kg, in skupine vozil z dvema ali tremi osmi, pri katerih največja dovoljena masa vlečnega vozila presega 3500 kg
R4	Motorna vozila z več kakor tremi osmi, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kg, in skupine vozil z več kakor tremi osmi, pri katerih največja dovoljena masa vlečnega vozila presega 3500 kg
RS	Republika Slovenija
SNVP	Sistem za nadzor in vodenje prometa
SRS	Slovenski računovodski standardi 2006
ZDARS	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-UPB1) (Uradni list RS, št. 20/2004)
ZDARS-1	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 97/2010-ZDARS-1)
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) (Uradni list RS, št. 65/2009-UPB3, 83/2009)
ZUJF	Zakon za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012)

PISMO UPRAVE

Poslovno leto 2012 je bilo za družbo DARS d. d. dinamično. Zaznamovale so ga priprave na spremembe notranje organiziranosti pa tudi nadaljevanje globalne gospodarske in finančne krize, predvsem v gradbeništvu in v bančnem sektorju.

DARS d. d. je v letu 2012 skladno s poslovnim načrtom organiziral in vodil projekte graditve in obnov avtocestnih odsekov.

Na področju prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor so v letu 2012 potekali postopki priprave za enajst državnih prostorskih načrtov. V postopkih umeščanja avtocest in hitrih cest v prostor smo v okviru svojih pristojnosti sodelovali z javnostjo in uporabniki ter s tem prispevali k rešitvam, ki so družbeno sprejemljive.

Na področju projektiranja so bili v letu 2012 izdelani projekti PGD za avtocestni odsek Draženci–MMP Gruškovje, ki je bil sofinanciran iz evropskih TEN-T sredstev, ter drugi aktualni načrtovani projekti. Potrjena je bila investicijska dokumentacija za več obnovitvenih del in za postavitev protihrupnih ograj na petih avtocestnih odsekih.

Pri zaključnih delih na posameznih avtocestnih odsekih, smo se srečevali s številnimi težavami, največkrat zaradi stečajev ali likvidnostnih težav slovenskih gradbenih podjetij. Prav zaradi težav slovenskih gradbenih podjetij je bila realizacija del po sklenjenih pogodbah slabša od planirane, težave pa so se pojavljale tudi pri odpravljanju napak v garancijski dobi.

V letu 2012 so se nadaljevala gradbena dela pri obnovi treh avtocestnih odsekov. Obnovili smo 35,6 kilometra vozišč, izvedli pet delnih obnov premostitvenih objektov ter realizirali večino načrtovanih manjših investicijskih del.

Nadaljevali so se graditev odseka Koper–Izola in dela v predoru Markovec, ki je v investicijskem smislu največji segment odseka. Realiziran je bil razpis za izvedbo elektrostrojne opreme predora, vendar izvajalec, zaradi pritožb in posledično odločanja Državne revizijske komisije v letu 2012 še ni bil izbran.

V sklopu projekta Graditev protihrupnih ograj na petih avtocestnih odsekih v RS, ki je vključen v dopolnjeni Operativni program

V DARS d. d. se zavedamo izzivov, ki nas čakajo v prihodnosti, pomembnosti trajnostnega razvoja ter nujnosti ohranjanja in varovanja okolja.

razvoja okoljske in prometne infrastrukture, je bila izdelana vsa potrebna dokumentacija in pridobljena odločba o dodelitvi sredstev iz evropskega kohezijskega sklada.

Po propadu večjih slovenskih gradbenih podjetij, ki so za družbo gradila avtocestne odseke, se je izkazalo, da slednja podizvajalcem niso plačevala opravljenih storitev. V DARS d. d. se zavedamo težkih razmer, v katerih so se znašli podizvajalci, zato smo pripravljene sodelovati pri reševanju te problematike. Vendar moramo kot dober gospodar vedno ravnati odgovorno, v interesu družbe in skladno z zakonodajo.

Vlada RS je v juniju 2012 sprejela sklep, s katerim je Ministrstvo za infrastrukturo in prostor ter družbo DARS d. d. zadolžila za

vzpostavitev ECS v PPT za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov. DARS d. d. je nemudoma pristopil k realizaciji vladnega sklepa in pripravil koncept cestninjenja težkih vozil, novelo investicijskega programa in razpisno dokumentacijo. Razpis je bil objavljen v februarju 2013.

Cestninjenje vozil je v letu 2012 potekalo na ustaljen način, po dveh ločenih cestninskih sistemih – z vinjetami za vozila, katerih največja dovoljena masa ne presega 3500 kilogramov, in na klasičen način v odprtem in zaprtem cestninskem sistemu na cestninskih postajah za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov.

V letu 2012 smo s cestninjenjem tovornih vozil ustvarili 156,4 milijona evrov prihoda,

ka, v letu 2011 pa 161,4 milijona evrov, kar pomeni triodstotno zmanjšanje. S prodajo vinjet smo ustvarili 138,5 milijona evrov prihodka, v letu 2011 pa 136,9 milijona evrov, kar pomeni, da so se prihodki iz naslova prodanih vinjet v letu 2012 povečali za en odstotek.

Z naraščanjem osebnega in tranzitnega tovornega prometa postaja izvajanje vzdrževalnih del vse večja ovira za uporabnike. Predvsem na avtocesti A1 vzdrževalnih del ni mogoče izvesti brez zastojev, saj je promet gost skoraj ves dan, opravljanje vzdrževalnih del v nočnem času pa zaradi varnosti delavcev in udeležencev v prometu ni možno. Po drugi strani je prav vse gostejši promet vzrok za čedalje obsežnejša vzdrževalna dela in obnove. Področje rednega

Prihaja čas, ko se bomo morali bolj kot do sedaj posvetiti upravljanju zgrajene avtocestne infrastrukture oziroma izzivom, ki jih prinaša zagotavljanje večje varnosti in pretočnosti prometa na avtocestah in hitrih cestah.

vzdrževanja je prek svojih pogodb izvedlo najnujnejše krpanje vozišča.

Investicijsko obnavljanje in vzdrževanje avtocest ter hitrih cest je potekalo po Poslovnem načrtu za leto 2012, pripravljenem na podlagi izvedenih pregledov in ocene stanja vozišč, spremljanja stanja infrastrukture in strokovne presoje o nujnosti obnove. Izbrani odseki so bili dodatno potrjeni s pomočjo ekspertnega sistema za gospodarjenje z vozišči, ki se uporablja za optimalno planiranje obnove vozišč.

Na področju gradnje cestnih povezav čaka Slovenijo še vrsta izzivov: poleg odseka obalne hitre ceste Izola–Lucija je pred nami še gradnja avtocestnega odseka Draženci–MMP Gruškovje. Glede na skoraj dvajsetletne izkušnje in znanje, pridobljeno pri izva-

janju NPIA v Republiki Sloveniji želi DARS d. d. aktivno sodelovati tudi pri graditvi cestne povezave Postojna–Divača–Jelšane ter odseka Šentrupert–Dravograd.

Kljub neugodnemu poslovnemu okolju je celotni prihodek DARS d. d. v letu 2012 znašal 316 milijonov evrov in je bil za šest odstotkov manjši od prihodka, ustvarjenega v letu 2011. Na zmanjšanje celotnega prihodka so vplivali predvsem manjši drugi poslovni prihodki ter manjši prihodki od cestninjenja.

Odhodki družbe v letu 2012 so znašali 286,6 milijona evrov, kar je šest odstotkov manj kot v letu 2011. V strukturi odhodkov zavzema največji, 51-odstotni delež amortizacija, medtem ko finančni odhodki predstavljajo 24-odstotni delež.

Čisti dobiček družbe za leto 2012 znaša 23,3 milijona evrov.

Tudi v letu 2012 je bila ena glavnih aktivnosti družbe upravljanje dolga, ki se je akumuliral ob intenzivni graditvi in obnovah v prejšnjih letih. V letu 2012 je družba odplačala glavnico v višini 103,6 milijona evrov in obresti v višini 74,4 milijona evrov. Skupni dolg družbe je 31. decembra 2012 znašal dve milijardi 828,3 milijona evrov. Zaradi naraščajočih finančnih obveznosti družbe, ki jih predstavlja odplačevanje kreditov, se je uprava dejavno lotila analize dolgoročne finančne vzdržnosti poslovanja ter aktivnosti za prestrukturiranje dolga.

V poslovnem letu 2012 smo bili uspešni predvsem zaradi predanega dela, truda in zavzetosti uprave in vseh zaposlenih. Na

dobre delovne in poslovne rezultate družbe vsekakor pomembno vpliva uspešno usklajevanje zasebnega, družinskega in poklicnega življenja njenih delavcev.

V DARS d. d. se zavedamo izzivov, ki nas čakajo v prihodnosti, pomembnosti trajnostnega razvoja ter nujnosti ohranjanja in varovanja okolja. Sprejeti sistem ravnanja z okoljem ISO 14001 celovito ureja obvladovanje okoljskih vidikov poslovanja družbe, od zmanjševanja količine odpadkov in racionalne rabe energentov, aktivnega spremljanja naših dejavnosti tudi z vidika varovanja okolja do spremljanja in izvajanja okoljske zakonodaje ter izobraževanja zapo-

slenih za okolju bolj prijazno delovanje.

Zdaj, ko je večina avtocestnega križa tako rekoč zgrajena, prihaja čas, ko se bomo morali bolj kot do sedaj posvetiti upravljanju zgrajene avtocestne infrastrukture oziroma izzivom, ki jih prinaša zagotavljanje večje varnosti in pretočnosti prometa na avtocestah in hitrih cestah. Strateške usmeritve družbe moramo prilagoditi spremenjenemu gospodarskemu in družbenemu okolju, kar je osnovni pogoj za uspešno poslovanje družbe v prihodnosti. Konec leta 2012 je uprava začela izvajati proces prilagoditve poslovnih procesov, spremembe organizacijske sheme in sistemizacije delovnih

mest, katerega cilj je uresničitev poslovnih načrtov in nadaljnji razvoj družbe. Proces je bil dokončan v februarju 2013.

DARS d. d. kot infrastrukturno podjetje želi spodbuditi druga tovrstna podjetja v državi in poslovne logistike k aktivnejšemu skupnemu sodelovanju. Prednost naše izjemne lege na križišču mediteranskega in baltskega koridorja nam v prihodnje ne bo več podarjena, temveč jo bomo morali v tekmi z drugimi prometnimi koridorji ponovno utemeljiti in narediti privlačno tako za transport kot za logistiko. V tej smeri mora družba Dars v prihodnje iskati sinergijske učinke.

Tine Svoljšak
član uprave

mag. Matjaž Knez
predsednik uprave

Franc Skok
član uprave

Janko Kernel
delavski direktor/član uprave

POROČILO O DELU NADZORNEGA SVETA ZA LETO 2012

1. Sestava nadzornega sveta DARS d. d.

V skladu s točko 7.3.1 Statuta DARS d. d., sprejetega 14. marca 2011, nadzorni svet DARS d. d. sestavlja šest članov. Dva člana nadzornega sveta sta predstavnika zaposlenih.

V letu 2012 so nadzorni svet sestavljali naslednji člani:

- dr. Milan Medved, predsednik (18. januarja 2012 podal odstopno izjavo)
- mag. Tomaž Mencinger, član; 28. septembra 2011 postal namestnik predsednika, 15. februarja 2012 predsednik
- Darij Barrile, član; od 15. februarja 2012 namestnik predsednika
- Vito Meško, član – predstavnik zaposlenih
- Darko Kodrič, član – predstavnik zaposlenih do 30. aprila 2012
- Marjan Sisinger, član – predstavnik zaposlenih od 1. maja 2012
- Dušan Hočevar, član od 25. maja 2012, predsednik od 7. junija 2012
- Ivan Križnič, član od 25. maja 2012, namestnik predsednika od 7. junija 2012
- mag. Silva Savšek – članica od 25. maja 2012
- Robert Čehovin – član od 25. maja 2012.

2. Delovanje nadzornega sveta

Nadzorni svet DARS d. d. se je v letu 2012 sestal na sedemnajstih rednih sejah, imel pet dopisnih sej in dve izredni seji.

Člani so se redno udeleževali sej, kar dokazuje podatek, da so bili na triindvajsetih sejah prisotni vsi člani, na eni seji je manjkal en član.

Člani so na sejah aktivni in sodelujejo v razpravah s ciljem, da se vsa morebitna različna stališča pojasnijo in uskladijo do stopnje, ko je večino sklepov mogoče sprejeti soglasno. Usklajenost delovanja nadzornega sveta ilustrira podatek, da so bili v letu 2012 skoraj vsi sklepi sprejeti soglasno. Razprave so dokaz, da se člani sveta temeljito pripravijo na seje, saj v nasprotnem primeru ne bi mogli aktivno in strokovno sodelovati pri obravnavi posameznih točk dnevnega reda.

V letu 2012 je nadzorni svet DARS d. d. v skladu s točko 7.3.7 Statuta DARS d. d. dal soglasje na deset poslov v posamični vrednosti nad 2,5 milijona evrov. Na podlagi sklepa nadzornega sveta iz leta 2010, da je potrebno tudi za sklenitev aneksa k pogodbi, h kateri je nadzorni svet že dal soglasje, ponovno pridobiti soglasje nadzornega sveta, čeprav je vrednost aneksa manjša od 2,5 milijona evrov,

je nadzorni svet v letu 2012 dal enajst soglasij za sklenitev tovrstnih aneksov.

Na marčevski seji je nadzorni svet obravnaval sklep vlade, s katerim slednja nalaga družbi DARS d. d., da takoj ustavi vse aktivnosti za uvedbo novega ECS v PPT, in načrt dela službe za notranjo revizijo za leto 2012.

Problematiko poplačila podizvajalcev je nadzorni svet tekoče obravnaval vse leto.

Nadzorni svet se je seznanil z Letnim poročilom DARS d. d. in revizorjevim poročilom za leto 2011.

Na junijski seji je odpoklical predsednico uprave in članico uprave zaradi hujših kršitev zakonov, pravnih aktov družbe, pogodbe o poslovanju in pogodbe o zaposlitvi. Za obdobje do izvedbe javnega razpisa za člana uprave DARS d. d., vendar najdlje do 27. junija 2013, je imenoval dva člana uprave.

Na avgustovski seji je nadzorni svet imenoval tričlansko upravo s polnim mandatom.

Na novembrski seji je nadzorni svet dal soglasje k Pravilniku o organiziranosti DARS d. d.

Na zadnji redni seji v letu 2012 je dal soglasje k Poslovnemu načrtu DARS d. d. za leto 2013.

Nadzorni svet DARS d. d. je sproti obravnaval poročila o poteku del po posameznih odsekih – ločeno po osnovnih pogodbah in aneksih, poročila o obnavljanju in vzdrževanju, zahtevke za revizijo postopkov javnega naročanja in poročila o sklenjenih finančnih poslih, vrednih več kot 2,5 milijona evrov.

Tekoče se je seznanjal tudi z izvajanjem del v predoru Markovec, z analizo poslovanja DARS d. d. po posameznih obdobjih tekočega leta kakor tudi s kadrovskimi poročili in poročili o varnosti in zdravju pri delu.

2.1. Komisije nadzornega sveta DARS d. d.

Revizijska komisija

Nadzorni svet je v juniju 2012 imenoval nove člane revizijske komisije. Delo komisije koordinira predsednica mag. Silva Savšek. Predsednica in njen namestnik prihajata iz vrst nadzornega sveta,

Nadzorni svet DARS d. d. ocenjuje, da sta uprava DARS d. d. in nadzorni svet DARS d. d. v letu 2012 delovala dobro in v korist družbe.

tretja članica, mag. Silva Jamnik, pa je ekspertna članica, izbrana iz registra strokovnjakov, ki ga objavlja Slovenski inštitut za revizijo.

Naloge revizijske komisije določata Zakon o gospodarskih družbah in Poslovnik o delu revizijske komisije nadzornega sveta DARS d. d. Revizijska komisija se sestane pred vsako sejo nadzornega sveta, na kateri se obravnavajo Letno poročilo, predlog za izbor revizorja za opravljanje revizijskih storitev v DARS d. d., Letni načrt dela službe za notranjo revizijo ipd. Revizijska komisija se sestane tudi v drugih posebnih primerih. Predsednica komisije na seji nadzornega sveta poroča o ugotovitvah oz. sklepih revizijske komisije.

V zvezi z dokumentom AUKN z naslovom »Zahteva za preučitev morebitnih nepravilnosti v zvezi s svetovalnimi pogodbami v družbi DARS d. d.« je revizijska komisija opravila revizijo zakonitosti, gospodarnosti in učinkovitosti pri sklepanju svetovalnih pogodb. Revizijska komisija je na podlagi opravljene revizije predlagala nadzornemu svetu, naj upravi družbe naloži, da izvede revizijo informacijskega sistema in programskih produktov, pregleda vse aktivne pogodbe za izvajanje pravnih storitev ter opravi revizijo vseh pogodb, sklenjenih z DRI, upravljanje investicij d. o. o.

V letu 2012 se je revizijska komisija sestala na desetih sejah.

Kadrovska komisija

Konec novembra je bila ustanovljena kadrovska komisija. Za njene člane so bili imenovani Ivan Križnič, Dušan Hočevar in Vito Meško.

2.2. Organizacija dela

Nadzorni svet DARS d. d. ima v skladu s poslovníkom sekretarko nadzornega sveta, ki je iz vrst zaposlenih in je za delo, ki ga opravlja za nadzorni svet, odgovorna izključno predsedniku nadzornega sveta. Sekretarka koordinira delo nadzornega sveta in njegovih komisij, skrbi za to, da strokovne službe DARS d. d. pravočasno pripravijo gradiva za seje nadzornega sveta in njegove komisije ter opravlja ostale naloge, določene v Poslovníku nadzornega sveta.

Nadzorni svet se največkrat sestaja na izpostavi DARS d. d. v Ljubljani, občasno se sestane tudi na sedežu družbe v Celju. Kadar je zaradi obravnave določene tematike potreben ogled na terenu, se nadzorni svet sestane na terenu.

Takšen način dela zagotavlja optimalno učinkovitost delovanja nadzornega sveta.

V začetku leta 2012 je nadzorni svet izvedel postopek vrednotenja učinkovitosti.

3. Potrditev Letnega poročila in predlog uporabe bilančnega dobička za leto 2012

Nadzorni svet DARS d. d. je Letno poročilo DARS d. d. za leto 2012 obravnaval v okviru zakonskega roka. Seznanil se je z revizijskim poročilom in mnenjem pooblaščenega revizorja o pregledanih računovodskih izkazih za poslovno leto 2012 ter ugotovil, da pooblaščen revizor ni odkril nobenih napačnih navedb oz. nepravilnosti, ki bi lahko vplivale na računovodske izkaze družbe. V revizijskem poročilu tudi ni nobenih pripomb in zadržkov glede uprave družbe in nadzornega sveta.

Nadzorni svet DARS d. d. je na osnovi določil 64. in 230. člena ZGD-1, v kontekstu celovite obravnave Letnega poročila ter predloga uprave, na temelju revidiranih računovodskih izkazov družbe ugotovil, da čisti dobiček družbe za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2012 znaša 23.322.601,65 evrov. Ugotovljeni čisti dobiček se razporedi po naslednjem ključu:

- 1.166.130,08 evrov v zakonske rezerve;
- 11.078.235,78 evrov v druge rezerve iz dobička po sklepu uprave in nadzornega sveta DARS d. d.

Ugotovljeni bilančni dobiček na dan 31. decembra 2012 znaša 11.078.235,79 evrov.

O bilančnem dobičku bo odločala skupščina družbe.

Nadzorni svet DARS d. d. je na seji dne 25. aprila 2013 sprejel sklep o potrditvi revidiranega Letnega poročila DARS d. d. za leto 2012, kar po 282. členu ZGD-1 pomeni, da nadzorni svet DARS d. d. soglašava z revidiranim poročilom in s tem tudi sprejema Letno poročilo DARS d. d. za leto 2012.

Nadzorni svet DARS d. d. ocenjuje, da sta uprava DARS d. d. in nadzorni svet DARS d. d. v letu 2012 delovala dobro in v korist družbe, kar je razvidno tudi iz doseženih poslovnih rezultatov, in predlaga skupščini, da jima skladno z 293. členom ZGD-1 podeli razrešnico.

Dušan Hočevar
predsednik nadzornega sveta

PODATKI O DRUŽBI IN KLJUČNI POSLOVNI PODATKI

NAZIV	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d. d.
SEDEŽ	kratica: DARS d. d. Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje tel.: (03) 426-40-71 faks: (03) 544-20-01
IZPOSTAVA	Dunajska 7, 1000 Ljubljana tel.: (01) 300-99-00 faks: (01) 300-99-01
SPLETNE STRANI	www.dars.si www.promet.si
LETO USTANOVITVE	1993
REGISTRSKI VLOŽEK	1/06158/00, Okrožno sodišče v Celju
USTANOVITELJ	Republika Slovenija
DELNIČAR	Republika Slovenija
MATIČNA ŠTEVILKA	5814251000
IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA ZA DDV	SI92473717
OSNOVNI KAPITAL	2.319.866.345,16 EUR
ŠTEVILO IZDANIH DELNIC	55.592.292 imenskih kosovnih delnic

Družba DARS d. d. je bila ustanovljena z ZDARS leta 1993, poslovati pa je začela 1. januarja 1994. Do 31. decembra 2003 je imela status javnega podjetja v obliki delniške družbe, od 1. januarja 2004 pa ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe. Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS d. d. je Republika Slovenija, ki jo je na podlagi Zakona o upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije (Ur. l. RS št. 38/10) do 28. decembra 2012 zastopala AUKN. Z 28. decembrom 2012 je izvrševanje upravljanja naložb RS skladno z Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (Ur. l. RS št. 105/2012) začasno, to je, do imenovanja uprave Slovenskega državnega holdinga, prešlo na upravo Slovenske odškodninske družbe, d. d.

Konec leta 2010 je začel veljati ZDARS-1, v skladu s katerim DARS d. d.:

- v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest;
- izvaja gradnjo avtocest v svojem imenu in za svoj račun;
- upravlja in vzdržuje avtocestne odseke, za katere pridobi koncesijo za gradnjo.

Država prek razvojnih dokumentov ohranja strateški nadzor nad razvojem avtocest z določanjem novih odsekov in rokov, v katerem morajo biti ti novozgrajeni odseki predani v promet.

ZDARS-1 določa status, naloge in obveznosti družbe DARS d. d. ter ureja stvarnopravna razmerja v zvezi z avtocestami. DARS d. d. se je s tem zakonom preoblikoval v koncesionarja, ki mu je bila za obdobje trajanja koncesijskega razmerja podeljena stavbna pravica na zemljiščih, na katerih bo izvajal gradnjo, in prevzema vse finančne obveznosti, povezane z gradnjo avtocestnih odsekov. ZDARS-1 tudi določa, da DARS d. d. v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor, ter naloge, povezane s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. Zakon nadalje določa, da DARS d. d. nadaljuje gradnjo avtocest in hitrih cest, ki so se začele graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1, ter da še naprej upravlja in vzdržuje obstoječe avtoceste in hitre ceste v RS.

Z ZUJF, ki je začel veljati v letu 2012, je stavbna pravica, ustanovljena v korist DARS d. d., postala odplačna.

Tabela 1: Ključni poslovni podatki po letih

Ključni poslovni podatki v EUR	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012
Skupni prihodki	241.837.168	272.329.357	316.615.824	336.538.471	316.010.743
Skupni odhodki	227.052.630	259.421.061	278.327.509	305.730.681	286.629.434
Čisti prihodki od prodaje	237.907.159	266.050.392	301.412.873	310.772.380	305.817.390
Poslovni stroški	226.984.620	259.366.619	205.792.943	228.906.759	216.782.092
Dajatev po koncesijski pogodbi	142.385.612	169.447.153	0	0	0
Poslovni izid poslovanja	13.289.015	11.687.109	108.485.776	102.262.961	94.246.203
EBITDA	21.575.090	21.189.454	223.979.429	261.146.284	239.684.267
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	11.499.906	10.161.585	30.463.365	24.609.552	23.322.602
Osnovni kapital	212.823	212.823	2.319.866.345	2.319.866.345	2.319.866.345
Kapital na dan 31. 12.	55.271.542	55.413.862	2.402.580.775	2.427.190.327	2.440.512.929
Skupna vrednost aktive na dan 31. 12.*	5.664.712.555	5.935.788.392	5.611.218.851	5.529.053.959	5.626.879.758
Stanje dolga na dan 31. 12.	2.685.098.254	2.947.416.960	2.998.506.697	2.931.830.772	2.828.280.071
Odplačilo dolga – glavnica	62.172.986	62.614.691	133.910.263	66.675.925	103.550.701
Plačilo obresti **	108.472.971	91.263.756	79.015.798	79.275.822	74.434.649

* Podatki za obdobje 2008–2009 se nanašajo na sredstva DARS d. d. in sredstva RS, prejeta v upravljanje.

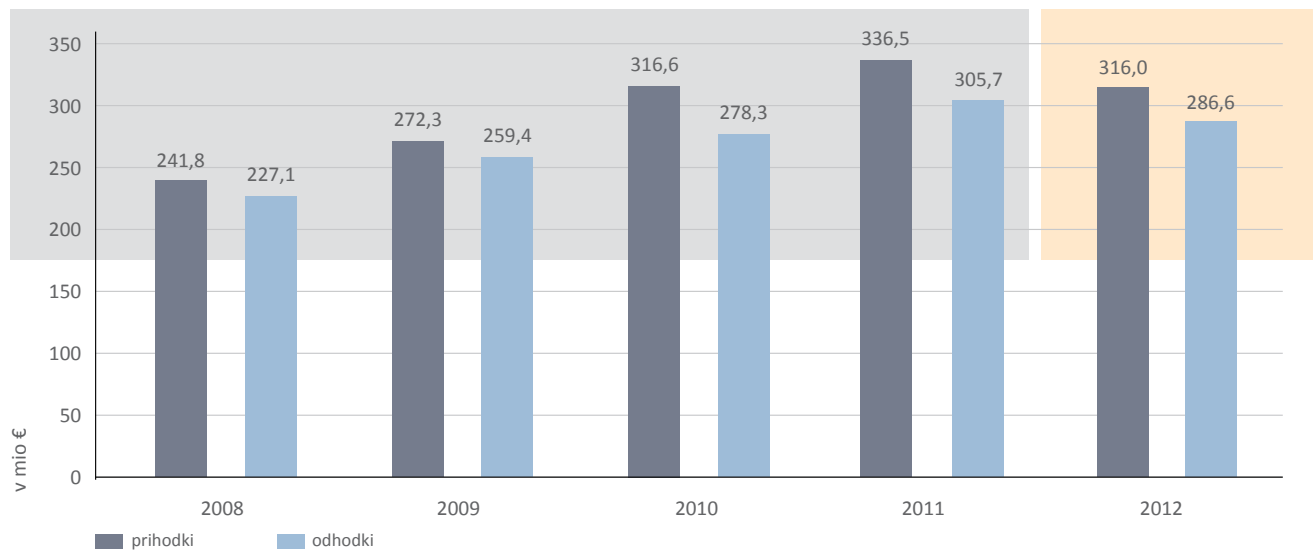
** Podatek se nanaša na dejanske odlive za obresti v posameznem letu.

Kazalniki	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012
Marža iz poslovanja	5,6 %	4,4 %	36,0 %	32,9 %	30,8 %
EBITDA marža	9,1 %	8,0 %	74,3 %	84,0 %	78,4 %
Neto marža	4,8 %	3,8 %	10,1 %	7,9 %	7,6 %
Donosnost na kapital (ROE)	22,1 %	18,4 %	2,5 %	1,0 %	1,0 %

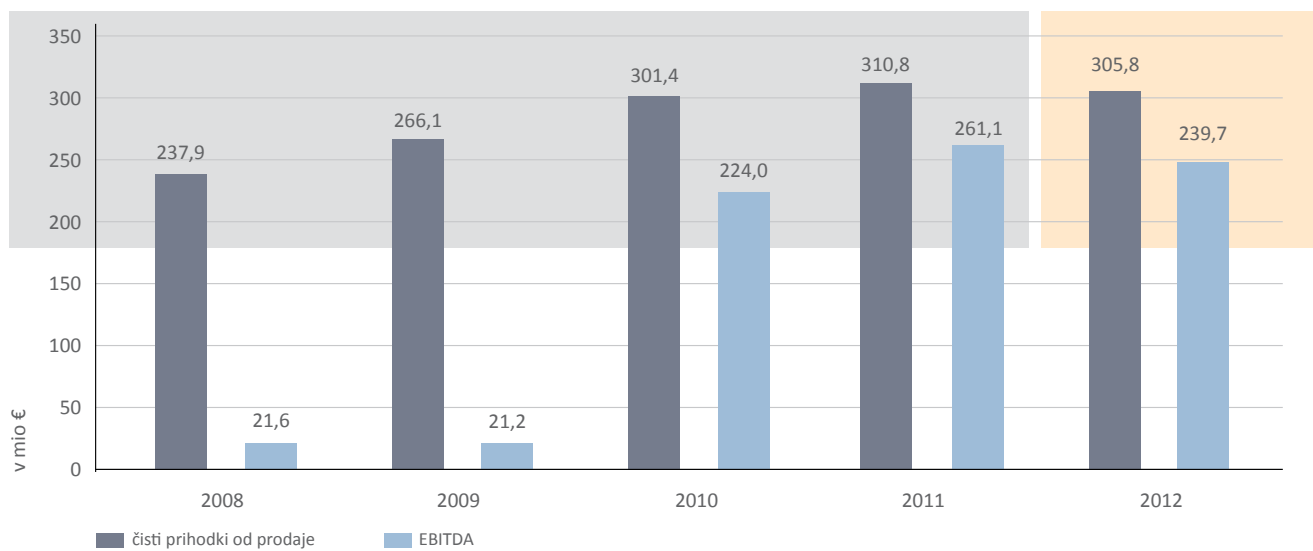
Število zaposlenih	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012
Konec leta	1209	1250	1247	1249	1226

Pričakovanja AUKN glede nekaterih pomembnejših poslovnih kazalcev družbe DARS d. d. so navedena v dokumentu Priporočila in pričakovanja Agencije za upravljanje kapitalskih naložb do družb z lastništvom države. Iz priporočil je razvidno, da AUKN do leta 2015 pričakuje dveodstotno stopnjo donosnosti kapitala (ROE).

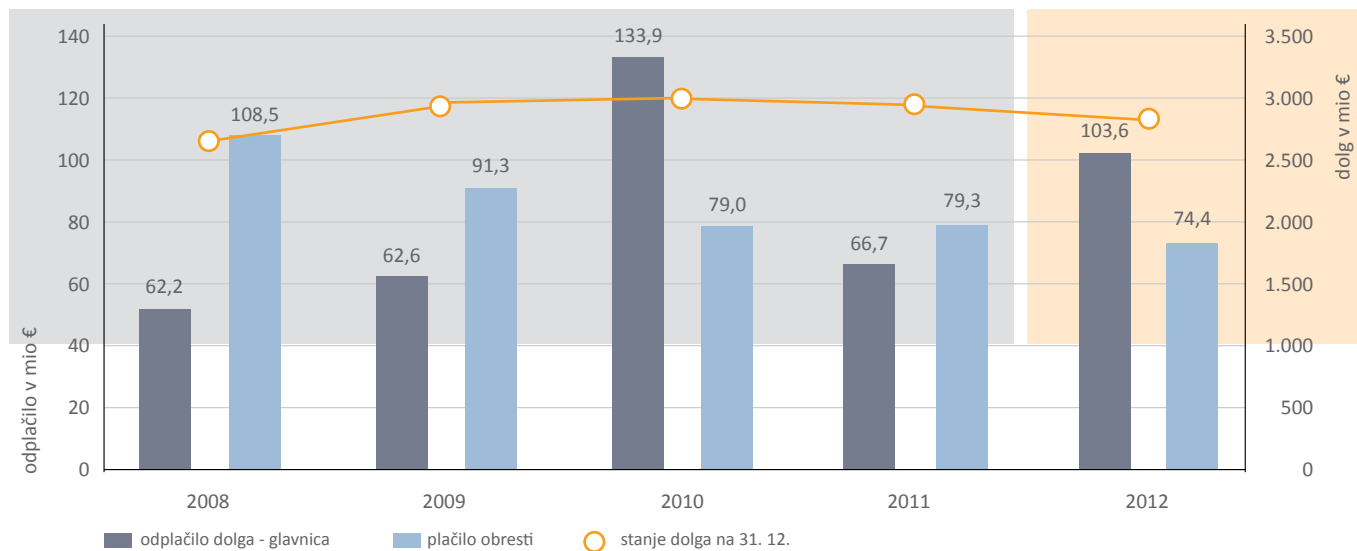
Graf 1: Gibanje skupnih prihodkov in odhodkov DARS d. d. v obdobju 2008–2012

Graf 2: Gibanje čistega prihodka od prodaje ter dobička iz poslovanja DARS d. d. pred amortizacijo v obdobju 2008–2012

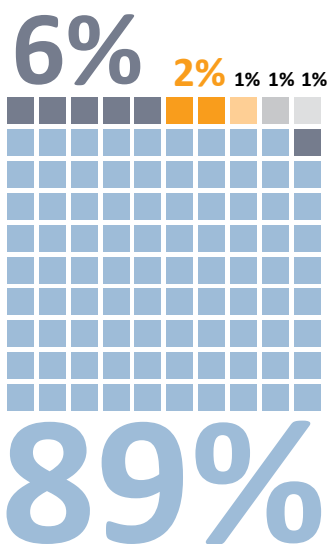

Graf 3: Stanje dolga 31. decembra, odplačilo glavnica in plačilo obresti v obdobju 2008–2012

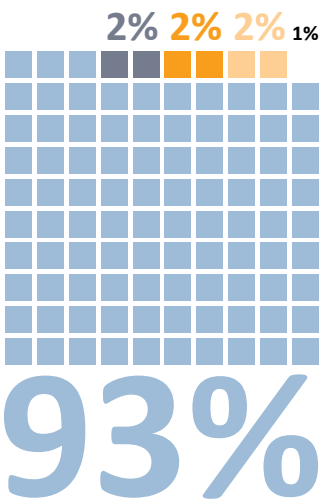

Graf 4: Struktura prihodkov DARS d. d.

2011

2012

- prihodki od cestnine
- drugi poslovni prihodki
- prihodki od zakupnin
- finančni prihodki
- drugi prihodki < 1%
- prihodki od služnosti < 1%
- prihodki od zapor in prekomernih obremenitev < 1%
- prihodki od zakupa optičnih vlaken/telekomunikacije < 1%
- drugi prihodki od prodaje < 1%
- prihodki iz pogodbe o naročilu < 1%

POSLANSTVO, VIZIJA, VREDNOTE IN STRATEŠKE USMERITVE

POSLANSTVO

Skrbimo za družbeno odgovorno in učinkovito gradnjo, upravljanje in vzdrževanje avtocestnih in drugih infrastrukturnih omrežij v Republiki Sloveniji ter zagotavljamo pogoje za njihovo varno uporabo. S sistematičnim razvijanjem novih poslovnih idej spodbujamo rast in razvoj družbe DARS d. d. in njenih zaposlenih.

VIZIJA

DARS d.d. je vsako leto uspešnejša in bolj tržno naravnana, učeča se gospodarska družba za razvoj in upravljanje sodobnih infrastrukturnih omrežij, ki deluje v korist vseh deležnikov.

TEMELJNE VREDNOTE

Odgovornost

Prevzete delovne obveznosti izpolnjujemo odgovorno do sebe in do naše družbe in si, z mislijo na naše uporabnike, prizadevamo za njihovo kakovostno uresničevanje.

Gospodarnost

V družbi ravnamo skrbno in kot dobri gospodarji. Svoje delovne cilje uresničujemo kakovostno, pravočasno in stroškovno učinkovito.

Inovativnost

Spodbujamo in nenehno razvijamo inovativne pristope k našemu delu; razmišljamo ustvarjalno, saj se zavedamo, da lahko le tako oblikujemo inovativne rešitve z veliko dodano vrednostjo za uporabnike, zaposlene, družbo, lastnika.

Transparentnost

Naše delovanje in poslovanje je pregledno in pravično za vse deležnike družbe; je skladno s splošno veljavnimi predpisi in z našim etičnim kodeksom.

Vodstvo in vsi zaposleni v družbi si bomo s strokovnim in odgovornim opravljanjem svojega dela prizadevali, da bomo izpolnili zahteve in pričakovanja naših strank, lastnika, zaposlenih, okolja in družbe. Naš poslovni uspeh ni prepuščen naključju, temveč je skrbno načrtovan, voden in nadzorovan.

STRATEŠKE USMERITVE

Strateška partnerstva z deležniki

V družbi skušamo z vsemi deležniki sistematično razvijati strateška partnerstva, ki nam zagotavljajo ustrezne pogoje za optimalno poslovanje in dolgoročno rast in razvoj podjetja.

Učinkovito upravljanje dolga

Družba zagotavlja stabilno in vzdržno servisiranje obveznosti iz naslova nastalega dolga (učinkovit finančni inženiring za uspešno upravljanje dolga).

Zagotavljanje pretočnosti in varnosti na avtocestnih omrežjih

S strokovnim pristopom in ob pomoči objektivnih analiz zagotavljamo pretočnost in varnost avtocest in ostale cestne infrastrukture ter na empirično merljiv in finančno vzdržen način izboljšujemo svojo organiziranost in operativno odličnost.

Sistematični razvoj in implementacija novih idej

Prizadevamo si razvijati nove tržno naravnane programe z visoko dodano vrednostjo na sistematičen in trajnosten način.

Učinkovito upravljanje virov družbe

Trudimo se čim bolj učinkovito upravljati vse vire našega poslovnega sistema: kadrovske, materialne, finančne in informacijske.

POLITIKA INTEGRIRANEGA SISTEMA VODENJA

Vodstvo in vsi zaposleni v družbi si bomo s strokovnim in odgovornim opravljanjem svojega dela prizadevali, da bomo izpolnili zahteve in pričakovanja naših strank, lastnika, zaposlenih, okolja in družbe. Naš poslovni uspeh ni prepuščen naključju, temveč je skrbno načrtovan, voden in nadzorovan. Zavezani smo neprestanemu izboljševanju vseh poslovnih procesov, s poudarkom na preventivnem delovanju.

Naš cilj je nudenje kakovostnih, okolju prijaznih in celovitih storitev. Ta cilj dosegamo:

- z odgovornim odločanjem na podlagi dejstev,
- z ustvarjanjem ugodnih delovnih razmer in zdravih odnosov znotraj in zunaj družbe,
- s spodbujanjem inovativnosti zaposlenih,
- z doslednim spoštovanjem zakonodaje, drugih obvezujočih zahtev in razvojnih usmeritev,
- s skrbnim izbiranjem usposobljenih partnerjev in drugih zunanjih izvajalcev,
- s podpiranjem razvoja stroke in pridobivanjem novih znanj,
- z aktivnim komuniciranjem z vsemi segmenti javnosti ter
- z zavezanostjo varovanju okolja in prijaznosti do soljudi.

Uprava podjetja si po svojih najboljših močeh prizadeva, da bi s svojim osebnim zgledom in v sodelovanju z zaposlenimi dosegla zastavljene cilje.

AVTOCESTE IN HITRE CESTE V RS TER PROMETNE OBREMENITVE

Republika Slovenija je leta 1994 s posebno pogodbo na DARS d. d. prenesla upravljanje in vzdrževanje vseh zgrajenih avtocest in infrastrukturnih objektov ter naprav na njih. RS je tako prenesla na DARS d. d. 198,8 kilometra do takrat zgrajenih dvopasovnih in štiripasovnih avtocest in hitrih cest ter 67,5 kilometra priključkov.

Z izvajanjem NPIA se je omrežje v upravljanju in vzdrževanju DARS d. d. postopno povečevalo. Ob koncu leta 2012 je družba upravljala 607 kilometrov avtocest, 165,6 kilometra priključkov nanje, 22,5 kilometra razcepov ter 7,3 kilometra drugih servisnih cest.

V Sloveniji je v veljavi vinjetni cestninski sistem za lahka osebna vozila ter odprti in zaprti cestninski sistem za težka vozila.

Vinjetni cestninski sistem je namenjen vozilom, katerih največja dovoljena masa ne presega 3500 kilogramov, ne glede na maso priklopnega vozila. Nakup vinjet je pogoj za uporabo avtocest in hitrih cest v upravljanju DARS d. d.

Tabela 2: Dolžina omrežja v upravljanju in vzdrževanju DARS d. d. na dan 31. decembra.

Dolžina omrežja v upravljanju in vzdrževanju DARS d. d. na dan 31. 12. (v km)	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011	Leto 2012
Avtoceste (brez predorov)	438,245	527,728	567,129	582,456	582,456	581,926
Razcepi	13,351	16,763	21,345	22,254	22,254	22,534
Druge servisne ceste	9,297	9,829	10,416	9,306	9,306	7,306
Priključki	128,592	149,616	158,435	163,399	163,399	165,637
Predori	17,958	20,435	24,110	24,170	24,170	25,094
Skupna dolžina avtocest	456,203	548,163	591,239	606,626	606,626	607,020

Tabela 3: Avtoceste in hitre ceste v upravljanju DARS d. d.

Stanje 31. 12. 2012 (v km)	Dolžina AC in HC (A)	Dolžina razcepov	Dolžina priključkov	Dolžina drugih cest	Zaprt sistem za vozila nad 3.500 kg	Odprt sistem za vozila nad 3.500 kg	Cestninske ceste za vozila nad 3.500 kg	Necestninske ceste za vozila nad 3.500 kg
A1 Šentilj–Dragučova–Maribor–Slivnica–Celje–Trojane–Ljubljana (Zadobrova–Malence–Kozarje)–Postojna–Razdrto–Divača–Črni Kal–Srmin	245,270	11,782	69,339	0	96,670	141,650	238,320	6,950
A2 Predor Karavanke–Lesce–Podtabor–Kranj–Ljubljana (Kozarje)–po A1–Malence–Ivančna Gorica–Bič–Pluska–Trebnije–Hrastje–Novo mesto–Kronovo–Drnovo–Obrežje	175,460	4,933	49,560	2,180	7,440	140,750	148,190	27,270
A3 Divača (Gabrk)–Sežana vzhod–Fernetiči	12,250	0	5,131	2,724	12,250	0	12,250	0
A4 Slivnica–Draženci in Gruškovje–R Hrvaška	21,660	4,720	5,690	0,686	0	20,600	20,600	1,060
A5 Maribor (Dragučova)–Lenart–Senarska–Vučja vas–Murska Sobota–Dolga vas–Lendava–Pince	79,590	1,099	15,297	0	0	79,590	79,590	0
H2 Pesnica–Maribor (Tezno)	7,220	0	3,590	0	0	0	0	7,220
H3 Ljubljana (Zadobrova–Tomačevo–Koseze)	10,220	0	6,849	0	0	4,530	4,530	5,690
H4 Razdrto (Nanos)–Vipava–Ajdovščina–Selo–Šempeter–Vrtojba	42,110	0	4,976	1,716	19,200	22,910	42,110	0
H5 Škofije–Koper (Škocjan)–(Dragonja)	7,830	0	2,756	0	0	0	0	7,830
H6 Koper (Škocjan)–Koper (Žusterna)–(Lucija)	1,880	0	1,494	0	0	0	0	1,880
H7 AC A5 – Dolga vas	3,530	0	0,955	0	0	0	0	3,530
Skupaj AC in HC	607,020	22,534	165,637	7,306	135,560	410,030	545,590	61,430

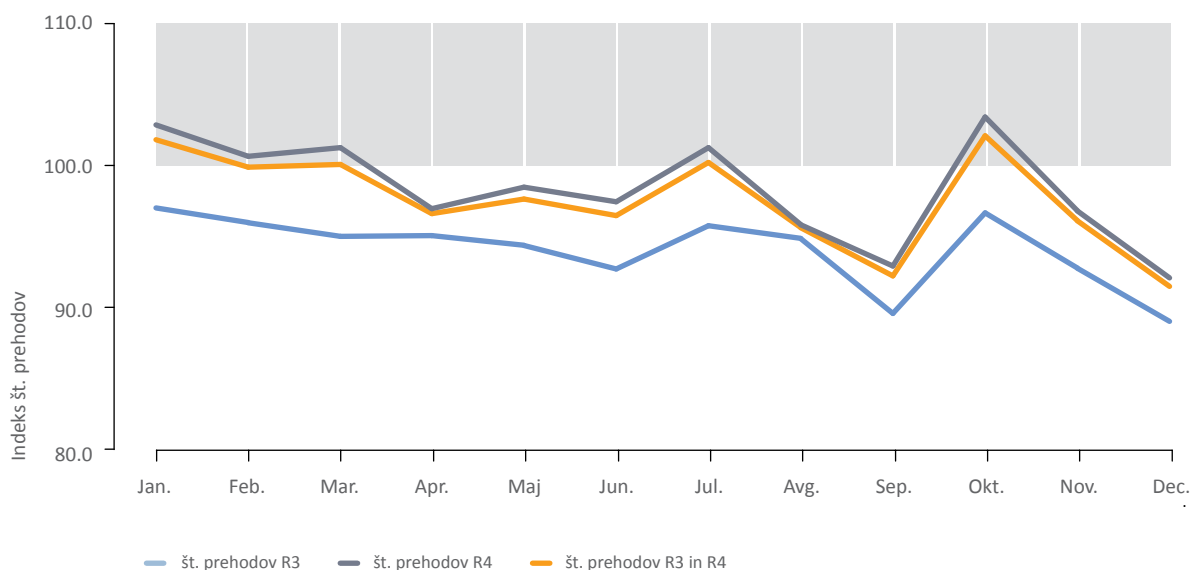
Odprti in zaprti cestninski sistem se uporabljata za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov. Cestnina se na 545,6 kilometrih avtocest in hitrih cest plačuje neposredno, in to na dva načina: klasično (s plačilnimi karticami, gotovinsko) ali elektronsko (DARS kartica/DARS kartica Transporter ter ABC tablica). Težka tovorna vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, se ne cestnijo na delu ljubljanske obvoznice, mariborski obvoznici, obalnih cestah ter na severnem delu gorenjskega kraka, ki se ne cestnijo zaradi opustitve gradnje cestninske postaje.

Večje prometne obremenitve pomenijo za DARS d. d. več prihodkov iz naslova cestnine, hkrati pa obremenjujejo poslovanje družbe iz naslova vzdrževanja avtocest.

V obdobju izvajanja Resolucije o NPIA, to je, po letu 2004, ko je potekala pospešena gradnja avtocestnega sistema v RS, je promet na slovenskih avtocestah in hitrih cestah do leta 2008 hitro naraščal. Po letu 2009, v katerem se je intenzivnost naraščanja prometa umirila, je bila na slovenskih avtocestah in hitrih cestah zopet opazna manjša rast. V letu 2012 je bil zabeležen upad prometa, tako osebnega kot tovornega, kar je posledica zaostrenih razmer v gospodarstvu.

Tudi promet osebnih vozil na avtocestah in hitrih cestah je bil v letu 2012 nekoliko manjši kot leta 2011, in to na celotnem omrežju. Največje zmanjšanje prometa je bilo zabeleženo na primorskem ter na dolenskem kraku.

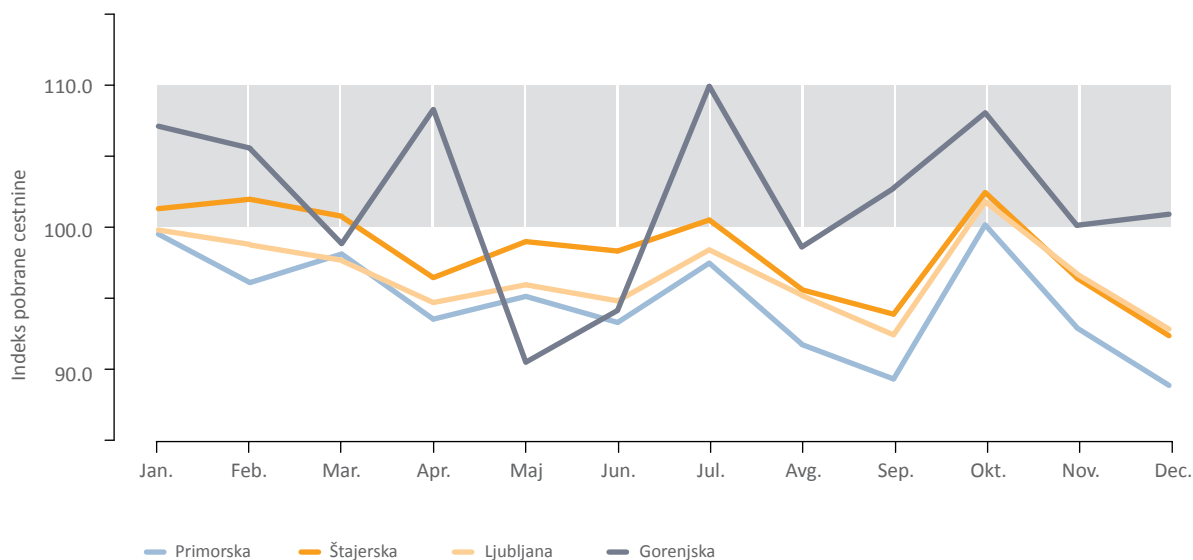
Graf 5: Indeks števila prehodov vozil razredov R3 in R4 na vseh cestninskih postajah v obdobju 2012/2011

V letu 2012 se je število prehodov vozil cestninskega razreda R3 skozi cestninske postaje zmanjšalo za šest odstotkov v primerjavi z letom 2011. Zmanjšalo se je tudi število prehodov skozi cestninske postaje za cestninski razred R4, in sicer za 1,7 odstotka. Skupno število prehodov vozil iz razredov R3 in R4 se je tako zmanjšalo za 2,5 odstotka (na primorskem kraku za 6,4 odstotka, na štajerskem kraku za 0,6, na ljubljanskem kraku za 2,3 odstotka; na gorenjskem kraku pa se je prehod vozil iz razredov R3 in R4 povečal za dva odstotka).

Že v letu 2011 se je močno spremenilo razmerje med prehodi z uporabo elektronskih medijev ABC sistema in prehodi z ročnim plačilom cestnine (delež prehodov z elektronskimi mediji ABC sistema je bil 39,3-odstoten, delež prehodov z ročnim plačilom cestnine pa 60,7-odstoten). Ta trend se je nadaljeval tudi v letu 2012, tako da se je skupno število prehodov z elektronskimi mediji ABC sistema v primerjavi z letom 2011 povečalo še za 17 odstotkov (21,2 odstotka v cestninskem razredu R3 in 16,6 odstotka v razredu R4), kar odraža pospešen prehod uporabnikov na brezkontaktno plačevanje cestnine. Skupno število prehodov z ročnim plačilom cestnine se je v povprečju zmanjšalo za 15,2 odstotka (v cestninskem razredu R3 za 13,1 odstotka, v razredu R4 pa za 15,8 odstotka).

Graf 6: Indeks pobrane cestnine (za R3 in R4) po avtocestnih krakih v obdobju 2012/2011

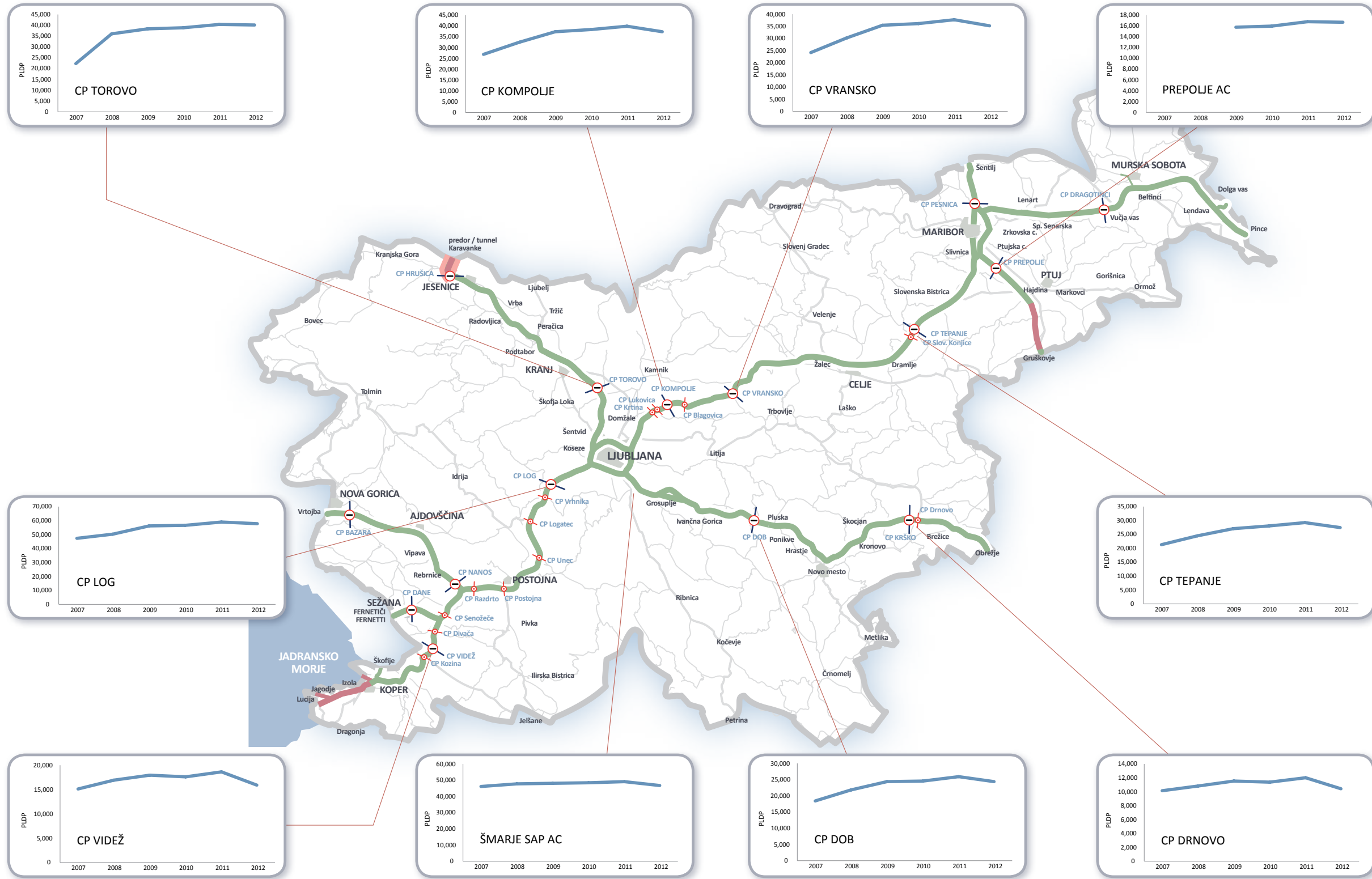
Slika 1: Avtocestni sistem v RS, december 2012

LEGENDA/LEGEND

- zgrajene avtoceste, hitre ceste in druge javne ceste
constructed motorways, expressways and other public roads
- odseki, na katerih se v letu 2013 gradnja nadaljuje
sections on which the construction will continue in the year 2013
- odseki v gradnji po letu 2013
sections under construction after the year 2013

Slika 2: PLDP na izbranih števnih mestih

POMEMBNI POSLOVNI DOGODKI V POSLOVNEM LETU 2012

Marec

Na podlagi sklepa Vlade RS z dne 8. marca 2012 je DARS d. d. v skladu z drugim odstavkom 80. člena ZJN-2 ustavil javno naročilo Vzpostavitev in delovanje večsteznega elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku na avtocestah in hitrih cestah.

Maj

Sprejet je bil Zakon za uravnoteženje javnih financ (Ur. l. RS, št. 40/2012), ki je povzročil spremembo Zakona o DARS.

Potekala je 3. Skupščina DARS d. d., na kateri se je lastnik seznanil:

- z revidiranim Letnim poročilom DARS d. d., s poročilom nadzornega sveta o preveritvi Letnega poročila DARS d. d. za leto 2011 ter s stališčem nadzornega sveta do revizijskega poročila, in odločal:
- o imenovanju pooblaščenega revizorja Deloitte revizija d. o. o. za revidiranje računovodskih izkazov družbe DARS d. d. za poslovno leto 2012, in
- o odpoklicu članov nadzornega sveta in imenovanju novih članov nadzornega sveta (odpoklicana sta bila Darij Barrile in mag. Tomaž Mencinger; za nove člane so bili imenovani Robert Čehovin, Dušan Hočevnar, Ivan Križnič in mag. Silva Savšek).

Junij

Nadzorni svet DARS d. d. je odpoklical predsednico uprave Matejo Duhovnik in članico uprave Gordano Bošković.

Nadzorni svet DARS d. d. je za predsednika uprave DARS d. d. imenoval mag. Matjaža Kneza. Knez je bil imenovan za čas do izvedbe javnega razpisa za predsednika uprave DARS d. d. oziroma najdlje za obdobje od 27. junija 2012 do 27. junija 2013.

POMEMBNI POSLOVNI DOGODKI, KI SO NASTOPILI PO KONCU POSLOVNEGA LETA

Nadzorni svet DARS d. d. je za člana uprave DARS d. d. imenoval Tineta Svoljšaka. Svoljšak je bil imenovan za čas do izvedbe javnega razpisa za člana uprave DARS d. d. oziroma najdlje za obdobje od 27. junija 2012 do 27. junija 2013.

Avgust

Nadzorni svet DARS d. d. je za predsednika uprave DARS d. d. za mandatno dobo 5 (pet) let, ki začne teči z dnem imenovanja, imenoval mag. Matjaža Kneza.

Nadzorni svet DARS d. d. je za člana uprave DARS d. d. za mandatno dobo 5 (pet) let, ki začne teči z dnem imenovanja, imenoval Tineta Svoljšaka in Franca Skoka.

September

Nadzorni svet DARS d. d. je skupščini družbe predlagal, da upravi in nadzornemu svetu družbe ne podeli razrešnice za poslovno leto 2011.

Oktober

V uporabo je bila predana izpostava avtocestne baze Podtabor.

November

Izdana je bila odločba o dodelitvi sredstev za projekt Izgradnja protihrupnih ograj na petih avtocestnih odsekih v RS.

Potekala je 4. Skupščina DARS d. d., na kateri je lastnik sprejel sklep:

- o razdelitvi bilančnega dobička in
- o tem, da upravi in nadzornemu svetu ne podeli razrešnice za poslovno leto 2011.

Nadzorni svet DARS d. d. je za delavskega direktorja/člana uprave DARS d. d. za mandatno dobo 5 (pet) let imenoval Janka Kernela.

December

V veljavo je stopil Zakon o Slovenskem državnem holdingu (Ur. l. RS, št. 105/2012), s katerim je bila ukinjena AUKN. Upravljanja naložb RS, ki ga je do uveljavitve zakona izvajala AUKN, je v imenu RS in za njen račun začasno, do imenovanja uprave Slovenskega državnega holdinga, prevzela uprava Slovenske odškodninske družbe, d. d.

Februar

Enajstege februarja 2013 je bil objavljen javni razpis za vzpostavitev in delovanje večsteznega ECS v PPT na AC in HC v obdobju desetih (10) let s financiranjem.

Marec

S 1. marcem 2013 je začela veljati nova organiziranost družbe DARS d. d., s katero so delovni procesi znotraj DARS d. d. reorganizirani in optimizirani.

POSLOVNO TVEGANJE

V družbi se zavedamo resnosti posledic, ki bi nastale z uresničitvijo različnih vrst tveganja, zato namenjamo veliko pozornosti pravočasnemu zaznavanju tveganja in njegovemu upravljanju. Proces upravljanja tveganja je postal del našega strateškega poslovanja, zato smo še posebej ponosni na uspešno obvladovanje tveganja v letu 2012. Naš najvažnejši cilj je bil zmanjšanje vpliva negativnih posledic krize na rezultate poslovnih procesov; uspelo nam je pravočasno prepoznati nevarnosti in z njimi povezano tveganje, spremljati tveganje skozi poslovne procese in pravočasno ukrepati, da bi tako dosegli čim manjše odmike od načrtovanih rezultatov.

V letu 2012 smo obvladovali naslednje vrste tveganja:

- vpliv zunanjih dejavnikov (makroekonomski položaj, odnosi z javnostjo),
- tveganje na področju zakonodaje in regulative,
- tveganje pri investicijskih projektih in izpolnjevanju pogodbenih določil,
- tveganje pri zagotavljanju resursov,
- informacijska podpora poslovnih procesov,
- varovanje okolja,
- varnost in zdravje pri delu.

Vpliv zunanjih dejavnikov

V družbi dosledno spremljamo ekonomska gibanja in poslovanje dejavno prilagajamo novim gospodarskim in političnim razmeram. Zunanje dejavnike tveganja na zakonodajnem in regulativnem področju obvladujemo s spremljanjem zakonodaje, posvetovanjem in dajanjem predlogov že v fazi njihove priprave. Argumentirano sodelujemo tudi pri pripravi cenikov in predloga metodologije določanja višine cestnine, spremembah cestnine in načinov njenega plačevanja. Morebitna izguba zaradi negativne podobe družbe v javnosti je težko merljiva in še težje popravljiva. Tveganje šumov, ki bi lahko nastali pri komuniciranju z različnimi segmenti javnosti, smo obvladovali s primerno komunikacijsko strategijo. Poudarek je bil na komuniciranju tako z zunanjo kot z interno javnostjo.

Tveganje neizpolnjevanja pogodbenih določil pri izvajanju investicijskih projektov

Tekoče spremljamo vse informacije o poslovanju poslovnih partnerjev in pripravljamo ukrepe za preprečitev vpliva neugodnih dogodkov na poslovanje družbe (spremembe določil v pogodbi, sporazumne prekinitve pogodb). Že pri izbiri izvajalca v postopku javnega naročanja temeljito preučimo predvidene roke dograditve posameznega projekta, plačilne pogoje in garancije, natančno določimo terminske plane dokončanja posamezne faze in skrbimo za kakovost pogajanj. Preverjamo upravičenost morebitnih sprememb investicijskih projektov ter njihov vpliv na stroške in izpolnjevanje terminskih načrtov. Redno nadziramo stroške investicij, tako rednih kot tistih, ki so nastali zaradi naknadnih sprememb projekta. Nadzor in spremljavo izvajamo s pomočjo pogodbenih partnerjev (inženirjev).

Tveganje zagotavljanja resursov

Pri nabavi blaga in storitev moramo kot zavezanec po Zakonu o javnem naročanju vse postopke nabave izpeljati s postopki javnega naročanja. Pravočasno načrtovanje, analiziranje konkurence na trgu, skrbno oblikovanje razpisne dokumentacije in aktivna vloga skrbnikov pogodb so ključni ukrepi za obvladovanje različnih vrst tveganja pri nabavi (tveganje neustreznega načrtovanja, tveganje nabave neustreznega blaga oz. storitve, tveganje negospodarne nabave, tveganje neizvršitve zaradi spremenjenih okoliščin, tveganje zamud pri dobavi oz. izvedbi storitve).

Informacijska podpora poslovnih procesov

Vse večja informacijska podprtost poslovnih procesov je nujno povezana s tveganjem. Kot najpomembnejše smo opredelili tveganje motenj oziroma prekinitve delovanja strojne opreme, lokalnega omrežja, komunikacijskih povezav, sistemske in aplikativne programske opreme ter tveganje, povezano z varnostjo sistema.

Tveganje motenj/napak v informacijskem sistemu obvladujemo z rednim spremljanjem dogodkov in takojšnjim odzivanjem na spremembe. Vzpostavili smo sistem neprekinjenega delovanja informacijske tehnologije (s podvajanjem najvitalnejših delov informacijsko-komunikacijske tehnologije, delovanjem sekundarnega podatkovnega središča, podvajanjem komunikacijskih poti) in uvedli varnostne ukrepe za zaščito in varovanje informacijskih sistemov pred nepooblaščenimi posegi. Kot eno izmed metod prepoznavanja nevarnosti uporabljamo tudi neodvisne varnostne preglede informacijske tehnologije. Tveganje, ki ga utegnejo povzročiti motnje v delovanju informacijske infrastrukture, obvladujemo z rednim vzdrževanjem programske in strojne opreme, komunikacijskih in omrežnih povezav ter z obvladovanjem sprememb oz. razvoja informacijskih sistemov.

Zaposleni

Zaposleni so eden ključnih dejavnikov uspešnega poslovanja družbe, zato vsako leto preverimo organizacijsko klimo in sprejmemo ukrepe za povečanje zadovoljstva zaposlenih, izboljšanje kakovosti delovnega okolja in timskega dela. Ker se zavedamo, da se bo sistem cestninjenja v prihodnosti spremenil in da se bo zaradi tega število delovnih mest zmanjšalo, število zaposlenih uravnavamo z najemanjem delovne sile preko študentskih servisov in zaposlovanjem za določen čas. Ker želimo vzpostaviti maksimalno učinkovite procese ter natančno opredeliti pristojnosti in odgovornosti, smo v letu 2012 pričeli pripravljati reorganizacijo, ki je v praksi zaživel v začetku leta 2013.

Varnost in zdravje pri delu

Promet se iz leta v leto povečuje. Ker nekateri uporabniki premalo upoštevajo postavljeno signalizacijo, so naši delavci na področju vzdrževanja in cestninskega nadzora pri svojem delu vse bolj ogroženi. DARS d. d. še naprej uvaja ukrepe za zmanjšanje tveganj poškodb delavcev in okvar zdravja pri delu. V prvi polovici 2012 smo na čelnih cestninskih postajah uredili dostope do kabin na nasprotnosmernem vozišču, tako da cestninskim blagajnikom ni več potrebno prečkati vinjetnih stez, da bi prišli do delovnega mesta. V drugi polovici leta smo začeli rušiti otoke med vinjetnimi stezami in s tem zmanjšali tveganje prometnih nesreč na cestninskih postajah in nalete na kabine z delavci. V oktobru smo skupaj s Policijo in sindikati organizirali posvet »Cesta kot delovno okolje«, na katerem smo ponovno osvetlili problematiko (ne)varnosti dela na cesti, s posebnim poudarkom na vse večjem stresu naših delavcev pa tudi uporabnikov avtocest. Delavcem, ki so najbolj izpostavljeni travmatskim dogodkom na cesti, smo omogočili obisk delavnic o obvladovanju stresa. Skupaj s Policijo, Javno agencijo za varnost cestnega prometa in resornim ministrstvom pripravljamo tudi akcije za ozaveščanje uporabnikov avtocest o pomembnosti spoštovanja prometnih predpisov in postavljene cestne signalizacije.

Okoljsko tveganje

Okoljsko tveganje, kamor uvrščamo tveganje neustreznega odlaganja odpadkov, onesnaževanja okolja in varovanja vplivnega območja, postaja čedalje pomembnejše. Sistematično obvladovanje okoljskega tveganja odraža ekološko ozaveščenost zaposlenih. Nesreče na avtocesti lahko negativno vplivajo tudi na okolje, zato moramo zmanjševati tveganje za njihov nastanek, če pa do nesreče vseeno pride, moramo ustrezno ukrepati. Verjetnost nastanka izrednih dogodkov zmanjšujemo tudi s preventivnimi ukrepi. Z izobraževanjem in vajami za pravilno ukrepanje zagotavljamo, da so vplivi morebitnih izrednih dogodkov na okolje minimalni. Z ustreznimi aktivnostmi v okviru vzdrževanja avtocest, kot so čiščenje zadrževalnih bazenov, izvajanje letnega programa obratovalnega monitoringa odpadnih padavinskih voda (LPOM) itd.; z zbiranjem, sortiranjem in kontroliranim oddajanjem zbranih odpadkov, izvajanjem ukrepov za zmanjševanje svetlobnega onesnaževanja ter s stalnim nadzorovanjem prisotnosti ogljikovega monoksida in vidljivosti v predorih, smo veliko prispevali k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje in uspešno obvladali tveganje za nastanek ekoloških nesreč.

FINANČNO TVEGANJE

Finančno tveganje lahko negativno vpliva na sposobnost ustvarjanja prihodkov, obvladovanja odhodkov, ohranjanja vrednosti sredstev ter izpolnjevanja obveznosti.

Z upravljanjem različnih vrst finančnega tveganja skušamo doseči optimalno stabilnost poslovanja in zmanjšati izpostavljenost posameznim vrstam tveganja na sprejemljivo raven. Naš cilj je doseči čim bolj stabilen denarni tok, ki omogoča pravočasno poravnavanje obveznosti iz naslova zadolževanja za gradnjo avtocest.

Tabela 4: Vrste finančnega tveganja

Zap. št.	Opis tveganja	Ocena tveganja		Stopnja tveganja	Upravljanje tveganja (nadzor)
		Verjetnost nastanka tveganja	Posledice uresničitve tveganja		
1	2	3	4	5 = 3*4	6
1	Tveganje sprememb deviznih tečajev	1	1	1	Uporaba naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov, redno spremljanje deviznih trgov, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
2	Tveganje sprememb obrestnih mer	3	3	9	Spremljanje gibanja obrestnih mer, pogajanja s kreditnimi institucijami, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
3	Kreditno tveganje	2	3	6	Spremljanje in redno analiziranje vzdržnosti kreditnega portfelja družbe
4	Kreditno tveganje poslovnih partnerjev	2	2	4	Spremljanje izpostavljenosti posameznega partnerja
5	Likvidnostno tveganje	2	2	4	Načrtovanje potreb po likvidnih sredstvih, vnaprej dogovorjeni okvirni krediti in limiti

Verjetnost nastanka tveganja: majhna (1), srednja (2), velika (3)
 Posledice: dobre (1), srednje (2), slabe (3)

Tveganje sprememb deviznih tečajev

Pred spreminjanjem deviznih tečajev smo se v letu 2012 zavarovali predvsem z uporabo naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov. Tovrstna zaščita je mogoča zaradi majhnega števila valut, s katerimi posluje DARS d. d., ter dejstva, da velika večina transakcij poteka v evrih.

Tveganje sprememb obrestnih mer

Družba je imela konec leta 2012 najetih 26 dolgoročnih posojil, ki so delno ali v celoti vezana na referenčno obrestno mero EURIBOR (šestmesečni ali trimesečni). DARS d. d. se v letu 2012 ni na novo zadolževal.

Del variabilnih obrestnih mer dolgoročnih kreditov je zaščiten z uporabo ustreznih izvedenih finančnih instrumentov, s pomočjo katerih je bila variabilna obrestna mera spremenjena v fiksno. Po podatkih za dan 31. decembra 2012 je imela družba 38,3 odstotka dolga najetega po fiksni obrestni meri, 60,2 odstotka po spremenljivi obrestni meri, 1,5 odstotka pa je predstavljal brezobrestni dolg. Skupaj z uporabo izvedenih finančnih instrumentov je družba pred obrestnimi tveganji zaščitila 39,7 odstotka svojega kreditnega portfelja.

Evropska centralna banka je v letu 2012 ključno obrestno mero znižala na 0,75 odstotka. Vrednost referenčne obrestne mere EURIBOR je vse leto padala.

Simulacija tveganja spremembe obrestne mere na spremembo finančnih odhodkov v letu 2012 glede na stanje dolga DARS d. d. in strukturo obrestnih mer na dan 31. decembra 2012 kaže, da bi sprememba EURIBOR za eno odstotno točko na letni ravni pomenila povečanje oz. zmanjšanje finančnih odhodkov za okoli 20 milijonov evrov.

Kreditno tveganje DARS d. d.

Kreditno tveganje DARS d. d. predstavlja možnost, da družba ne bi bila sposobna poravnati obveznosti iz naslova zadolženosti. Temeljni vir za odplačilo obveznosti iz zadolženosti so v skladu z novim ZDARS-1 prihodki od cestnin, ki so trenutno dovolj veliki, da poleg ostalih obveznosti pokrivajo tudi obveznosti iz naslova zadolženosti. Vendar kreditni portfelj spremljamo čedalje bolj pozorno, saj negativne spremembe na finančnih trgih lahko hitro in korenito spremenijo letno višino obveznosti iz naslova zadolženosti. Zato je za DARS d. d. pomembno, da bo v prihodnje v Sloveniji veljal takšen cestninski sistem, ki bo maksimiral prihodke od pobrane cestnine in da bo na drugi strani upravljavec avtocest te prihodke upravljal s čim nižjimi stroški. Kreditno tveganje obvladujemo v povezavi z upravljanjem obrestnega tveganja.

Kreditno tveganje poslovnih partnerjev

Kreditno tveganje poslovnih partnerjev predstavlja možnost, da bodo terjatve poplačane le delno ali da sploh ne bodo poplačane. DARS d. d. ves čas nadzira odprte terjatve do posameznih poslovnih partnerjev in če je potrebno, ustrezno ukrepa. To tveganje obstaja pri prodaji vinjet prek prodajnih zastopnikov ter pri plačilu cestnine z elektronskimi mediji za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, za katera se plačilo izvede za pretekli mesec na podlagi izstavljenega zbirnega računa. Verjetnost tega tveganja ter narava poslovanja družbe trenutno ne zahtevata omejevanja maksimalne izpostavljenosti do posameznih partnerjev, aktivnega upravljanja terjatev in izračunavanja bonitetnih ocen, so pa za določen segment uporabnikov zahtevani instrumenti zavarovanj.

Likvidnostno tveganje

Tveganja, povezana s plačilno sposobnostjo, smo v letu 2012 zmanjševali s kvalitetnim upravljanjem likvidnosti in z oblikovanjem hitro likvidnega naložbenega portfelja. Likvidnostno tveganje družbe je ocenjeno kot zmerno.

Družba izkazuje neravnovesje obratnega kapitala v višini 137.489.488 evrov, ki je posledica večjih kratkoročnih finančnih obveznosti, zapadlih v letu 2013. Neravnovesje, nastalo zaradi zmanjšanja kratkoročnih naložb na eni strani ter povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti do bank na drugi strani, je obvladljivo prek obvladovanja likvidnostnega tveganja. Tveganja, povezana s tem neravnovesjem, bo družba reševala z reprogramiranjem in refinanciranjem finančnih virov. Trenutno si družba prizadeva za podaljšanje ročnosti kreditov, ki so bili najeti v letu 2009, z enkratnim odplačilom glavnice ob zapadlosti kredita ter z dodatnim zadolževanjem za uskladitev neravnovesij. Poleg tega potekajo pogovori z državo za takšno spremembo cenovne politike, ki bo omogočila generiranje dodatnih prihodkov družbe in posledično pomembno prispevala k izboljšanju finančne vzdržnosti poslovanja.

ANALIZA POSLOVANJA

Prihodki DARS d. d.

Tabela 5: Pregled prihodkov DARS d. d.

Vrsta prihodkov	2012 (v EUR)	2011 (v EUR)	Indeks 2012/2011	Strukturni deleži za leto 2012
Prihodki iz pogodbe o naročilu	487.200	643.333	76	0 %
Prihodki od pobrane cestnine, zakupnin, zapor in prekomernih obremenitev ter drugi prihodki	310.109.000	330.526.387	94	98 %
Prihodki od cestnin	294.884.886	298.339.794	99	93 %
Prihodki od zakupnin	7.356.477	7.221.547	102	2 %
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	1.064.196	1.081.994	98	0 %
Prihodki od služnosti	311.866	1.753.320	18	0 %
Prihodki od zakupa optičnih vlaken/telekomunikacije	1.111.106	1.008.136	110	0 %
Drugi prihodki od prodaje	601.659	724.255	83	0 %
Drugi poslovni prihodki	4.778.809	20.397.340	23	2 %
Finančni prihodki	4.823.468	3.355.869	144	2 %
Drugi prihodki	158.979	2.012.882	8	0 %
Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	432.096	0	-	0 %
SKUPAJ	316.010.743	336.538.471	94	100 %

Odhodki družbe DARS d. d. za leto 2012 so znašali 286,6 milijona evrov in so bili v primerjavi z letom 2011 manjši za šest odstotkov. Na zmanjšanje odhodkov so vplivali predvsem manjši odpisi vrednosti ter manjši finančni odhodki.

Odhodki DARS d. d.

Tabela 6: Pregled odhodkov DARS d. d.

Vrsta odhodkov	2012 (v EUR)	2011 (v EUR)	Indeks 2012/2011	Strukturni deleži za leto 2012
Stroški dela	32.659.909	33.670.414	97	11 %
Stroški materiala in nabavna vrednost prodanega blaga	10.172.010	9.395.424	108	4 %
Stroški storitev	24.949.202	24.847.753	100	9 %
Odpisi vrednosti	145.438.064	158.883.323	92	51 %
Drugi poslovni odhodki	3.562.907	2.109.845	169	1 %
Finančni odhodki	69.778.952	76.689.689	91	24 %
Drugi odhodki	68.391	134.233	51	0 %
SKUPAJ	286.629.434	305.730.681	94	100 %

Odhodki družbe DARS d. d. za leto 2012 so znašali 286,6 milijona evrov in so bili v primerjavi z letom 2011 manjši za šest odstotkov. Na zmanjšanje odhodkov so vplivali predvsem manjši odpisi vrednosti ter manjši finančni odhodki.

Poslovni izid

Čisti poslovni izid družbe DARS d. d. za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2012 znaša 23,3 milijonov evrov in je v primerjavi s čistim poslovnim izidom za leto 2011 za pet odstotkov manjši.

Tabela 7: Kazalniki poslovanja

		12. 31. 2012	12. 31. 2011
Kazalniki stanja financiranja			
Stopnja lastniškosti financiranja v odstotkih	kapital obveznosti do virov sredstev	43,37	43,90
Stopnja dolgoročnosti financiranja v odstotkih	kapital + rezervacije + dolgoročni dolgovi obveznosti do virov sredstev	95,59	96,45
Stopnja kratkoročnosti financiranja v odstotkih	kratkoročni dolgovi (skupaj s kratkoročnimi PČR) obveznosti do virov sredstev	4,41	3,55
Kazalniki stanja investiranja			
Stopnja osnovnosti investiranja v odstotkih	osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti) sredstva	97,96	97,44
Stopnja dolgoročnosti investiranja v odstotkih	osnovna sredstva + dolg. finančne naložbe + dolg. poslovne terjatve sredstva	97,96	97,45
Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja			
Pospešena pokritost s kratkoročnimi obveznostmi v odstotkih	likvidnostna sredstva + kratkoročne terjatve kratkoročne obveznosti	15,37	17,36
Kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti v odstotkih	kratkoročna sredstva kratkoročne obveznosti	44,60	69,22
Kazalniki gospodarnosti			
Gospodarnost poslovanja v odstotkih	poslovni prihodki poslovni odhodki	143,48	144,67
Stopnja dobičkovnosti poslovnih prihodkov v odstotkih	poslovni dobiček poslovni prihodki	30,30	30,88
Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov v odstotkih	čisti dobiček prihodki	7,38	7,31
Kazalniki dobičkonosnosti			
Čista dobičkonosnost kapitala	čisti dobiček v poslovnem obdobju povprečna vrednost kapitala (brez čistega dobička poslovnega obdobja)	0,01	0,01

POSLOVNE AKTIVNOSTI DRUŽBE

CESTNINJENJE

Cestnine so glavni vir prihodka DARS d. d., saj družba z njimi ustvari kar 93 odstotkov vseh prihodkov od prodaje.

Vozila, katerih masa presega 3500 kilogramov (tovorna vozila), plačujejo cestnino na 28 cestninskih postajah; plačevanje poteka z ustavljanjem ali brez ustavljanja vozila. Višina/cena cestnine se obračunava glede na prevoženo oz. obračunano razdaljo; vozniki imajo na voljo različna plačilna sredstva.

Pri cestninjenju z ustavljanjem uporabniki avtocest plačujejo cestnino z gotovino ali drugimi plačilnimi sredstvi, vozniki, ki uporabljajo elektronske tablice sistema ABC, pa lahko prevozijo cestninsko postajo po hitrih stezah sistema ABC s hitrostjo do 40 km/h. Ustavijo se le zaradi vnaprejšnjega plačevanja cestnine na blagajniških stezah ali na manjših cestninskih postajah, kjer ni posebnih hitrih stez. V skladu z usmeritvami Evropske unije DARS d. d. že od leta 2010 omogoča da se za tovorna vozila plačuje diferencirana cestnina glede na EURO emisijske razrede motorjev.

Cestninjenje vozil z največ 3500 kilogrami dovoljene mase (osebna vozila) že od 1. julija 2008 poteka na osnovi plačila za čas uporabe avtoceste, ki se dokazuje z nakupom in namestitvijo ustrezne vinjete.

Cestninjenje vozil, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov

V letu 2012 smo s cestninjenjem tovornih vozil ustvarili 156,4 milijona evrov prihodka, v letu 2011 pa 161,4 milijona evrov, kar pomeni triodstotno zmanjšanje.

V letu 2012 na področju cestninjenja tovornih vozil ni bilo posebnih sprememb. Vsa vozila, katerih masa presega 3500 kilogramov, se cestninijo v dveh cestninskih razredih, glede na število osi, in znotraj teh dveh cestninskih razredov v treh EURO emisijskih razredih. Vozila iz emisijskih razredov EURO 3 in višjih so upravičena do znižane cene cestnine, pod pogojem da se slednja plačuje s pravilno registriranimi elektronskimi mediji (ABC in DARS kartico). Konec leta 2012 je bilo v obtoku nekaj manj kot 46.000 elektronskih medijev,

prilagojenih za diferencirano plačevanje cestnine, od teh je bilo slabih 60 odstotkov tablic elektronskega sistema ABC, ostalo so bile DARS kartice.

Čeprav cestninjenje tovornih vozil z elektronskimi tablicami sistema ABC ni optimalno, saj sistem v osnovi ni bil predviden za cestninjenje vozil, kateri največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, omogoča cestninjenje brez ustavljanja, zato ga uporabniki vedno pogosteje uporabljajo. Trenutno je v uporabi več kot 35.500 tablic ABC.

Za plačevanje cestnine za tovorna vozila lahko uporabniki, poleg sprotnega plačevanja cestnine z gotovino ali s 13 različnimi plačilnimi karticami, uporabljajo tudi predplačniški ali poplačniški način plačevanja cestnine. Med tujimi uporabniki prevladuje predplačniški način plačevanja, domači uporabniki pa poleg predplačniškega sistema pogosto uporabljajo tudi poplačniško plačevanje cestnine na podlagi neposredne pogodbe z DARS d. d. Pri poplačniškem plačevanju cestnine se je zaradi splošnega gospodarskega položaja v zadnjih letih začela pojavljati plačilna nedisciplina, ki pa smo jo s številnimi ukrepi v letu 2011 zavezili. Izvajanje teh ukrepov smo uspešno nadaljevali tudi v letu 2012.

Prodaja vinjet

V letu 2012 se je nadaljeval rahel trend zmanjševanja prodaje letnih vinjet, zato pa je se ponovno povečala prodaja kratkoročnih vinjet za dvosledna vozila.

Prodanih je bilo 830.391 letnih vinjet za dvosledna vozila, kar je 10.443 ali za 1,24 odstotka manj kot v letu 2011, na drugi strani pa je bilo prodanih 3.547.078 tedenskih vinjet za dvosledna vozila, kar je 136.138 ali 3,99 odstotka več kot v letu 2011. Prodanih je bilo tudi 1.115.389 mesečnih vinjet, to je 27.901 (2,57 odstotka) več kot v letu 2011. V letu 2012 je bilo prodanih tudi 1992 letnih, 15.622 polletnih in 37.771 tedenskih vinjet za enosledna vozila.

Iz naslova prodanih vinjet smo v letu 2012 ustvarili 138,5 milijona evrov prihodka, v letu 2011 pa 136,9 milijona, torej so se prihodki povečali za en odstotek. Konec leta 2012 smo vinjete prodajali na 955 prodajnih mestih v Sloveniji in na 817 prodajnih mestih v tujini.

Pomemben delež v prodaji vinjet predstavlja tudi prodaja na lastnih prodajnih mestih. Poleg prodaje na cestninskih postajah je pomembna predvsem mreža prodajnih mest na mejnih prehodih, ki oživi zlasti v času večjih praznikov in poletnih dopustov. V letu 2012 smo na teh prodajnih mestih prodali skupaj 622.030 vinjet, kar je 9,6 odstotka več kot v letu 2011.

Nadpovprečne rezultate smo v letu 2012 beležili pri prodaji avstrijskih vinjet, kjer smo prodajo s cestninske postaje Hrušica in mejnega prehoda Gruškovje razširili tudi na mejni prehod Obrežje. Skupaj je bilo prodanih kar 173.484 avstrijskih vinjet, 61,8 odstotka več kot v letu 2011.

Tudi v letu 2012 smo uspešno izvajali cestninski nadzor. Nadzorniki so izdali 43.824 plačilnih nalogov, v katere so všteti tudi plačilni nalogi na osnovi novih pooblastil, ki so bila sicer cestninskemu nadzoru v septembru odvzeta. Po zakonu o javnih cestah in zakonu o prekrških so globe, plačane za prekrške, zdaj prihodek države.

Razvijanje cestninskega nadzora in pridobitev dodatnih pooblastil

Potreba po pospešenem razvoju sistema cestninskega nadzora se je v letu 2012 še povečala, saj smo po odstranitvi betonskih otokov na čelnih cestninskih postajah (Log, Torovo, Videž) izgubili najprimernejša mesta za nadzor. Zato smo izdelali projektno dokumentacijo, ki bo omogočila ureditev novih mest za varno izvajanje cestninskega nadzora na izvozih z avtocest in hitrih cest.

Varnost zaposlenih

Z ureditvijo podhodov in nadhodov na čelnih cestninskih postajah smo te preuredili tako, da zaposlenim ni več treba prehajati na nasprotno stran vozišča prek vinjetnih stez. S tem ukrepom smo znatno izboljšali varnost zaposlenih.

V septembru se je na čelnih cestninskih postajah pričelo odstranjevanje betonskih otokov, s čimer smo želeli povečati prometno varnost in pretočnost. Otoki so bili odstranjeni na čelni cestninski postaji Log, Torovo in Videž, na ostalih postajah bodo odstranjeni v letu 2013.

Posodobitev strojne in programske opreme za cestninski sistem

V letu 2012 je potekalo več nadgradenj programske opreme cestninskega sistema, ki so omogočile centralno vodenje in zapiranje neplačil cestnine ter centralno shranjevanje žurnalov služb cestninskih blagajnikov. Delovati je začel nov modul za upravljanje strank in optimizacija programske opreme cestninskega sistema za učinkovitejše izvajanje cestninjenja.

Vzpostavitev ECS v PPT

DARS d. d. je v začetku avgusta 2011 objavil javno naročilo za postavitev in delovanje večsteznega ECS v PPT na avtocestah in hitrih cestah. Zaradi revizijskih zahtevkov in sprememb razpisne dokumentacije, ki so sledile zahtevkom, se je rok za odpiranje ponudb iz oktobra 2011 premaknil v leto 2012.

Osmega marca 2012 je Vlada RS sprejela sklep, s katerim je DARS d. d. naložila ustavitev vseh aktivnosti, povezanih z uvedbo novega cestninskega sistema. Vlada RS je nato 7. junija sprejela sklep, s katerim je MZiP in DARS d. d. zadolžila za vzpostavitev ECS v PPT za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov. DARS d. d. je nemudoma začel uresničevati sklep in pripravil koncept cestninjenja težkih vozil, novelo investicijskega programa in razpisno dokumentacijo. Po terminskem planu je rok za uvedbo ECS v PPT konec leta 2014.

VZDRŽEVANJE IN UPRAVLJANJE AVTOCEST

Vzdrževanje avtocest

Zaradi gostega osebnega in tranzitnega tovornega prometa pomeni izvajanje vzdrževalnih del oviro za uporabnike. Predvsem na avtocesti A1 vzdrževalnih del ni mogoče izvesti brez zastojev, saj je promet gost skoraj ves dan, opravljanje večine vzdrževalnih del v nočnem času pa zaradi varnosti delavcev in udeležencev v prometu ni možno. Po drugi strani je prav velik promet vzrok za obsežna vzdrževalna dela in obnove. Področje rednega vzdrževanja je preko svojih pogodb izvedlo najnujnejša krpanja vozišča in zakrpalo okoli 24.000 kvadratnih metrov cestišča. Zalili smo preko 142.000 metrov razpok v asfaltu.

Za večjo pretočnost prometa in skrajšanje zastojev smo zapore postavljali ponoči, ko je bil promet redkejši, največkrat v noči iz sobote na nedeljo. Tudi dnevna vzdrževalna dela načrtujemo za čas izven prometnih konic, ob upoštevanju povprečnega letnega dnevnega prometa na posameznem avtocestnem odseku.

Vzdrževalci so v času turistične sezone in praznikov sodelovali pri urejanju prometa na začasnih prodajnih mestih vinjet, urejenih ob vstopih v državo. V času koordiniranih akcij policije in inšpekcijskih organov so postavljali zapore vinjetnih stez za izvajanje nadzora nad uporabo vinjet ter urejali zapore avtoceste s preusmeritvijo prometa na počivališča.

Na področju organizacije dela smo v letu 2012 začeli več projektov. Poleg izvedbenih planov letnega in zimskega vzdrževanja smo veliko pozornosti posvetili optimalni porabi posipnih materialov. Nadaljevali smo dodatno uvajanje GPS spremljanja tovornih vozil s posipalci in dajanje navodil ter izobraževanje voznikov o pravilnem posipanju. Z GPS napravami je opremljenih okoli 190 vozil (vključno z vozili cestninskih nadzornikov). Poleg tega smo uvedli obvezno kalibracijo posipalcev pri vsaki spremembi posipnega materiala.

V letu 2012 smo nabavili stroj za odstranjevanje talnih obeležb in stroj za hladno plastiko. Za dodatno varnost naših delavcev smo nabavili tri naletne mehove za vgradnjo na tovorna vozila, s katerimi varujemo delavce med izvajanjem rednih vzdrževalnih del.

Upravljanje avtocest

Na področju upravljanja avtocest smo izvajali naloge, ki nam jih nalagajo Zakon o cestah, Zakon o graditvi objektov ter drugi predpisi o urejanju javnih cest in varnosti v prometu.

Skrbeli smo za pravočasno izdajo projektnih pogojev oz. soglasij za posege v varovalne pasove cest, za katere imamo stavbno pravico. Število vlog se je v primerjavi z letom 2011 povečalo, s tem pa se je povečalo tudi število tehničnih pregledov, ki jih opravljamo po Zakonu o graditvi objektov. Nadaljuje se trend nedovoljenega oglaševanja z vedno večjimi oglasnimi panoji, postavljenimi v varovalnem pasu avtocest in hitrih cest, zato je del aktivnosti namenjenih tudi opozarjanju lastnikov na to (prepovedano) početje in predaji posameznih primerov nedovoljenega oglaševanja pristojni inšpekcijski službi.

Skupaj z Upravo RS za zaščito in reševanje smo pregledali in uskladili dostope za interventna vozila na kraje nesreč. Dokončali in uskladili smo tudi vse načrte zaščite in reševanja ob množičnih nesrečah na avtocestah.

Na sistemih za nadzor in vodenje prometa so potekala redna vzdrževalna dela, nadaljevali smo zbiranje podatkov o ITS (Kataster ITS); na priključku Brdo smo postavili nov polportal, ki ga bomo priključili v obstoječi SNVP. Začeli smo postopke noveliranja obratnih načrtov zaščite in reševanja ob nesrečah na avtocestah. Okrepili smo sodelovanje z AMZS na področju prometne varnosti in obveščanja voznikov ter izvedli preventivno akcijo Pravilno razvrščanje ob zastoju na AC. Nadgradili smo NKS predora Karavanke in sodelovali pri pridobivanju izvajalca za video sistem predora.

Zamenjali smo merilne naprave na starejših objektih zunanje razsvetljave. Nove merilne naprave omogočajo ugodnejše obračunavanje in manjše stroške električne energije.

Pripravljena je dokumentacija za ureditev razmerij med DARS d. d. in SODO d. o. o., po kateri se bo izvedel prenos zgrajenih elektroenergetskih objektov v lastništvo in upravljanje SODO d. o. o.

Mednarodni projekti in programi

Nadaljevale so se aktivnosti v sklopu programa EASYWAY, kjer nam je uspelo pridobiti nepovratna sredstva Evropske unije. Poleg tega smo sodelovali v delovni skupini, ki se ukvarja s prometnimi vsebinami portalov, ter v skupinah, ki so pripravile smernice za uvajanje ITS v Evropi. Nadaljevali smo mednarodno usklajevanje upravljanja prometa z Italijo, Avstrijo, Hrvaško in Madžarsko.

Sodelovali smo v mednarodnem projektu preučevanja potencialnih nevarnosti, ki lahko ogrožajo objekte na avtocestah CIPS (SecMan), ter v mednarodnem projektu TIP, v sklopu katerega se bodo načrtovali posegi in dejavnosti za pospešitev koordinacije delovanja terminalov in intermodalnih vozlišč v Gorici in Vrtojbi z avtocestno osjo Vileš–Gorica–Razdrto.

Nadzor in vodenje prometa

Izvajali smo naloge na področju nadzora in vodenja prometa, sodelovali v Zuriški skupini pri oblikovanju ukrepov zapiranja čezalpskih avtocest in sklenili dogovore o čezmejnem sodelovanju z Madžarsko. Pripravljene so bile osnove za novo organiziranost nadzora in vodenja prometa, ki bo prispevala k večji pretočnosti prometa. Za boljše vodenje prometa smo na ljubljanski obvoznici namestili dodatne mikrovalovne detektorje.

Površine za spremljajoče dejavnosti

V letu 2012 je začelo obratovati počivališče Mlake sever na odseku hitre ceste Razdrto–Vipava. S tem se je skupno število površin za spremljajoče dejavnosti na slovenskem avtocestnem križu povečalo na 61 – od tako imenovanih malih površin do bencinskih servisov in oskrbnih postaj, kjer je poleg bencinskega servisa zgrajena tudi restavracija.

Iz naslova pogodb, sklenjenih za površine za spremljajoče dejavnosti, je bilo v letu 2012 realiziranih 6,8 milijona evrov prihodkov.

Gospodarjenje z nepremičninami

V letu 2012 smo nadaljevali dela na področju postopkov obravnave prispelih vlog za odprodajo presežnih nepremičnin v upravljanju oz. lasti DARS d. d., na področju obveščanja zainteresiranih strank, ugotavljanja presežnih zemljišč in drugih nepremičnin ter definiranja možnih načinov odprodaje in drugih načinov razpolaganja z nepremičninami, ki ležijo izven trase avtoceste.

Objavljenih je bilo pet razpisov javnega zbiranja ponudb za prodajo nepremičnin, v katere je bilo vključenih 20 sklopov nepremičnin. V letu 2012 smo iz naslova prodaje nepremičnin ustvarili okoli 185.000 evrov prihodka.

Zaključenih je bilo tudi 55 postopkov dodelitve služnosti. Iz naslova nadomestila za dodeljene služnosti je bilo realiziranih cca 312.000 evrov prihodkov, kar je dobra polovica več, kot je bilo načrtovano.

V sodelovanju s Področjem za vzdrževanje je bilo sklenjenih skupno devet sporazumov o uporabi in vzdrževanju zemljišč, ki jih zaradi faze postopkov dokončne geodetske odmere ali dokončne zemljiškoknjižne ureditve še ni mogoče uvrstiti v postopke za prodajo.

Trženje telekomunikacij

Iz naslova zakupa optičnih vlaken smo v letu 2012 ustvarili 1,1 milijona evrov prihodkov. Aktivno spremljamo razvoj elektronskih komunikacij ter analiziramo možnost ponudbe dodatnih storitev, predvsem zakupa valovnih dolžin in večjih kapacitet. S tem v zvezi je bila tudi pripravljena strategija razvoja elektronskih komunikacij. Na področju ponudbe služnosti za postavitve in obratovanje baznih postaj javne mobilne telefonije je družba sklenila anekse za priklop in uporabljeno električno energijo z mobilnimi operaterji na odjemnih mestih družbe DARS d.d. Zaradi naštetih dejavnosti in novih potreb so se prihodki povečali za ca. 20 odstotkov, to je, na 0,52 milijona evrov.

ORGANIZACIJA GRADENJ IN OBNOV

Prostorsko načrtovanje

Na področju prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor so v letu 2012 tekli postopki priprave enajstih državnih prostorskih načrtov, pri katerih so bile dokončane različne faze postopka.

- Pripravljen je bil sklep o pričetku priprave DPN za avtocesto na odseku Postojna/Divača–Jelšane.
- Izdelane so bile strokovne podlage, okoljsko poročilo in študija variant za državno cesto na odseku Otiški Vrh–MMP Holmec.
- Pripravljen je bil sklep o potrditvi najustreznejše variante trase hitre ceste na odseku Koper–Dragonja.
- Za odsek državne ceste Šentrupert–Velenje jug je Vlada RS 25. oktobra 2012 sprejela sklep št. 35000-12/2012/16, s katerim je načrtovano traso ocenila kot neprimerna za nadaljnje načrtovanje. Na podlagi te odločitve je bila na odseku od avtoceste A1 do Velenja jug izdelana dopolnitev študije variant s predlogom izvedljive variante v sredinskem koridorju in dopolnitev okoljskega poročila.
- Za državno cesto na odseku Velenje jug–Slovenj Gradec jug je potekala javna seznanitev s spremenjenimi rešitvami na podlagi stališč do pripomb iz javne razgrnitve osnutka DPN.
- Izdelani predlog DPN, dopolnjeno okoljsko poročilo in strokovne podlage so bile posredovane nosilcem urejanja prostora za pridobitev mnenj k predlogu državnega prostorskega načrta za državno cesto na odseku Velenje jug–Slovenj Gradec jug.
- Potekala je javna razgrnitev z javnimi obravnavami osnutka DPN za državno cesto na odseku Slovenj Gradec jug–Dravograd.
- Izdelane so bile strokovne podlage za pripravo DPN za hitro cesto na odseku Koper–Dragonja.
- Pridobljeno je bilo okoljevarstveno soglasje za avtocestni odsek Draženci–MMP Gruškovje.
- Pridobljeno je bilo okoljevarstveno soglasje za avtocestni priključek Brezovica na avtocestnem odseku Ljubljana–Vrhnika.

V postopkih umeščanja avtocest in hitrih cest v prostor smo v okviru svojih pristojnosti sodelovali z javnostjo in uporabniki ter s tem prispevali k uveljavitvi rešitev, ki so družbeno sprejemljive.

Projektiranje in investicijska dokumentacija

V letu 2012 je bil izdelan PGD za avtocestni odsek Draženci–MMP Gruškovje, ki je bil sofinanciran z evropskimi TEN-T sredstvi. Dokumentacija je bila revidirana, opravljena je bila tudi presoja prometne varnosti. V sklopu projektiranja hitre ceste Jagodje–Lucija je bila dokončana uskladitev idejnega projekta s sedaj veljavno zakonodajo ter optimizacija projektnih rešitev, ki se bo po potrditvi nadaljevala s projektiranjem znotraj predpisanih toleranc iz DLN. Izdelani so bili projekti PZI elektrostrojne opreme predora Markovec, projekt faze PGD za most čez kanal HE Formin na glavni cesti Gorišnica–Ormož ter projekt za vzpostavitev prostega prometnega toka vinjetnih vozil skozi cestninsko postajo Log. Opravljene so bile recenzije projektov PZI za preureditev šestih cestninskih postaj (Torovo, Videž, Dob, Kompolje, Drnovo in Tepanje) ter idejnih projektov dodatnih protiveternih ukrepov na hitri cesti Razdrto–Ajdovščina. Potrjena je bila investicijska dokumentacija za več obnovitvenih del in za protihrupne ukrepe na štirih avtocestnih odsekih.

Nadzor in organizacija gradnje

DARS d. d. je v letu 2012 organiziral vodenje projektov dograditve avtocestnih odsekov v okviru Poslovnega načrta DARS d. d. za leto 2012. Prometu je bila predana navezava Mirenske doline na avtocesto A2.

Nadaljevala se je graditev odseka Koper–Izola in predora Markovec kot investicijsko največjega segmenta odseka. Realiziran je bil razpis za izvedbo elektrostrojne opreme predora, vendar izvajalec zaradi pritožb in posledičnega odločanja Državne revizijske komisije v letu 2012 še ni bil izbran.

DARS d. d. se je v tudi letu 2012 srečeval s številnimi težavami pri realizaciji projektov, predvsem zaradi novih stečajev in/ali likvidnostnih težav vodilnih gradbenih podjetij v Sloveniji. Tako stojijo gradbena dela na odseku Pluska–Ponikve–Hrastje, na mirnopeški navezavi ter na odseku Gorišnica–Ormož. Iz navedenih razlogov niso bila v celoti dokončana niti zaključna dela.

Izvajali pa so se predpisani monitoringi po končani gradnji, vzdrževanje habitatov, potekal je pregled dokumentacije (projekt izvedenih del, projekt za obratovanje in vzdrževanje, banka cestnih podatkov), pridobivala so se končna poročila in dokazila, pregledovale in potrjevale so se gradbene knjige, pripravljalo se je na končne obračune, potekala je priprava dokumentacije za arhiviranje, pridobivala so se uporabna dovoljenja, spremljali so se objekti v garancijski dobi in urejale premoženjsko pravne zadeve po dokončni odmeri.

Organizacija obnov

Gradbena dela

Obnovitvena dela obsegajo izvedbo investicijskih vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist na področju vozišč, premostitvenih objektov in drugih objektov in naprav ter naložbe v obstoječo infrastrukturo.

Spomladi se je po zimski prekinitvi nadaljevala obnova treh odsekov. Skupno smo v letu 2012 obnovili 35,6 kilometra vozišč, izvedli pet delnih obnov premostitvenih objektov ter sanirali barvni premaz v predoru Karavanke. Manjša investicijska dela so potekala na voziščih celotnega avtocestnega omrežja. Nadaljevale so se sanacije nasipa Pletovarje s pilotno steno, ureditev priključka Fram in Dramlje z odstranitvijo ostankov CP; sanirali smo manjše plazove, brežine in nasipe, nadaljevali zapiranje službenih prehodov.

Zaradi stečajev podjetji so bile v letu 2012 prekinjene tri pogodbe. Vse leto so potekale aktivnosti, na področju zaključevanja pogodb ter priprave ustrezne dokumentacije za dela v prihodnjih letih.

V sklopu projekta Gradnja protihrupnih ograj na petih avtocestnih odsekih v RS, ki je vključen v dopolnjeni Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture, je bila v letu 2012 izdelana vsa potrebna dokumentacija. Tako smo pridobili Odločbo o dodelitvi kohezivskih sredstev za skupino projektov, ki je omogočila sofinanciranje projekta v višini 85 odstotkov upravičenih stroškov. Podpisana je bila inženirska pogodba in objavljen razpis za gradnjo protihrupnih ograj na odseku Brezovica–Vrhnika ter za izvajanje zunanje kontrole. Pripravljeni so bili razpisi za ostale tri odseke.

Elektrostrojna dela in ITS

Za posodobitev opreme obstoječega avtocestnega omrežja, povečanje prometne varnosti in opremljanje avtocest v skladu z novimi predpisi (direktivami) in zakonodajo je v letu 2012 v okviru sprejetega Poslovnega načrta DARS d. d. potekalo več obnovitvenih in naložbenih del.

V predoru Karavanke in v njegovi okolici je bila dokončana obnova hidrantnega omrežja in graditev črpališča za zagotavljanje požarne vode. V predorih Ločica in Jasovnik je bila zaključena dobava in vgradnja merilnikov ogljikovega monoksida in vidljivosti ter merilnikov vzdolžne hitrosti zraka. Predor Golovec smo opremili s svetilkami in foto-luminiscenčnimi tablami za označevanje ubežnih poti. Dela v predorih sovpadajo z zahtevami Direktive 2004/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta o minimalnih varnostnih zahtevah za predore, daljše od 500 metrov, v vseevropskem cestnem omrežju.

V Regionalnih nadzornih centrih Ljubljana (Dragomelj) in Vransko je bila dokončana nadgradnja SCADA za upravljanje predorov. Na več lokacijah AC je bila zaključena nadgradnja obstoječih cestno vremenskih postaj; v cestno vremenskem informacijskega sistema DARS je bila izvedena implementacija 12-urne točkovne napovedi temperature in stanja cestišča. Dokončana je bila ureditev cestne razsvetljave priključka Celje center in v okviru obnove vozišča tudi cestna razsvetljava na odseku Celovška cesta–Koseze. Ureditev razsvetljave je

potekala v skladu z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja. V okviru obnove vozišča sta bila zgrajena kabelska kanalizacija ter telekomunikacijsko omrežje na AC Dramlje–Celje.

V sklopu elektro-strojnih del in ITS je bila dokončana manjša nadgradnja SNVP na avtocestnih odsekih Klanec–Ankaran, Vransko–Blagovica in na zahodni ljubljanski obvoznici. Prikluček Brdo je dobil polportal SPISp, namenjen obveščanju voznikov o razmerah v prometu na tem odseku avtoceste. Zaključenih je bilo več manjših obnov in naložb v elektro-strojno opremo in ITS.

V letu 2012 so bile izdelane baze podatkov o podzemnih komunalnih vodih javne gospodarske infrastrukture na posameznih avtocestnih odsekih (A1, A4 in A5) in odsekih hitre ceste (H2 in H7) ter njihov vpis v uradne evidence. Dokončano je bilo tudi noveliranje in vodenje podatkovnih slojev javne gospodarske infrastrukture z informacijskim sistemom PISGI ter barvno aero snemanje in izdelava digitalnih orto-foto načrtov v merilu 1 : 1000.

V izdelavi oz. zaključni fazi je bila priprava in/ali recenzije projektne tehnične dokumentacije za nadaljnja načrtovana obnovitvena dela, priprava študij, analiz, strokovnih podlag in algoritmov za nadgradnjo avtomatskega krmiljenja prezračevanja predorov ter izdelava strokovnih mnenj in dopolnitev navodil. K tem postopkom je sodilo tudi pridobivanje investicijske, varnostne in ostale dokumentacije ter zagotavljanje ukrepov varstva pri delu.

VLAGANJA V RAZVOJ IN OBNAVLJANJE AVTOCEST

Investicije v imenu RS in za njen račun

Prostorsko načrtovanje in umeščanje avtocest v prostor ter pridobivanje nepremičnin za potrebe gradnje avtocest je DARS d. d., skladno s 4. členom ZDARS-1, izvajal v imenu RS in za njen račun. Omenjene naloge so bile realizirane v višini 3,7 milijona evrov.

Tabela 8: Realizirana vrednost izvedenih nalog v imenu RS in za njen račun (v evrih)

PROSTORSKO NAČRTOVANJE, UMEŠČANJE V PROSTOR IN PRIDOBIVANJE NEPREMIČNIN	Realizacija*
HAJDINA–ORMOŽ: Ptuj–Markovci	3.575,40
Otiški Vrh–MMP Holmec (dodatni program)	237.864,42
Šentrupert–Velenje (dodatni program)	188.579,38
Velenje–Slovenj Gradec (dodatni program)	430.016,53
Slovenj Gradec–Dravograd (dodatni program)	86.697,90
Postojna/Divača–Jelšane (dodatni program)	81.322,82
Koper–Dragonja (dodatni program)	250.141,95
SLIVNICA–GRUŠKOVJE: Draženci–Gruškovje (dodatni program)	38.682,06
Priključek Brezovica	26.504,29
Priključek Šmarje - Sap na AC odseku Malence–Šmarje - Sap	27.744,60
Izvedba dodatnih parkirišč za težka tovorna vozila	11.788,40
Priključek Vrhnika	3.560,87
Jeprca–Stanežiče (dodatni program)	4.776,00
Naloge po 4. členu ZDARS (priprava smernic in mnenj k prostorskim aktom)	36.085,82
PROSTORSKO NAČRTOVANJE	1.427.340,44
Predhodni odkupi	0,00
Odkupi za novogradnje, zaključna dela, priključke in ostale postavke	906.518,29
Dokončne pravno premoženjske ureditve za zgrajene odseke	259.658,64
Odkupi za gradbeno zaključene odseke	531.022,53
Odkupi za odseke, zgrajene pred letom 1994	63.857,55
PRIDOBIVANJE NEPREMIČNIN ZA AVTOCESTE IN HITRE CESTE	1.761.057,01
ŽELODNIK–VODICE: Želodnik–Mengeš z obvoznico Mengeš	544.594,73
ŽELODNIK–VODICE: Mengeš–Žeje	500,00
Ostale navezovalne ceste	2.540,34
PRIDOBIVANJE NEPREMIČNIN ZA NAVEZOVALNE CESTE	547.635,07
SKUPAJ PROSTORSKO NAČRTOVANJE, UMEŠČANJE V PROSTOR IN PRIDOBIVANJE NEPREMIČNIN	3.736.032,52

* Ker gre za naloge, ki jih DARS d. d. opravlja v imenu RS in za njen račun, so vrednosti prikazane v bruto zneskih.

Investicije v imenu DARS d. d. in za njegov račun

Intenzivnost investicijske dejavnosti v letu 2012 je bila prilagojena možnostim zagotavljanja finančnih virov. Vrednost realizacije gradenj in obnov avtocestnih odsekov je v letu 2012 znašala 76 milijonov evrov.

Tabela 9: Realizirana vrednost investicij v imenu DARS d. d. in za njegov račun

RAZVOJ AVTOCEST	Realizacija brez pridobivanja zemljišč, prostorskega načrtovanja in stroškov financiranja	Stroški financiranja	Skupaj realizacija
	1	2	3 =1+2
NOV CESTNINSKI SISTEM	805.076,55	0,00	805.076,55
JAGODJE–LUCIJA	545.181,41	0,00	545.181,41
SLIVNICA–GRUŠKOVJE: Draženci–Gruškovje (dodatni program)	3.093.582,65	0,00	3.093.582,65
HAJDINA–ORMOŽ: Markovci–Gorišnica	1.376,06	0,00	1.376,06
Priključek Brezovica	140,92	0,00	140,92
Revizije in recenzije projektne dokumentacije	21.867,68	0,00	21.867,68
PROJEKTNÁ DOKUMENTACIJA	3.662.148,72	0,00	3.662.148,72
KOPER–IZOLA	22.787.243,76	1.862.107,01	24.649.350,77
ŠENTVID–KOSEZE: Šentvid–Koseze	340.007,50	0,00	340.007,50
ŠMARJE SAP–VIŠNJA GORA: Ploščad BS Cikava	1.884.429,04	0,00	1.884.429,04
HAJDINA–ORMOŽ: Gorišnica–Ormož	205.165,99	582.800,01	787.966,00
NADALJEVANJE GRADNJE	25.216.846,29	2.444.907,02	27.661.753,31
MARIBOR–LENART	121.716,98	0,00	121.716,98
LENART–BELTINCI: Spodnja Senarska–Cogetinci	244.913,40	0,00	244.913,40
LENART–BELTINCI: Vučja vas–Beltinci z rekonstrukcijo R353	135.097,69	0,00	135.097,69
BELTINCI–PINCE: Beltinci–Lendava	551.175,39	0,00	551.175,39
PESNICA–SLIVNICA: Pesnica–Zrkovska cesta	530.431,57	0,00	530.431,57
VRANSKO–BLAGOVICA: Vransko–Trojane	109.288,08	0,00	109.288,08
KLANEC–ANKARAN: Navezava na Luko Koper I. faza	628.442,45	0,00	628.442,45
VRBA–PERAČICA	299.975,66	0,00	299.975,66
PERAČICA–PODTABOR	192.039,09	0,00	192.039,09
RAZDRTO–VIPAVA: Rebernice	318.757,45	0,00	318.757,45
BIČ–HRASTJE: Pluska–Ponikve	2.779.142,01	0,00	2.779.142,01
BIČ–HRASTJE: Ponikve–Hrastje	2.307.216,79	0,00	2.307.216,79
LEŠNICA–KRONOVO	320.018,35	0,00	320.018,35
Zaključna dela AC, predanih prometu do vključno 2012 - Ostalo	978.607,27	0,00	978.607,27
ZAKLJUČNA DELA NA AC, PREDANIH PROMETU DO VKLJUČNO 2012	9.516.822,18	0,00	9.516.822,18
Gorenjski avtocestni krak: izgradnja avtocestnega priključka Naklo	1.159,16	0,00	1.159,16
Obvozna cesta mimo naselja Dragonja	61.121,34	0,00	61.121,34
Izvedba protihrupnih ukrepov v V. in X. evropskem prometnem koridorju	434.093,42	0,00	434.093,42
Ukrepí ob izteku garancijske dobe	249.344,36	0,00	249.344,36
Izpostava ACB Hrušica v Podtaboru	1.700.848,83	0,00	1.700.848,83
Rehabilitacija državnih cest	1.659.165,22	0,00	1.659.165,22
Predor Golovec	8.530,00	0,00	8.530,00
SKUPAJ OSTALE POSTAVKE	4.114.262,33	0,00	4.114.262,33
OBNAVLJANJE AVTOCEST (gradbena dela)	24.888.186,40	0,00	24.888.186,40
OBNAVLJANJE AVTOCEST (elektrostrojna dela)	3.409.900,07	0,00	3.409.900,07
OBNAVLJANJE AVTOCEST (izboljšanje prometne varnosti)	720.370,28	0,00	720.370,28
INVESTICIJE NA PODROČJU UPRAVLJANJA IN VZDRŽEVANJA	525.829,93	0,00	525.829,93
SKUPAJ RAZVOJ IN OBNAVLJANJE AVTOCEST	72.859.442,75	2.444.907,02	75.304.349,77
ŽELODNIK–VODICE: Želodnik–Mengeš z obvoznico Mengeš	701.119,82	0,00	701.119,82
ŽELODNIK–VODICE: Mengeš–Žeje	21.896,90	0,00	21.896,90
Ostale navezovalne ceste	13.372,51	0,00	13.372,51
RAZVOJ NAVEZOVALNIH CEST V OKVIRU AVTOCESTNEGA PROGRAMA *	736.389,23	0,00	736.389,23
SKUPAJ RAZVOJ IN OBNAVLJANJE AVTOCEST IN NAVEZOVALNIH CEST	73.595.831,98	2.444.907,02	76.040.739,00

* Podatki so navedeni z DDV, saj si DARS od teh nalog nima pravice odbijati vstopnega DDV

AKTIVNOSTI DRUŽBE NA PODROČJU RAZISKAV IN RAZVOJA

DARS d. d. je v letu 2012 nadaljeval izvajanje projekta vpeljave gospodarjenja s cestami, ki so v njegovem upravljanju. V ekspertni sistem PMS – DARS (PMS: Pavement Management System), ki ga razvijamo s programskim orodjem dTIMS_CT (Deighton's Total Infrastructure Management System with Concurrent Transformation), so bili vključeni inventurni podatki o varnostnih (jeklenih in betonskih) ter protihrupnih ograjah, razviti modeli njihovega propadanja, določeni sprožilci ukrepov in s tem povezani stroški. Skladno s terminskim planom razvoja se intenzivno pripravlja predlog primerne baze podatkov za premostitvene objekte, potrebne za vpeljavo celovitega gospodarjenja s premoženjem (Total Asset Management).

V letu 2012 je DARS d. d. skupaj z DRSC že tretje leto sodeloval v triletnem mednarodnem programu ERA NET ROAD II. Namen programa je okrepiti sodelovanje na področju raziskav o cestah in transportu v okviru evropske raziskovalne sfere. Cilj programa je uvedba in izboljšanje gospodarjenja s celotnim cestnim premoženjem, in sicer z določitvijo in razvojem metod in postopkov, ki optimizirajo izkoriščanje in obnašanje postopkov upravljanja s tehničnega, ekonomskega in trajnostnega vidika. V okviru programa je potekalo sedem raziskovalnih projektov, ki so vsi v zaključni fazi.

INTEGRIRANI SISTEM VODENJA

Integrirani sistem vodenja vključuje vidik kakovosti po zahtevah standarda ISO 9001:2008 in vidik ravnanja z okoljem po zahtevah standarda ISO 14001:2004. Oba vidika skupaj tvorita novit sistem vodenja, ki je opisan v Poslovniku sistema vodenja in pripadajočih dokumentih.

Uspešnost in učinkovitost integriranega sistema vodenja je potrdila obnovitvena presoja po zahtevah standarda ISO 9001 in redna presoja po zahtevah standarda ISO 14001. Presojo je izvedla neodvisna zunanja institucija – Slovenski institut za kakovost in meroslovje. Med presojjo integriranega sistema vodenja, ki je potekala po posameznih procesih, niso bile ugotovljene neskladnosti.

NOTRANJA REVIZIJA

Služba za notranjo revizijo deluje samostojno in neodvisno. Služba je organizacijsko in funkcionalno ločena od drugih organizacijskih enot v DARS d. d. in neposredno podrejena upravi. Svoje naloge – načrtovanje, notranje revidiranje in poročanje – opravlja samostojno, neodvisno in nepristransko. Notranji revizor nenehno izpopolnjuje svoja znanja in dopolnjuje metodologijo v skladu z mednarodnimi standardi strokovnega ravnanja na področju notranjega revidiranja.

Služba za notranjo revizijo daje objektivna zagotovila in svetuje upravi DARS d. d. s ciljem, da se ustvari dodana vrednost in izboljšata učinkovitost ter uspešnost poslovanja. Služba za notranjo revizijo pomaga družbi uresničevati njene cilje tako, da spodbuja premišljeno upravljanje različnih vrst tveganja, kar pomeni, da na sistematičen in urejen način ocenjuje sisteme notranjih kontrol ter daje priporočila za ustrezno upravljanje tveganja. Služba za notranjo revizijo deluje s pooblastili uprave in je upravi tudi neposredno odgovorna. Letni načrt dela službe za notranjo revizijo potrди uprava, z njim se seznanjajo tudi revizijska komisija nadzornega sveta. O svojih ugotovitvah in o priporočilih za izboljšanje učinkovitosti notranjih kontrol za obvladovanje tveganja služba za notranjo revizijo poroča poslovodstvu in revizijski komisiji nadzornega sveta.

Delovanje službe temelji na Ustanovni listini službe za notranjo revizijo in Pravilniku o delovanju službe za notranjo revizijo. Delo službe notranje revizije poteka po Letnem načrtu, ki temelji na letni analizi tveganja in vključuje vse prepoznane in ocenjene vrste tveganja ter mnenje uprave.

V letu 2012 so bile načrtovane in izpeljane tri redne notranje revizije, koordinacija dveh dogovorjenih poslov z zunanji izvjalci ter aktivno sodelovanje pri urejanju skrbništva pogodb. Izdanih in sprejetih je bilo skupno 29 priporočil. Veliko časa je služba posvetila tudi svetovalnemu delu. Poleg rednih in izrednih revizijskih pregledov je služba za notranjo revizijo v letu 2012 spremljala uresničevanje priporočil iz preteklih revizij in o tem obveščala upravo.

DRUŽBENA ODGOVORNOST

PROMETNA VARNOST

Prometna varnost na avtocestah in hitrih cestah

Prometna varnost na cestah v upravljanju DARS d. d. se je v letu 2012 v primerjavi z letom prej na splošno izboljšala, kar pomeni, da se je nadaljeval trend zmanjševanja števila prometnih nesreč iz prejšnjih let. (Odstopalo je le leto 2008, ko se je po uvedbi vinjet promet osebnih vozil na avtocestah in hitrih cestah skokovito povečal in se je ta rast odrazila tudi v rahlem poslabšanju prometne varnosti.) Iz statističnih podatkov o prometnih nesrečah in njihovih posledicah v letu 2012 je razvidno, da se je ob enaki dolžini omrežja avtocest in hitrih cest kot v 2011 število prometnih nesreč, število lažje in huje telesno poškodovanih ter število umrlih minimalno zmanjšalo. Podatki za obdobje od 2010 do 2012 so prikazani v spodnji tabeli.

Tabela 10: Statistika prometne varnosti v letih 2010, 2011 in 2012

Posledice prometnih nesreč na avtocestah in hitrih cestah					
Leto	Kategorija cesta	Brez poškodb	Lahka telesna poškodba	Huda telesna poškodba	Smrt
2010	AC	3480	674	60	18
	HC*	481	142	13	1
2011	AC	3259	647	60	16
	HC	391	69	7	4
2012	AC	3048	631	59	18
	HC	371	66	7	0

* V tabelo niso vključeni podatki o nesrečah na hitri cesti H1, ki je bila v upravljanju DRSC.

Z zmanjševanjem števila prometnih nesreč ter lahko in hudo poškodovanih se potencialno zmanjšuje tudi možnost, da pride do nesreče s smrtnim izidom, zato bo potrebno intenzivirati ukrepe za preprečevanje takih nesreč. To pa bo mogoče le ob aktivnem sodelovanju vseh področij in služb DARS d. d. ter v tesnem sodelovanju z drugimi organi in organizacijami, ki so neposredno povezani z varnostjo prometa (policija, MZIP, Agencija za varnost v prometu). V prihodnjih desetih letih bo, v skladu z usmeritvami EU, k zmanjšanju števila mrtvih v prometnih nesrečah v Sloveniji (predvideno je 50-odstotno zmanjšanje) moral svoj delež prispevati tudi DARS d. d. kot upravljavec avtocest in hitrih cest. Iz statističnih podatkov je namreč razvidno, da število prometnih nesreč in resnost njihovih posledic v daljšem časovnem obdobju ostajata dokaj konstantna, kljub povečevanju dolžine avtocest in hitrih cest. V zadnjem obdobju, ko se omrežje več ne širi, pa statistika ne kaže bistvenega izboljšanja. Glede na cilj, to je, zmanjšanje števila nesreč s smrtnim izidom, bo potrebno število mrtvih in težko poškodovanih na cestah v upravljanju DARS d. d. konkretno znižati.

Aktivnosti DARS d. d. na področju izboljšanja prometne varnosti v letu 2012 so bile (in bodo tudi v prihodnje) usmerjene predvsem na naslednja področja:

- sodelovanje pri pripravi zakonskih in podzakonskih aktov, ki bodo omogočili učinkovito izvajanje zakonskih določil in ukrepov za zavarovanje prometno nevarnih mest (po sprejetju zakona o cestah je potrebno novelirati skoraj vse pravilnike);
- tekoče izvajanje ukrepov, ki jih predpisuje Direktiva o varnosti cestne infrastrukture (2008/96/ES). Ti ukrepi so:
 - izdelava ocene učinka na varnost v prometu za priključek tretje razvojne osi,
 - preverjanje varnosti v prometu za izdelano projektno dokumentacijo (PGD Draženci–Gruškovje),
 - izvedba pregledov varnosti ceste Dramlje–Šentrupert;
- na podlagi v letu 2011 pregledanih odsekov avtocest in hitrih cest ter popisanih pomanjkljivosti oz. evidentiranih ukrepov se je pričelo izvajanje ukrepov, ki bodo imeli pozitiven učinek na izboljšanje prometne varnosti. Med te ukrepe spadajo:
 - sprememba prometne signalizacije,
 - postavitve dodatnih varnostnih ograj in naletnih mehov,
 - izdelava projektne dokumentacije in študij za gradbene ukrepe;
- nadaljevanje programa EuroRAP, ki na podlagi mednarodnih izkušenj omogoča identifikacijo prometno nevarnih odsekov. V okviru programa so že bili pregledani prvi odseki. Za preglede, ki so se začeli opravljati v letu 2011 kot pilotni projekt, sta se v 2012 pripravljali oprema vozila in programska oprema;
- vgrajevanje nove, sodobnejše prometne signalizacije in prometne opreme, ki bo zagotavljala doslednejše upoštevanje pravil cestnega prometa in preprečevala najtežje prometne nesreče. S tem namenom je bila v letu 2011 kupljena nova strojna oprema za risanje trajnejših, debeloslojnih označb, ki bodo skupaj z dodatnimi učinki zagotavljale boljšo opaznost in ob vožnji preko njih z zvočnimi efekti opozarjale voznika na nevarnost. V letu 2012 so dela na posameznih odsekih že začela.

Prometna varnost v predorih

Za zagotavljanje varnosti v predorih so se v letu 2012 izvajale tako preventivne aktivnosti kot tudi ukrepi ob izrednih dogodkih.

Evidentiranih je bilo 43 nesreč/izrednih dogodkov, zaradi katerih je bilo potrebno objekte oziroma dele objektov začasno izločiti iz prometa. Skupno število dogodkov je za 26 odstotkov večje kot leta 2011, največji delež povečanja pa odpade na močan porast nesreč v predoru Karavanke v času povečanih prometnih obremenitev.

Med izrednimi dogodki izpostavljamo pet naletov osebnih vozil v zadnjo steno odstavne niše predorov ki so v štirih primerih povzročili smrt voznika. Družba je izvajala ukrepe za primerno zavarovanje teh nevarnih mest v predorih.

Na osnovi Načrtov zaščite in reševanja za nesreče v predorih, daljših od 500 metrov, so potekale vaje reševalnih enot v predorih Karavanke in Trojane; vaje v predorih Cenkova, Šentvid, Golo rebro in Podnanos so bile predstavljene na začetek leta 2013. Vaja v predorih Kastelec oziroma Dekani je bila načrtovana v sodelovanju z Upravo RS za zaščito in reševanje, ki pa je sodelovanje odpovedala, tako da bo ta vaja izvedena kot redna vaja DARS d. d. v letu 2013. Če sodimo po poteku vaj, lahko v primeru izrednih dogodkov pričakujemo učinkovit odziv služb sistemov »112«, »113« in DARS d. d.

Skladno s predpisi o uresničevanju nacionalnega programa varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je bila sklenjena pogodba za opravljanje gasilskih nalog ob nesrečah v predoru Cenkova skupaj s pogodbo o sponzoriranju novega gasilskega vozila pristojne gasilske enote. V okviru predpisane gasilske oskrbe drugih daljših predorov je družba nadaljevala sofinanciranje gasilskih enot, zadolženih za predore preko Trojan, predor Karavanke ter predora Kastelec in Dekani.

Predore so konec leta pregledali predstavniki pristojnega inšpektorata za promet. Do polne usklajenosti z Direktivo EU je potrebno med drugim zagotoviti predpisano signalizacijo in vodooskrbo predorov. Zaznana je bila tudi potreba po obnovitvi opleska do višine štirih metrov v nekaterih predorih ter namestitve posebnih modrih LED luči za označevanje varnostne razdalje med vozili. Poleg teh ukrepov smo pričeli tudi obravnavo ukrepov za zmanjšanje tveganja, ki je bilo ugotovljeno z analizo tveganja za predore, odprte pred letom 2007. Izvedba ukrepov, ki so sledili analizam tveganja, bo po usmeritvi pristojnega ministrstva potekala v obliki individualne obravnave posameznega predora potem, ko bodo predori usklajeni z Direktivo EU.

Osnovni zahtevi za varnost v predorih sta tudi redno vzdrževanje in nadzor nad prometom skozi predore, ki sta potekala celo leto 2012. Vodenje in nadziranje prometa je najustreznejše v predorih, ki stojijo na odsekih pametne ceste, ker ta ob izrednih dogodkih omogoča hitro in učinkovito ukrepanje operaterja v nadzornem centru.

Tudi v letu 2012 so se v poletnem času, to je, v obdobju koničnih prometnih obremenitev, v predoru Karavanke izvajali posebni ukrepi za zmanjšanje tveganja, pristojno avstrijsko ministrstvo pa je uvedlo tudi dodatno prepoved vožnje za tovorna vozila ob začetku vikendov za obdobje od konca julija do začetka septembra kot tudi termoscaning in doziranje težjih vozil na vstopu v severni portal predora. Slovenska stran se je zavezala, da bo uvedla poseben sistem za doziranje težkih vozil na vstopu v južni portal. Ti ukrepi povečujejo varnost v predoru, vendar bo ta dosegla ustrezen nivo šele z nadgradnjo druge predorske cevi oziroma ustreznega ubežno-reševalnega rova ob istočasni nadgradnji prezračevalnega sistema. V letu 2012 je prišlo do načelnega poenotenja slovenske in avstrijske strani glede nadgradnje, ki mora biti po Direktivi EU realizirana do leta 2019. Do takrat pa bo predor obratoval z optimiziranim in delno spremenjenim prezračevalnim sistemom, za katerega sta se v letu 2012 dogovorili družbi DARS d. d. in ASFINAG. Sistem bo predvidoma končan do konca leta 2015.

RAVNANJE Z OKOLJEM

Z investicijami v avtoceste in hitre ceste izboljšujemo medsebojno povezanost gospodarskih in regionalnih središč. Pri tem namenjamo posebno pozornost varstvu okolja, in to že v najzgodnejših fazah načrtovanja poteka posameznih odsekov avtocest in hitrih cest, med graditvijo pa tudi v času obratovanja. Skrb za okolje ne predstavlja le ekonomske in konkurenčne nujnosti, temveč kaže na odgovoren odnos do narave in soljudi.

Varstvo okolja ima v okviru trajnostnega razvoja velik pomen, zato mu namenjamo posebno skrb že v fazah načrtovanja in umeščanja avtocest in hitrih cest v prostor, s pripravo vseh potrebnih strokovnih podlag s področja varstva okolja. Odraža se predvsem v poteku tras pa tudi v posameznih rešitvah, ki zagotavljajo zakonsko predpisano varstvo pred negativnimi posledicami gradnje in obratovanja cest.

Hrup

Vlada RS je sprejela Operativni program varstva pred hrupom, ki ga povzroča promet po pomembnih železniških progah in pomembnih cestah prve faze. V programu so predstavljeni ukrepi za obvladovanje/zmanjšanje obremenitev s hrupom, ki jih bodo v letih 2012–2017 izvedli upravljavci pomembnih železniških prog in pomembnih cest prve faze. Izhodišča za izdelavo operativnega programa so v letu 2007 izdelane strateške karte hrupa za odseke cest, kjer je pretok v letu 2006 presegal šest milijonov vozil. Ti odseki so uvrščeni med odseke pomembnih cest prve faze, kjer se bodo izvedli ukrepi za zmanjšanje obremenitev s hrupom. V študiji je bilo ugotovljeno, da odseki Brezovica–Vrhnika, Unec–Postojna, Celje–Arja vas, Dramlje–Celje in Malence–Šmarje - Sap sodijo med s hrupom bolj obremenjene odseke cest v RS. Pripravljeni so štirje projekti (na petih avtocestnih odsekih) za izvedbo aktivne protihrupne zaščite. Z izvedbo protihrupnih projektov bo upravljavec dosegel, da vir hrupa ne bo več povzročal čezmerne obremenitve okolja s hrupom, s tem pa se bo zmanjšal negativen vpliv hrupa na prebivalce, ki živijo v bližini predmetnih avtocestnih odsekov.

V letu 2012 smo izvedli tudi dve testni polji s posebnim, manj hrupnim asfaltom, katerih namen je dodatno zmanjšanje hrupa. Prvi izsledki kažejo, da se raven hrupa s tem zmanjša tudi za več kot 2dB. Vgradnja manj hrupnih asfaltov je bistveni element redukcije hrupa prometa. V naslednjih letih bo izvedenih še nekaj testnih polj. Če bodo rezultati spodbudni, lahko pričakujemo širšo uporabo takšnih asfaltnih zmesi.

Ravnanje z odpadki

DARS d. d. kot upravljavec in vzdrževalec avtocest in hitrih cest dosledno uresničuje politiko varovanja okolja na vseh področjih. V zadnjem času namenjamo veliko pozornost problematiki odpadkov, ki postaja vse bolj aktualna, in izvajamo zbiranje odpadkov, ki nastajajo predvsem kot posledica obratovanja avtocest in hitrih cest, delno pa tudi pri našem delu. Na zbirnih mestih, kot so avtocestne baze in njihove izpostave, zbrane odpadke tudi ločujemo.

V letu 2012 smo začeli pospešeno reševati problematiko ločevanja odpadkov, h kateremu nas zavezuje veljavna zakonodaja o ravnanju z odpadki. Odpadke oddajamo pooblaščenim prevzemnikom (prevozniki, zbiralci, predelovalci). O ravnanju z odpadki vodimo tudi predpisane evidence in pripravljamo letna poročila.

Največ nenevarnih odpadkov smo zbrali pri čiščenju cest, zbiranju odpadkov iz peskolovov, odpadnih grezničnih vod in tunelskih pralnih vod. Med nevarnimi odpadki pa je bilo največ odpadnih olj, zaoljene vode, mulja, odpadnih barv in lakov ter absorpcijskih pivnikov (uporabljajo se po nesrečah).

Za ravnanje s tekočimi in muljastimi odpadnimi materiali smo že v letu 2011 izdelali tehnične smernice, ki predvidevajo postavitev več odcejalnih objektov ob avtocestni mreži. V novozgrajenih odcejalnih objektih bomo odcejali odpadne vode iz zamuljenih odpadnih materialov z visoko vsebnostjo vode, kar bo, zaradi zmanjšanja količine oziroma teže odpadnih materialov, posredno pripomoglo tudi k zmanjšanju stroškov iz naslova odpadkov.

Varovanje voda

Odvajanje padavinskih vod s cest poteka preko zadrževalnih bazenov, ki omogočajo kontrolirano odvodnjo. Bazene redno vzdržujemo in čistimo, odpadne muljaste materiale pa oddajamo pooblaščenim prevzemnikom tovrstnih odpadkov. V letu 2012 smo opravili redno letno čiščenje vseh najbolj obremenjenih lovilcev olj (na avtocestnih bazah in izpostavah) ter očistili nekaj najbolj obremenjenih zadrževalnih bazenov.

Oblikovali smo predlog letnega programa obratovalnega monitoringa padavinske vode iz zadrževalnih bazenov za javne ceste po Sloveniji v upravljanju DARS d. d. za leto 2012, ki smo ga posredovali v potrditev Ministrstvu za kmetijstvo in okolje ter MZIP. Med izvajanjem letnega programa, ki ga predpisuje Uredba o emisiji snovi pri odvajanju padavinske vode z javnih cest, se bo pokazala realna slika onesnaženosti okolja iz naslova padavinskih voda z avtocest.

Izvajamo kontrolirano zbiranje tunelskih odpadnih pralnih vod, ki jih odvažamo na prečiščevanje v čistilno napravo.

Emisije plinov

V predorih, daljših od 1000 metrov, so nameščeni sistemi za prezračevanje. Avtomatsko krmiljenje sistemov omogoča spremljanje emisij plinov, nadzor prisotnosti ogljikovega monoksida in ustrezno vidljivost. Emisije plinov v letu 2012 niso bile kritične.

Vpliv posipnih materialov na okolje

V zimskem času se vozišča posipavajo z različnimi posipnimi materiali, ki preprečujejo poledico in zagotavljajo varnost vozišča. Posipni materiali nimajo večjega vpliva na tla, kakovost površinske in podtalne vode, rastline, ljudi in živali, objekte (cestišča, mostove, viadukte in zgradbe) ter vozila.

V preteklosti narejene študije o vplivu soljenja vozišč na podtalnico so pokazale, da je ta vpliv majhen, saj pride do redčenja soli v razmerju od 1 : 100 do 1 : 500. Vpliv soljenja cestišč na okolje bomo analizirali tudi med izvajanjem letnega programa obratovalnega monitoringa padavinske vode iz zadrževalnih bazenov. Program določa, da se v vzorcih padavinske vode, odvzetih s cest v času pomladanskega deževja, spremljajo naslednji parametri: klorid, natrij, magnezij in kalcij.

UPRAVLJANJE ČLOVEŠKIH VIROV

Podatki o zaposlenih v DARS d. d.

Tabela 11: Ključni podatki o zaposlenih v DARS d. d. za leti 2011 in 2012

	2011	2012
Stanje zaposlenih v DARS d. d.		
Število zaposlenih v DARS d. d.	1249	1226
Demografski podatki o zaposlenih		
Povprečna starost zaposlenih	43 let	43 let
Odstotek žensk	25,1 %	25,0 %
Izobrazbena struktura zaposlenih		
Delež zaposlenih z največ IV. stopnjo izobrazbe	45,0 %	43,7 %
Delež zaposlenih s V. stopnjo izobrazbe	33,5 %	33,7 %
Delež zaposlenih s VI. stopnjo izobrazbe	8,2 %	8,6 %
Delež zaposlenih s VII. ali višjo stopnjo izobrazbe	13,3 %	14,0 %
Socialna varnost zaposlenih		
Število dodeljenih solidarnostnih pomoči	50	56
Število delavcev s priznano invalidnostjo	46	43
Število začelih postopkov za priznanje invalidnosti	17	12
Število prijav h kolektivnemu nezgodnemu zavarovanju	131	121
Število prijav k prostovoljnemu pokojninskemu zavarovanju	41	16
Stopnja odsotnosti z dela zaradi bolezni oz. poškodb	4,9 %	4,7 %
Razvoj zaposlenih – izobraževanje in usposabljanje		
Število napotitev na interno izobraževanje	2656	1956
Število napotitev na eksterno izobraževanje	241	162
Število pedagoških ur na zaposlenega v okviru internega izobraževanja	17,6	15,3
Število pedagoških ur na zaposlenega v okviru eksternega izobraževanja	7,6	1,4
Število sklenjenih oz. veljavnih pogodb o izobraževanju ob delu	30	18

Zaposleni kot kapital podjetja

Aktivnosti DARS d. d. na področju ravnanja z zaposlenimi izhajajo iz zavedanja, da delavci v delovni proces poleg potrebnega znanja, prispevajo tudi svojo vitalno energijo. Zato so bile dejavnosti na področju ravnanja z zaposlenimi usmerjene v ohranjanje vitalne kapacitete zaposlenih. To smo zagotavljali z ustreznim zaposlovanjem novih kadrov in z vlaganjem v pridobivanje znanja, ki ga daje delovnim zahtevam specifično in ciljno usmerjeno izobraževanje.

V letu 2012 je bil zaradi spremembe zakonodaje na področju upokojevanja odliv zaposlenih zaradi upokojevanja večji. Ta pojav je zahteval več aktivnosti na področju zaposlovanja, ki so bile namenjene predvsem zagotavljanju potrebnih kadrov na področju operativne izvedbe del.

DARS d. d. v skladu s kolektivno pogodbo in dogovorom o kriterijih in izplačilu solidarnostnih pomoči svojim zaposlenim zagotavlja visok nivo socialne varnosti in pomoči. Število solidarnostnih pomoči se je v letu 2012 glede na leto 2011 povečalo. Največ izplačil solidarnostnih pomoči je zaradi daljše bolniške odsotnosti.

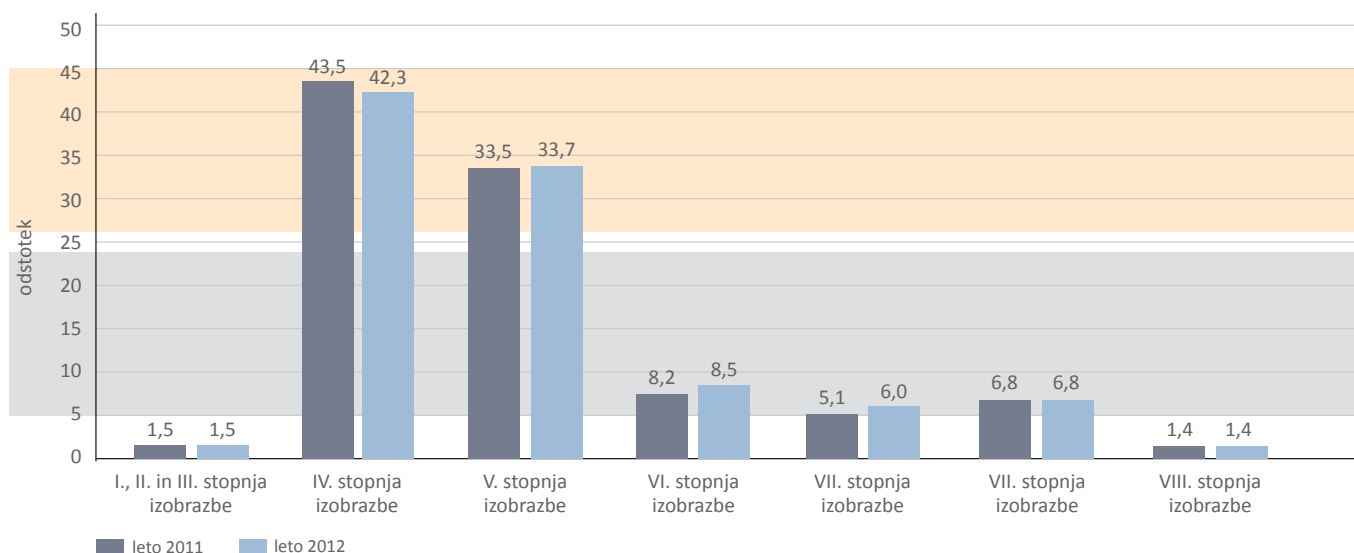
Na podlagi sprejete Strategije ravnanja delavcev s spremenjeno delovno zmožnostjo ter Načrta promocije zdravja pri delu v DARS d. d. se je nadaljevalo sistematično delovanje ki ima za cilj spremljanje, ohranjanje in krepitev zdravja zaposlenih oziroma obvladovanje dejavnikov tveganja, ki so vzrok za okvare zdravja zaposlenih. Na tem področju so v DARS d. d. potekale obsežne, več let trajajoče aktivnosti, ki so se odrazile v močnejšem zavedanju zaposlenih o pomenu ohranjanja zdravja ter nižji stopnji bolniške odsotnosti. V letu 2012 je bilo v primerjavi z letom 2011 manj začelih postopkov za priznanje invalidnosti, manjše je bilo tudi število poškodb oziroma prijav nezgod v kolektivnem nezgodnem zavarovanju. Aktivnosti projekta »Zdravo, varnejše, boljše« na področju ohranjanja in krepitev zdravja zaposlenih so bile jeseni predstavljene na različnih strokovnih srečanjih in posvetih kot pozitivna promocija DARS d. d. in dela zaposlenih. Za ta projekt je DARS d. d. oktobra 2012 prejel nacionalno priznanje Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve kot primer dobre prakse na področju varnosti in zdravja pri delu.

Da bi okrepili občutek pripadnosti zaposlenih in utrdili zavedanje o poslanstvu DARS d. d., je bila v letu 2012, po vzorcu predstavitve dela zaposlenih na področju vzdrževanja avtocest iz predhodnega leta, izdelana internetna predstavitev dela zaposlenih na področju cestninjenja in cestninskega nadzora. Poleg navedenih aktivnosti je potekala implementacija ukrepov, sprejetih iz naslova pridobitve osnovnega certifikata »Družini prijazno podjetje«.

V sodelovanju s socialnimi partnerji je bil drugič zapored organiziran strokovni posvet z naslovom Cesta kot delovno okolje. Namen posveta je bil opozoriti javnost na stres, ki so mu pri svojem delu izpostavljeni delavci na avtocesti pa tudi vozniki, in posledično na vpliv stresa na prometno varnost. Sprejeti so bili sklepi, da je za večjo varnost zaposlenih na cesti in večjo prometno varnost nasploh potrebno izvajati več aktivnosti, ki povečajo pozornosti voznikov do dela avtocestnih vzdrževalcev.

Intenzivno so se nadaljevale aktivnosti na področju izobraževanja zaposlenih v obliki internega in zunanega izobraževanja ter izobraževanja ob delu. Cilji izobraževanja je višja raven splošne izobrazbe in strokovnih znanj, pridobivanje novih kompetenc, usklajenih s potrebami delovnih procesov in strateškimi usmeritvami družbe in namenjenih za učinkovito prilagajanje spremembam in razvoju družbe.

Graf 7: Primerjalni prikaz izobrazbene strukture zaposlenih v letih 2011 in 2012

Zmanjšanje finančnih sredstev za izobraževanje se je odrazilo v zmanjšanem obsegu internega in zunanjega izobraževanja, vendar je bila zaradi neposredne usmeritve izobraževanja v programe, ki so potrebni v delovnih procesih, kljub temu zagotovljena potrebna kakovost in strokovnost. Največji del izobraževanja še vedno poteka zaradi izpolnjevanja zakonskih zahtev na področju vzdrževanja avtocest ter izvedbe cestninjenja. V splošni izobrazbeni strukturi v letu 2012 je opaziti upad deleža zaposlenih z največ IV. stopnjo izobrazbe in povečanje števila zaposlenih z višjimi izobrazbenimi stopnjami.

Varnost in zdravje pri delu

Na področju zagotavljanja varnosti in zdravja delavcev smo v letu 2012 največ pozornosti in časa namenili varnosti cestninskih delavcev.

V prvih treh mesecih leta 2012 smo pripravili in izvedli usposabljanje cestninskih blagajnikov, ki se ga je udeležilo 593 redno zaposlenih delavcev in študentov. Kljub temu je na CP Drnovo in CP Vransko že v spomladanskih mesecih prišlo do nalezov vozil na delavki, ko sta prečkali vinjetni stezi. Obe delavki oziroma študentki sta bili huje poškodovani. Po prvi nezgodi smo skupaj s strokovnjaki s področja prometne varnosti in službe za varnost in zdravje pri delu opravili pregled vseh cestninskih postaj. Na osnovi poročila te skupine smo sprejeli dodatne ukrepe za izboljšanje varnosti delavcev na CP. V prvi fazi je področje za cestninjenje sprejelo interventne ukrepe, s katerimi se je zmanjšalo število prehodov prek vinjetnih stez, in delavce opozorilo na previdnost pri prehajanju (namestitve mobilnih sanitarij, postavitve dodatnih opozoril, vratc in ogledal na otokih med stezami).

Do konca poletja (druga faza) so bili na čelnih CP urejeni dostopi do kabin po podzemnih kolektorjih (CP Drnovo, CP Krško, CP Dane, CP Nanos, CP Pesnica). Na CP Log, CP Tepanje, CP Vransko, CP Torovo in CP Bazara so bili urejeni platoji s pomožnimi objekti za delavce, ki delajo na nasprotni strani upravnega objekta CP. Na CP Dob in CP Kopolje so bili varni dostopi do kabin na nasprotnosmernem vozišču preko nadhodov urejeni že v letu 2011. Pri urejanju vseh poti in platojev smo z nasveti in pregledom pred začetkom uporabe sodelovali tudi delavci službe za varnost in zdravje pri delu.

V oktobru in novembru smo opravili usposabljanje za varno delo za cestninske nadzornike. Usposabljanja se je udeležilo 91 delavcev.

Poskrbeli smo za redno izvajanje obdobjnih zdravstvenih pregledov in cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu ter prostovoljno cepljenje delavcev proti gripi.

Skupaj s službo za organizacijo in kadre ter sindikati smo pripravili drugi posvet »Cesta kot delovno okolje«, na katerem je bila rdeča nit stres, ki ga povzroča delo na cesti. Na posvetu smo predstavili problematiko nalezov vozil na delavce, vzdrževalce avtoceste. 177 delavcev področja rednega vzdrževanja se je udeležilo delavnic, na katerih je zunanji strokovnjak – psihoterapevt govoril o prepoznavanju stresa in predstavil metode za njegovo obvladovanje.

Kljub prizadevanjem se je v letu 2012 zgodilo 37 nezgod s poškodbami delavcev neposredno pri delu (več kot leta 2011, a manj kot v prejšnjih letih), devet delavcev pa je bilo v bolniškem staležu zaradi nezgode, ki se je zgodila na poti na delo ali z dela (od 1. januarja 2013 na osnovi določil ZPIZ-2 to ni več priznано kot nezgoda pri delu).

ZADOVOLJSTVO UPORABNIKOV IN KOMUNICIRANJE

Zadovoljstvo uporabnikov avtocest in hitrih cest v Sloveniji

Merjenje zadovoljstva uporabnikov smo izvedli junija 2012; uporabniki so ocenjevali 20 dejavnikov, s katerimi se srečujejo med vožnjo po avtocestah (občutek varnosti, vzdrževanje in opremljenost avtocest, informiranost o stanju na avtocestah, ponudba počivališč ter cestninjenje). Ankete kažejo, da sta najpomembnejša dejavnika zadovoljstva uporabnikov spluženo cestišče in razumljivost prometne signalizacije.

Povprečna ocena zadovoljstva uporabnikov, izmerjena junija 2012, znaša 3,67 (najvišja možna ocena je 5); v primerjavi z enakim obdobjem leta 2011 se je zvišala za nekaj več kot sedem odstotkov. Najbolj zadovoljni so uporabniki štajerskega avtocestnega kraka. Čeprav je pri zadnjem merjenju zadovoljstvo najbolj zraslo pri uporabnikih ljubljanske obvoznice, so slednji še vedno najmanj zadovoljni.

K povečanju zadovoljstva so pripomogli številni ukrepi, s katerimi želi DARS d. d. izboljšati kakovost vožnje po avtocestah in hitrih cestah v Sloveniji. Še vedno sta najbolj kritična dejavnika redno vzdrževanje in signalizacija v času obnovitvenih del. Tema dejavnikoma bomo še naprej namenjali največ pozornosti in sprejemali ukrepe, s katerimi bomo dosegli višjo raven storitve.

Komuniciranje

Družba DARS d. d. medijem zagotavlja celovit in ažuren dostop do informacij. Vsi predstavniki medijev imajo pravico dostopati do informacij pod enakimi pogoji, prav tako imajo predstavniki vseh medijskih hiš dostop do objav o družbi DARS d. d. v Medijskem središču na spletni strani www.dars.si, od koder lahko prek rubrike Sporočila za javnost ločeno dostopajo do splošnih in finančnih novic. Ker so v Medijskem središču objavljene zanimive in koristne informacije tudi za ostale segmente javnosti, so na spletni strani družbe na voljo tudi video- in fotogalerija, predstavitev dela področja vzdrževanja in cestnine ter različne publikacije in navodila, ki jih je izdala družba. Na spletni strani je bila v letu 2012 predstavljena tudi računalniška simulacija razvrščanja vozil v primeru prometne nesreče na avtocestah in hitrih cestah v upravljanju DARS d. d.

Komuniciranje z uporabniki avtocest in hitrih cest

Uporabniki se najpogosteje obračajo na nas s konkretnimi vprašanji, predlogi, pripombami, pritožbami in tudi pohvalami, povezanimi z uporabo avtocest in hitrih cest. Vprašanja se najpogosteje nanašajo na obnovitvena in vzdrževalna dela, na prometno varnost in cestninjenje oziroma vinjete. Prebivalci naselij v neposredni bližini avtocest največkrat sprašujejo o ukrepih za zmanjšanje/odpravo posledic avtocestnega prometa na okolje.

Na večino vprašanj uporabnikov – lani smo jih zabeležili skoraj 2000 – odgovorimo najpozneje v dveh delovnih dneh.

Informiranje o stanju in razmerah na državnih cestah

Veliko pozornost namenjamo tudi celovitemu in kakovostnemu obveščanju uporabnikov o voznih razmerah na avtocestah in hitrih cestah. PIC zbira informacije o trenutnem stanju na cestah in jih posreduje uporabnikom prek spletnega portala www.promet.si, od koder jih povzemajo in posredujejo javnosti skoraj vse radijske postaje v Sloveniji, številni spletni portali in televizije. Vsi naštetih mediji prejema informacije tudi neposredno iz informacijskega sistema centra prek elektronske pošte.

Operaterji PIC se več kot štiridesetkrat na dan v živo javljajo različnim medijem. Informacije so uporabnikom na voljo na brezplačnem telefonskem odzivniku ali v neposrednem telefonskem pogovoru z operaterjem.

Komuniciranje s strokovno in poslovno javnostjo

Med strokovno in poslovno javnost uvrščamo vse zunanje deležnike in institucije, ki so povezani z družbo ali vplivajo na njeno delovanje. Posebno pozornost posvečamo vsebinam, povezanim z varnostjo v prometu, izobraževanju in preventivnemu delovanju na cestah, ki jih upravljamo.

Komuniciranje z zaposlenimi

Veliko pozornost posvečamo tudi komuniciranju z zaposlenimi, ki predstavljajo enega od najpomembnejših segmentov naše javnosti. Z zaposlenimi komuniciramo na več načinov.

Periodično izdajamo interni časopis Avtoceste, v katerem v sodelovanju z uredniškim odborom in skladno z uredniško politiko sodelavce seznanjamo z novostmi, strokovnimi vsebinami ter zanimivostmi o poslovanju in aktivnostih družbe.

Mesečni bilten Preglednik seznanja zaposlene z aktualnimi dogajanjem v družbi in v zvezi z družbo.

Tudi intranetna spletna stran je namenjena obveščanju in izmenjavi informacij z zaposlenimi in med zaposlenimi. Vsebine strani redno osvežujemo. Na njej so objavljeni tudi številni uporabni dokumenti, obrazci, akti, fotodokumentacija in kliping.

Ker smo v drugi polovici leta 2012 pričeli izvajati aktivnosti, povezane z načrtovanimi spremembami organiziranosti družbe, smo v želji, da bi bili naši zaposleni redno, celovito, učinkovito in transparentno obveščeni o projektu, uvedli tudi poglavje NOVI DARS. V njem so objavljeni vsi pomembni dokumenti, pravilniki, predstavitve in druge informacije, povezane s projektom. Zaposleni so lahko prek spleta zastavljali vprašanja, na katera so prejeli odgovore in pojasnila.

Komuniciranje z zaposlenimi poteka tudi zunaj ustaljenih komunikacijskih poti, ob večjih, za družbo in zaposlene pomembnih dogodkih in odločitvah.

Komuniciranje z okoljem

DARS d. d., ki je zaradi svoje vloge in delovanja močno vpet v širše družbeno okolje, deluje in ravna kot družbeno odgovorna družba.

Zavedamo se odgovornosti, ki jo imamo do ljudi in okolja, v katerem delujemo. Z ozaveščanjem, preventivnimi akcijami na področju prometa in prometne varnosti ter varovanja okolja se aktivno vključujemo v aktualne družbene tokove in jih po svojih močeh sooblikujemo.

Kolikor je le mogoče, s sponzorskimi sredstvi in drugimi oblikami sodelovanja podpiramo humanitarne projekte in projekte, povezane s preventivo v prometu, ter strokovna združenja, katerih dejavnosti so povezane z graditvijo in vzdrževanjem cest.

Kot družbeno odgovorno podjetje smo se v času katastrofalnih jesenskih poplav nemudoma odzvali ter donirali sredstva slovenski Karitas in Rdečemu križu za pomoč prizadetim prebivalcem. Tudi ostale donacije so bile največkrat usmerjene v humanitarne namene, nekaj sredstev pa je bilo nakazanih za aktivnosti in ustanove, povezane s strokovnimi področji delovanja družbe DARS d. d. Seznane sponzorstev in donacij objavljamo na spletni strani družbe.

PRIČAKOVANI RAZVOJ DRUŽBE

DARS d. d. in Republika Slovenija sta konec leta 2012 sklenila dodatek k obstoječi koncesijski pogodbi o upravljanju in vzdrževanju avtocest, s katerim se je koncesijsko razmerje med RS in DARS d. d. uskladilo z ZUJF. Na osnovi sklenjenega dodatka bo DARS d. d., skladno s finančnimi zmožnostmi, v svojem imenu in za svoj račun nadaljeval gradnjo avtocest, za katere so se postopki prostorskega umeščanja pričeli pred uveljavitvijo ZUJF, vzdrževal avtoceste in jih upravljal. Poleg teh poslov bo po pogodbi o izvajanju naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 v imenu RS in za njen račun še naprej opravljal naloge prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja zemljišč in drugih nepremičnin za gradnjo avtocest.

Za nadaljnji razvoj družbe sta najpomembnejša ureditev načina zagotavljanja finančnih sredstev za poplačilo obveznosti iz zadolževanja in nadaljevanje izvajanja aktivnosti skladno z ZDARS-1. Zelo pomembna je ureditev sistema cestninjenja, saj je cestnina po uveljavitvi ZDARS-1 in ZUJF postala za družbo še pomembnejša postavka.

DARS d. d. bo v prihodnosti v skladu z vizijo postajal vedno bolj tržno usmerjena družba, ki bo razvijala in izboljševala obstoječi poslovni model pa tudi sistematično razvijala in implementirala nove poslovne ideje. Poglavitni namen aktivnosti bo pridobivanje dodatnih cestninskih, predvsem pa necestninskih prihodkov in s tem diverzifikacija prihodkovnega portfelja družbe.

Tudi v prihodnje bomo s strokovnim pristopom, utemeljenim na objektivnih analizah, zagotavljali pretočnost in varnost prometa na avtocestah in drugi cestni infrastrukturi ter na finančno vzdržan način izboljševali našo organiziranost. Intenzivno se bomo ukvarjali tudi z učinkovitim upravljanjem kadrovskih, materialnih, finančnih in informacijskih virov podjetja.

IZJAVA O UPRAVLJANJU DARS D. D.

V skladu s petim odstavkom 70. člena ZGD-1, statuta DARS d. d., vpisanega v sodni register Okrožnega sodišča v Celju dne 31. marca 2011, in z določili Kodeksa upravljanja javnih delniških družb ter Kodeksa upravljanja družb s kapitalskimi naložbami države DARS d. d. kot del poslovnega poročila podaja naslednjo izjavo o upravljanju DARS d. d.

1. Sklicevanje na kodeks upravljanja

DARS d. d. obvešča delničarje in javnost, da posluje v skladu s predpisi in akti, ki veljajo v družbi in urejajo večino vprašanj, ki jih obravnava Kodeks upravljanja javnih delniških družb, ki so ga 8. decembra 2009 sprejeli Ljubljanska Borza, d. d., Ljubljana, Združenje nadzornikov Slovenije in Združenje Manager; od 13. januarja 2011 pa tudi Kodeks upravljanja družb s kapitalskimi naložbami, ki ga je sprejel svet AUKN in ki priporoča predvsem načela, postopke in merila za ravnanje članov organov vodenja in nadzora družb s kapitalskimi naložbami RS. Družba je začela uveljavljati določbe tega kodeksa s sprejemom Statuta.

Družba izjavlja, da zanjo veljata kodeksa, ki sta javno dostopna na spletnih straneh Ljubljanske borze d. d., na naslovu: <http://www.ljse.si/> in na spletnih straneh Agencije za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije na naslovu: http://www.auknrs.si/f/docs/PDF_dokumenti/kodeks.pdf.

2. Odstopanja od določb Kodeksa

Družba izjavlja, da spoštuje določbe Kodeksa z določenimi odstopanji, ki izvirajo iz njenega posebnega statusa, saj je njen edini delničar RS.

Od 29. maja 2010, ko je pričel veljati Zakon o upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije, do 28. decembra 2012, ko je pričel veljati Zakon o slovenskem državnem holdingu, je Republika Slovenija, ki je edini delničar DARS d. d., uresničevala svoje pravice preko AUKN. Po uveljavitvi Zakona o slovenskem državnem holdingu je RS te pravice izvrševala prek Slovenske odškodninske družbe. Pri izvrševanju pravic iz delnic in deležev ter v postopkih pred sodišči in drugimi organi, povezanimi z izvrševanjem teh pravic, je agencija nastopala kot zastopnik RS v postopku. Agencija je izvajala pravice delničarja tudi z izvedbo skupščine.

DARS d. d. ne spoštuje določb kodeksa pri urejanju vprašanj, ki so za družbo urejena z zakonom ali jih družba ureja na drugačen način, ki je skladen z določbami statuta ali aktov družbe. Družba ne spoštuje določb Kodeksa tudi v primerih, ko neobvezujočih ravnanj nima predpisanih v svojih aktih ali ko ravnanja niso določena kot zakonska obveznost.

3. Opis glavnih značilnosti sistemov notranje kontrole in upravljanja tveganja v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

Sistem notranje kontrole je skupek različnih usmeritev in politik, ki jih določi in sprejme uprava z namenom, da bi kar najbolje upravljala tveganje, povezano z računovodskim poročanjem. Namen sistema notranje kontrole je zagotoviti učinkovitost in uspešnost delovanja, zanesljivost računovodskega poročanja in skladnost z veljavnimi zakoni ter drugimi zunanjimi in notranjimi predpisi.

Družba ima vzpostavljen sistem obvladovanja tveganja, povezan z računovodskim poročanjem. Pravilnost, popolnost in resničnost računovodskega poročanja zagotavljamo z izvajanjem naslednjih vrst notranje kontrole:

- s kontrolo pravilnosti računovodskih podatkov, ki jih zagotavljamo na različne načine, na primer z usklajevanjem postavk s kupci in dobavitelji,
- kontrolo popolnosti zajemanja podatkov (npr. zaporedje dokumentacije, številčenje dokumentov),
- kontrolo razmejitev dolžnosti in odgovornosti (npr. ločeno izvajanje evidentiranja in plačevanja),
- kontrolo omejitve dostopa (pravice dostopa do računovodskih evidenc so selektivno dodeljene),
- kontrolo nadziranja.

Proces računovodenja je informacijsko podprt, zato so vse zgoraj našteje vrste notranje kontrole povezane tudi s sistemi kontrole, vgrajenimi v informacijsko tehnologijo. Ti sistemi obsegajo tako kontrolo omejitev dostopa do omrežja, podatkov in aplikacij kot tudi kontrolo natančnosti in popolnosti zajemanja in obdelovanja podatkov.

4. Vrednostni papirji družbe ter pravice iz njih

Osnovni kapital družbe, razdeljen na delnice, je v stodstotni lastni RS.

5. Delovanje skupščine in njene ključne pristojnosti, opis pravic delničarjev in način uveljavljanja njihovih pravic

Družba ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe po ZGD-1.

Delovanje skupščine, njene ključne pristojnosti in pravice delničarjev ter način njihovega uveljavljanja podrobneje opredeljuje Statut DARS d. d.

Edini ustanovitelj in delničar DARS d. d. je Republika Slovenija. RS od 29. maja 2010 dalje do uveljavitve Zakona o Slovenskem državnem holdingu uresničuje svoje pravice prek AUKN, po uveljavitvi Zakona o Slovenskem državnem holdingu pa prek Slovenske odškodninske družbe, dokler se ta ne preoblikuje v Slovenski državni holding. Svoje pravice delničarja, ki jih opredeljujeta ZGD-1 in Statut DARS d. d., RS uresničuje na skupščini delničarjev.

Skupščina je v skladu s točko 7.4.5. Statuta DARS d. d. pristojna za odločanje o:

- izdaji novih delnic ali oblikovanje novih ali ločenih razredov delnic, vsaki delitvi delnic, oblikovanju zvez, razdeljevanju delnic kot dividend, drobljenju ali delitvi kateregakoli lastniškega vrednostnega papirja družbe,
- delitvi dobička (izplačilu dividend), izplačilu kapitala ali rezerv delničarju in zadrževanju dobičkov,
- volitvah članov nadzornega sveta,
- razrešnici upravi in nadzornemu svetu,
- kakršnem koli preoblikovanju družbe, združitvi, razdružitvi, prevzemu, skupnih vlaganjih, partnerstvih, investicijah in podobnih ukrepih,
- likvidaciji družbe,
- sklepanju podjetniških pogodb (kot so določene v ZGD-1),
- sklepah, ki podeljujejo pooblastila za izdajanje delniških opcij ali zamenljivih obveznic ter pogoje zanje,
- povečanju kapitala (vključno s pogojnim ali odobrenim povečanjem kapitala) oz. zmanjšanju kapitala,
- imenovanju in odpoklicu revizorjev družbe,
- sprejemu in spremembah statuta,
- ukrepih, povezanih s pridobivanjem lastnih delnic družbe,
- vsaki bistveni spremembi narave poslovanja družbe.

Skupščino sklicuje uprava DARS d. d. na lastno pobudo, na zahtevo nadzornega sveta ali na zahtevo delničarja družbe.

Skupščino je potrebno sklicati v zakonsko določenih primerih, vendar najmanj enkrat letno, takoj po prejemu revizijskega poročila.

6. Sestava in delovanje organov vodenja in nadzora ter njihovih komisij

Uprava družbe

Sestavo in delovanje uprave družbe podrobneje določa Statut DARS d. d. Po Statutu DARS d. d. ima lahko uprava družbe največ pet članov. Za člana uprave je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje iz 255. člena ZGD-1 in točke 7.2.2. Statuta DARS d. d. Vse člane uprave imenuje nadzorni svet za dobo največ petih (5) let. Vsi člani uprave so v delovnem razmerju z družbo.

Upravo DARS d. d. sestavljajo: predsednik mag. Matjaž Knez, člana uprave Tine Svolfšak in Franc Skok ter delavski direktor/član uprave Janko Kernel.

Uprava vodi družbo v dobro družbe, samostojno in na lastno odgovornost; pri vodenju mora ravnati s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika ter varovati poslovne skrivnosti družbe. Pri uresničevanju nalog vodenja uprava sprejema ukrepe in izvaja postopke, ki jih določata zakon in Statut družbe.

Če ima uprava več kot dva člana, zastopa družbo predsednik uprave s članom uprave.

Uprava sprejema odločitve, ki so v njeni pristojnosti, z večino glasov vseh članov uprave. Vsak član uprave ima en glas. V primeru enakega števila glasov je odločilen glas predsednika uprave. Delavski direktor sodeluje pri odločanju, kadar uprava odloča o kadrovskih in socialnih vprašanjih.

Uprava sprejme poslovnik o svojem delu, h kateremu daje soglasje nadzorni svet.

Nadzorni svet družbe

V skladu s točko 7.3.1. Statuta DARS d. d. nadzorni svet sestavlja šest članov. Dva člana nadzornega sveta sta predstavnika zaposlenih.

V skladu s Statutom DARS d. d. nadzorni svet sprejme poslovnik o svojem delu. Nadzorni svet voli predsednika in namestnika predsednika.

Nadzorni svet je praviloma sklican vsaj enkrat v četrtletju, obvezno pa mora biti sklican enkrat v polletju. Nadzorni svet je sklepčen, če sta pri sklepanju navzoči dve tretjini članov, med katerimi mora biti tudi predsednik nadzornega sveta ali namestnik predsednika.

V skladu s Statutom DARS d. d. nadzorni svet nadzira vodenje poslov, ki jih imenuje družba, in razrešuje upravo, sklicuje skupščino, pregleduje in preverja knjige ter dokumente družbe, njeno blagajno, shranjene vrednostne papirje in zaloge blaga ter druge stvari; daje upravi predhodno soglasje k poslom, katerih vrednost presega 2,5 milijona evrov (brez DDV), daje soglasje za ustanovitev in/ali ukinitve hčerinskih družb in podružnic, opravlja druge posle, predvidene z ZGD-1 in drugimi zakonskimi predpisi, potrjuje letno poročilo s predlogom za delitev čistega dobička obračunskega obdobja, predlaga skupščini delitev bilančnega dobička, daje soglasje k imenovanju revizorja, imenuje revizijsko komisijo nadzornega sveta, daje soglasje za nakup in odprodajo deležev ali delnic drugih družb, daje soglasje na planske dokumente družbe.

Nadzorni svet mora preveriti revidirano letno poročilo in predlog za uporabo bilančnega dobička, ki ju je predložila uprava. O rezultatih preveritve mora sestaviti pisno poročilo za skupščino.

Podrobnejša sestava in delovanje nadzornega sveta družbe ter njegovih komisij v letu 2012 sta predstavljena v poročilu nadzornega sveta.

Določbe, ki se nanašajo na skupščino, upravo, nadzorni svet in vrednostne papirje družbe, so povzete po statutu, ki je bil sprejet na skupščini 14. marca 2011 in vpisan v sodni register 31. marca 2011 in je bil sprejet v povezavi s sklepom o povečanju osnovnega kapitala s stvarnim vložkom na podlagi ZDARS-1.

Ljubljana, 25. aprila 2013

Nadzorni svet DARS d. d.

Dušan Hočevar
predsednik nadzornega sveta

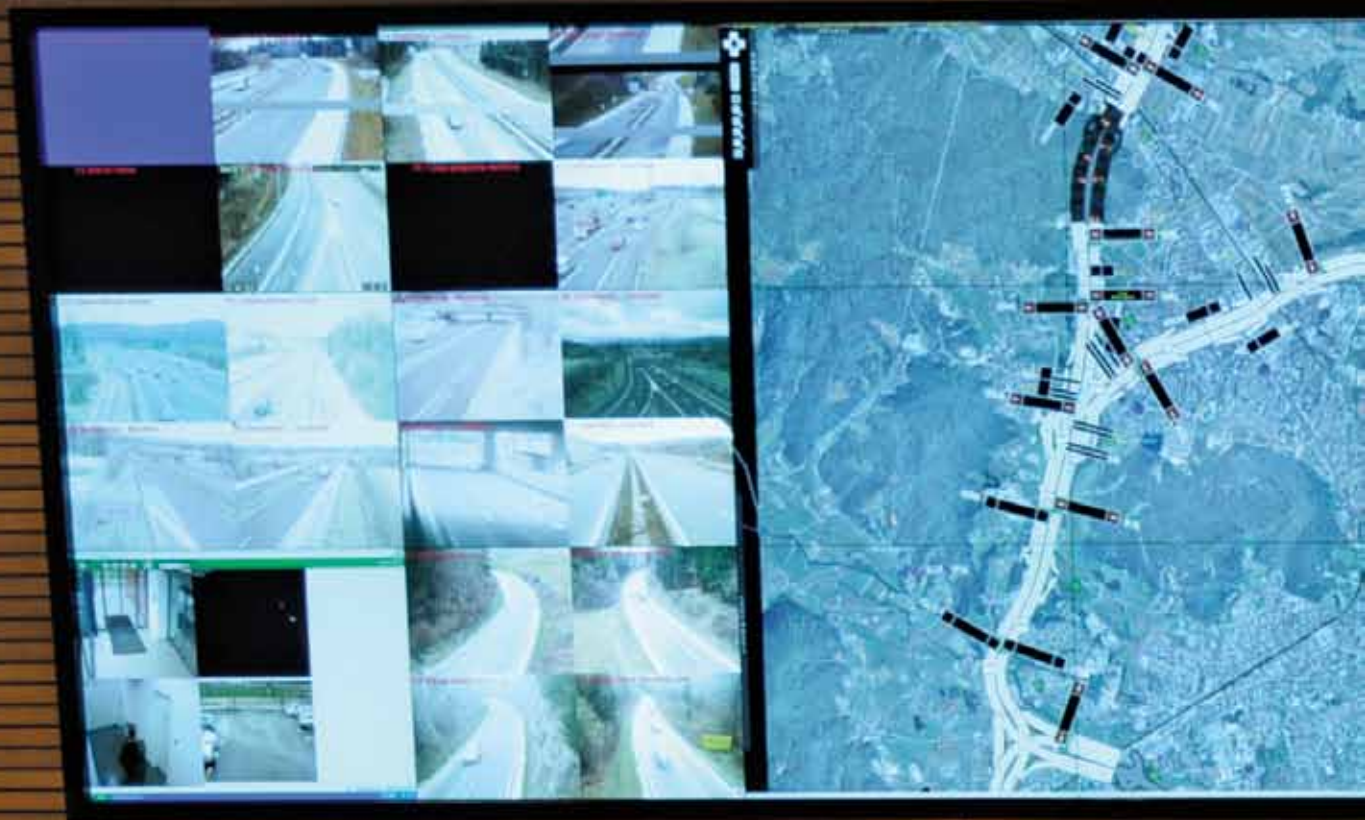
Uprava DARS d. d.

mag. Matjaž Knez
predsednik uprave

Tine Svoltšak
član uprave

RAČUNOVODSKO POROČILO

VSEBINA

RAČUNOVODSKO POROČILO

IZJAVA UPRAVE	65
II.1 RAČUNOVODSKI IZKAZI DRUŽBE DARS D. D.	66
II.2 POROČAJOČA DRUŽBA	72
II.3 POMEMBNEJŠE RAČUNOVODSKE USMERITVE	72
II.4 POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM	83
II.4.1 Pojasnila k bilanci stanja	83
II.4.2 Pojasnila k izkazu drugega vseobsegajočega donosa	103
II.5 POSLOVNA IN FINANČNA TVEGANJA	111
II.6 DOGODKI PO DATUMU SESTAVITVE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	111
II.7 REVIDIRANJE LETNEGA POROČILA ZA LETO 2012	111
II.8 REVIZORJEVO POROČILO	112

IZJAVA UPRAVE

Uprava DARS d. d. v skladu z določbo 60. a člena Zakona o gospodarskih družbah zagotavlja, da je Letno poročilo družbe DARS d. d., Celje za leto 2012, vključno z izjavo o upravljanju, sestavljeno in objavljeno v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah, Zakonom o trgu finančnih instrumentov, Zakonom o Družbi za avtoceste v RS ter slovenskimi računovodskimi standardi.

Člani uprave DARS d. d., Celje, ki jo sestavljajo mag. Matjaž Knez, predsednik uprave, Tine Svoltjšak, član uprave, Franc Skok, član uprave in Janko Kernel, delavski direktor/član uprave, v skladu s 110. členom Zakona o trgu finančnih instrumentov po svojem najboljšem vedenju izjavljajo:

- da je računovodsko poročilo družbe DARS d. d., Celje za leto 2012 sestavljeno v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi in predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja in izidov poslovanja družbe DARS d. d., Celje;
- da poslovno poročilo družbe DARS d. d., Celje za leto 2012 vključuje pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vključno z opisom bistvenih vrst tveganj, ki jim je izpostavljena družba DARS d. d., Celje.

Celje, 15. aprila 2013

Tine Svoltjšak
član uprave

mag. Matjaž Knez
predsednik uprave

Franc Skok
član uprave

Janko Kernel
delavski direktor/član uprave

II. 1 RAČUNOVODSKI IZKAZI DRUŽBE DARS D. D.

Bilanca stanja na dan 31. decembra 2012

V EUR (brez centov)	Pojasnila	31. 12. 2012	31. 12. 2011
SREDSTVA		5.626.879.758	5.529.053.959
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		5.516.175.615	5.393.091.150
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	II.4.1.1	189.398.484	1.134.910
1. Dolgoročne premoženjske pravice		189.398.484	1.134.910
II. Opredmetena osnovna sredstva	II.4.1.2	5.322.475.559	5.386.321.113
1. Zemljišča in zgradbe		5.146.717.106	5.246.700.708
a) zemljišča		31.849.769	32.019.185
b) zgradbe		5.114.867.337	5.214.681.523
3. Druge naprave in oprema		11.352.376	15.680.766
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		164.406.077	123.939.640
b) opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi		164.406.077	123.939.640
IV. Dolgoročne finančne naložbe	II.4.1.3	964	964
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil		964	964
c) druge dolgoročne finančne naložbe		964	964
V. Dolgoročne poslovne terjatve	II.4.1.4	30.754	362.399
3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih		30.754	362.399
VI. Odložene terjatve za davek	II.4.1.5	4.269.854	5.271.764
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		109.617.511	134.989.833
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	II.4.1.6	208.822	120.628
II. Zaloge	II.4.1.7	2.425.678	2.485.847
1. Material		2.425.678	2.485.847
III. Kratkoročne finančne naložbe	II.4.1.8	68.835.709	98.276.200
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil		68.835.709	98.276.200
b) druge kratkoročne finančne naložbe		68.835.709	98.276.200
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	II.4.1.9	37.105.096	32.454.832
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		9.448.414	10.636.125
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		27.656.683	21.818.707
V. Denarna sredstva	II.4.1.10	1.042.206	1.652.326
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.11	1.086.632	972.976

V EUR (brez centov)	Pojasnila	31. 12. 2012	31. 12. 2011
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		5.626.879.758	5.529.053.959
A. KAPITAL	II.4.1.12	2.440.512.929	2.427.190.327
I. Vpoklicani kapital		2.319.866.345	2.319.866.345
1. Osnovni kapital		2.319.866.345	2.319.866.345
2. Vplačani neregistrirani kapital		0	0
II. Kapitalske rezerve		26.428.084	26.428.084
III. Rezerve iz dobička		83.140.264	69.206.361
1. Zakonske rezerve		3.941.058	2.774.928
5. Druge rezerve iz dobička		79.199.206	66.431.433
V. Preneseni čisti poslovni izid		0	0
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta		11.078.236	11.689.537
B. REZERVACIJE IN DOLG. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.13	78.565.955	73.140.117
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		2.093.556	2.108.866
2. Druge rezervacije		70.751.829	67.507.104
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve		5.720.570	3.524.147
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		2.859.607.244	2.832.307.873
I. Dolgoročne finančne obveznosti	II.4.1.14	2.685.662.158	2.828.280.071
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	II.4.1.15	2.525.297.611	2.667.915.524
3. Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	II.4.1.16	160.364.547	160.364.547
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	II.4.1.17	173.945.086	4.027.801
5. Druge dolgoročne poslovne obveznosti		173.945.086	4.027.801
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI		228.931.069	176.851.845
II. Kratkoročne finančne obveznosti	II.4.1.18	160.572.191	125.594.663
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank		153.907.113	118.629.051
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti		6.665.079	6.965.612
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	II.4.1.19	68.358.878	51.257.182
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		42.851.292	40.198.466
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		4.765	12.405
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti		25.502.821	11.046.312
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.20	19.262.561	19.563.797

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz vseobsegajočega donosa za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2012

V EUR (brez centov)	Pojasnila	1. 1.–31. 12. 2012	1. 1.–31. 12. 2011
1. Čisti prihodki od prodaje	II.4.2.1	305.817.390	310.772.380
Prihodki od cestnin		294.884.886	298.339.794
Prihodki od zakupnin		7.356.477	7.221.547
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev		1.064.196	1.081.994
Prihodki od služnosti		311.866	1.753.320
Prihodki po agentski pogodbi		487.200	643.333
Prihodki od telekomunikacij		1.111.106	1.008.136
Drugi prihodki od prodaje		601.659	724.255
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	II.4.2.2	432.096	0
4. Drugi poslovni prihodki	II.4.2.3	4.778.809	20.397.340
5. Stroški blaga, materiala in storitev	II.4.2.4	-35.121.212	-34.243.177
a) nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porab. materiala		-10.172.010	-9.395.424
b) stroški storitev		-24.949.202	-24.847.753
6. Stroški dela	II.4.2.5	-32.659.909	-33.670.414
a) stroški plač		-24.055.250	-24.809.857
b) stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja		-4.712.014	-4.844.500
c) drugi stroški dela		-3.892.646	-4.016.058
7. Odpisi vrednosti	II.4.2.6	-145.438.064	-158.883.323
a) amortizacija		-145.240.755	-142.565.877
b) prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. sr. in opred. osnovnih sredstvih		-15.978	-248.659
c) prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih		-181.331	-16.068.787
8. Drugi poslovni odhodki	II.4.2.7	-3.562.907	-2.109.845
10. Finančni prihodki iz danih posojil	II.4.2.8	4.790.909	3.313.920
b) finančni prihodki iz posojil, danim drugim		4.790.909	3.313.920
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	II.4.2.9	32.559	41.948
b) finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		32.559	41.948
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	II.4.2.10	-1.857.944	-2.784.937
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		-67.889.083	-73.885.817
b) finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	II.4.2.11	-58.828.525	-66.550.438
c) finančni odhodki iz izdanih obveznic	II.4.2.12	-7.348.266	-7.335.379
č) finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	II.4.2.13	-1.712.292	0
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti		-31.925	-18.935
b) finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev		-27.952	-11.214
c) finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti		-3.973	-7.721
15. Drugi prihodki	II.4.2.14	158.979	2.012.882
16. Drugi odhodki	II.4.2.15	-68.391	-134.233
17. Davek od dobička	II.4.2.16	-5.056.797	-9.388.592
18. Odloženi davki		-1.001.911	3.190.354
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	II.4.2.17	23.322.602	24.609.552
23. Drugi vseobsegajoči donos		0	0
24. Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja		23.322.602	24.609.552

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz denarnih tokov za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2012

V EUR (brez centov)	Leto 2012	Leto 2011
A. Denarni tokovi pri poslovanju		
a. Postavke izkaza poslovnega izida		
Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	308.846.313	330.051.771
Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevredn.) in finančni odh. iz posl. obveznosti	-65.222.287	-82.980.088
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-5.276.325	-5.460.435
	238.347.701	241.611.247
b. Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja		
Začetne manj končne poslovne terjatve	-4.169.451	7.379.089
Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	-113.656	159.696
Začetne manj končne odložene terjatve za davek	1.001.911	-3.190.354
Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	-88.194	-120.628
Začetne manj končne zaloge	138.540	-568.992
Končni manj začetni poslovni dolgovi	6.317.396	-28.126.654
Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	-10.256.200	-15.782.872
	-7.169.655	-40.250.716
c. Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b)	231.178.046	201.360.532
B. Denarni tokovi pri naložbenju		
a. Prejemki pri naložbenju		
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na naložbenje	4.910.513	3.233.705
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	1.050.233	3.146.627
Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb	29.440.491	70.386.080
	35.401.237	76.766.412
b. Izdatki pri naložbenju		
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-5.919.066	-1.131.578
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-78.236.624	-73.419.905
Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb	0	-64.078.638
	-84.155.690	-138.630.121
c. Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a + b)	-48.754.453	-61.863.709
C. Denarni tokovi pri financiranju		
a. Prejemki pri financiranju		
Prejemki od povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti	0	628.708
	0	628.708
b. Izdatki pri financiranju		
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-65.693.863	-77.033.064
Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti	-103.550.701	-66.675.925
Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	-3.789.150	0
Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	-10.000.000	0
	-183.033.714	-143.708.988
c. Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)	-183.033.714	-143.080.280
D. Končno stanje denarnih sredstev		
Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ac, Bc in Cc)	-610.121	-3.583.458
Začetno stanje denarnih sredstev	1.652.326	5.235.784

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz gibanja kapitala za obdobje od 1. januarja 2011 do 31. decembra 2012

V EUR (brez centov)	I. Vpoklicani kapital	II. Kapitalske rezerve	III. Rezerve iz dobička		V. Preneseni čisti poslovni izid	VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta	Skupaj kapital
	1. Osnovni kapital		1. Zakonske rezerve	4. Druge rezerve iz dobička		1. Čisti dobiček poslovnega leta	
A.2 Stanje na dan 1. 1. 2011	2.319.866.345	26.428.084	1.544.450	40.271.798	0	14.470.098	2.402.580.775
B.1. Spremembe lastniškega kapitala – transakcije z lastniki							
a) vpis vpoklicanega osnovnega kapitala	0	0	0	0	0	0	0
g) izplačilo dividend					0	0	0
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja							
a) vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja						24.609.552	24.609.552
B.3. Spremembe v kapitalu							
b) razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			1.230.478	11.689.537		-12.920.015	0
c) razporeditev dela čistega dobička za oblikovanje dodatnih rezerv po sklepu skupščine				14.470.098		-14.470.098	0
D. Stanje na dan 31. 12. 2011	2.319.866.345	26.428.084	2.774.928	66.431.433	0	11.689.537	2.427.190.327
A.2 Stanje na dan 1. 1. 2012	2.319.866.345	26.428.084	2.774.928	66.431.433	0	11.689.537	2.427.190.327
B.1. Spremembe lastniškega kapitala – transakcije z lastniki							
g) izplačilo dividend					-10.000.000		-10.000.000
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja							
a) vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja						23.322.602	23.322.602
B.3. Spremembe v kapitalu							
a) razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala				1.689.537	10.000.000	-11.689.537	0
b) razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			1.166.130	11.078.236		-12.244.366	0
D. Stanje na dan 31. 12. 2012	2.319.866.345	26.428.084	3.941.058	79.199.206	0	11.078.236	2.440.512.929

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz in predlog uporabe bilančnega dobička

	31. 12. 2012	31. 12. 2011
A. Čisti poslovni izid poslovnega leta	23.322.602	24.609.552
B. Prenesena čista izguba/preneseni čisti dobiček	0	0
C. Povečanje rezerv iz dobička		
- povečanje zakonskih rezerv	1.166.130	1.230.478
- povečanje drugih rezerv iz dobička	11.078.236	11.689.537
BILANČNI DOBIČEK	11.078.236	11.689.537

Čisti poslovni izid DARS d. d. za leto 2012 se po predlogu uprave in nadzornega sveta DARS d. d. ter v skladu z ZGD-1 razporedi v zakonske rezerve in druge rezerve iz dobička. Bilančni dobiček DARS d. d. na dan 31. decembra 2012 znaša 11.078.236 evrov. O razporeditvi bilančnega dobička bo v skladu z ZGD-1 odločala skupščina DARS d. d.

II. 2 POROČAJOČA DRUŽBA

DARS d. d. je registrirana pravna oseba s sedežem v Sloveniji. Naslov registriranega sedeža je Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje. Družba sestavlja računovodske izkaze in poročila, kot jih določa prvi odstavek 60. člena ZGD-1 v skladu s SRS. Uprava družbe je računovodske izkaze potrdila dne 29. marca 2013.

II. 3 POMEMBNEJŠE RAČUNOVODSKE USMERITVE

Podlaga za sestavitev izkazov

Računovodski izkazi družbe DARS d. d. s pojasnili in razkritji najpomembnejših kategorij so pripravljene v skladu z računovodskimi ter poročevalskimi zahtevami SRS in upoštevaje določila ZGD-1 in ZDARS-1.

Pri sestavi računovodskih izkazov sta bili upoštevani temeljni računovodski predpostavki: nastanek poslovnih dogodkov in časovna neomejenost delovanja.

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih. Vse postavke, ki so v poslovnih knjigah izražene v tuji valuti, so preračunane v evre po referenčnem tečaju Evropske centralne banke, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja.

Primerjalne informacije so usklajene s predstavitvijo informacij v tekočem letu.

Poslovodstvo mora pri sestavi računovodskih izkazov podati ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev in na izkazane vrednosti sredstev, obveznosti, prihodkov ter odhodkov. Dejanski rezultati lahko odstopajo od teh ocen. Ocene in navedene predpostavke je treba ves čas preverjati. Popravki računovodskih ocen se pripoznajo za obdobje, v katerem se ocena popravi, in za vsa prihodnja leta, na katera vpliva popravek.

Ti računovodski izkazi predstavljajo ločene računovodske izkaze družbe za splošne potrebe. Računovodski izkazi so bili pripravljene za obdobje poročanja, ki traja od 1. januarja 2012 do 31. decembra 2012, v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi 2006.

Ti obvezni računovodski izkazi so pripravljene za potrebe izpolnjevanja zakonskih zahtev. V skladu z zakonodajo mora družba zagotoviti neodvisno revizijo teh računovodskih izkazov. Revizija je omejena na revidiranje obveznih računovodskih izkazov za splošne potrebe, s čimer se izpolni zakonska zahteva po reviziji obveznih računovodskih izkazov. Revizija obravnava obvezne računovodske izkaze kot celoto in ne daje zagotovila o posameznih vrstičnih postavkah, kontih ali poslih. Revidirani računovodski izkazi niso namenjeni uporabi s strani katerekoli stranke za potrebe odločanja v zvezi z lastništvom, financiranjem in katerikoli drugimi konkretnimi posli, ki se nanašajo na družbo. Zaradi tega se uporabniki obveznih računovodskih izkazov ne smejo zanašati izključno na računovodske izkaze in morajo pred sprejemanjem odločitev izvesti druge ustrezne postopke.

Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Neopredmetena sredstva zajemajo naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine (licence, računalniški programi) in stavbno pravico kot eno izmed stvarnih pravic.

Neopredmetena sredstva se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti. Nabavna vrednost sestoji iz vseh izdatkov, ki so potrebni za njihov nakup oziroma stroškov, ki so potrebni za njihovo usposobitev za uporabo. Po začetnem priznanju se neopredmetena sredstva izkazuje po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti.

Družba samostojno določi letne amortizacijske stopnje glede na dobo koristnosti posameznega neopredmetenega dolgoročnega sredstva s končno dobo koristnosti.

Neopredmetena osnovna sredstva so izkazana v bilanci stanja zbirno, z neodpisano vrednostjo, ki je razlika med nabavno vrednostjo in nabranim popravkom vrednosti.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS d. d. na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po Zakonu o uravnoteženju javnih financ je stavbna pravica postala odplačna in se zanjo plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Stavbna pravica je, kot ena od stvarnih pravic, uvrščena med neopredmetena osnovna sredstva in se na začetku pripozna po nabavni vrednosti. Stavbna pravica ima končno dobo koristnosti in jo amortiziramo v dobi koristnosti, to je v obdobju, za katero je ustanovljena. Doba koristnosti stavbne pravice je doba, v kateri jo ima družba pravno pravico izrabljati. Uporabi se metoda enakomernega časovnega amortiziranja.

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna, kadar njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Če družba posluje z zadostnim dobičkom in v okviru poslovnih načrtov, ni razlogov za oslabitev.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo in opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi. V bilanci stanja so prikazana zbirno, po posameznih vrstah teh sredstev in z neodpisano vrednostjo, ki je razlika med nabavno vrednostjo in nabranim popravkom vrednosti. Osnovna sredstva, ki jih podjetje ne more uporabljati, ker so poškodovana, zastarana ali podobno, so trajno izločena iz uporabe.

Opredmeteno osnovno sredstvo se ob začetnem pripoznavanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Nabavno vrednost sestavljajo nakupna cena osnovnega sredstva, uvozne in nevračljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče neposredno pripisati usposobitvi osnovnega sredstva za uporabo.

Kasneje nastali stroški, ki so povezani z opredmetenim osnovnim sredstvom, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če povečujejo prihodnje koristi v primerjavi s prvotno ocenjenimi ali omogočajo podaljšanje dobe koristnosti. Avtocestni odsek se aktivira z dnem njegove predaje v promet in po tem dnevu nastali stroški, povezani z gradnjo avtocestnega odseka, povečujejo njegovo nabavno vrednost enkrat letno, to je, s stanjem na dan 31. decembra tekočega leta.

Nabavno vrednost osnovnega sredstva sestavljajo tudi stroški izposojanja, povezani s pridobitvijo osnovnega sredstva do njegove usposobitve za uporabo. Stroški izposojanja so:

- obresti,
- drugi stroški podjetja, ki so povezani z izposojanjem finančnih sredstev.

Stroške izposojanja, ki jih je mogoče neposredno pripisati nakupu, gradnji ali proizvodnji osnovnega sredstva v pripravi, podjetje usredstvi kot del nabavne vrednosti tega sredstva. Druge stroške izposojanja podjetje pripozna kot odhodek v obdobju, ko nastanejo.

Stroški, ki so neposredno povezani z zadolževanjem, namenjenim financiranju gradnje avtocest, povečujejo nabavno vrednost avtocest, dokler so avtocestni odseki, za katere so bila najeta posojila, v gradnji (do usposobitve za uporabo). Družba preneha usredstevovati stroške izposojanja takrat, ko so avtocestni odseki predani v promet.

Popravila ali vzdrževanje opredmetenih osnovnih sredstev so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Kadar se pojavijo, se pripoznajo kot odhodki.

Opredmetena osnovna sredstva so vrednotena po modelu nabavne vrednosti.

V skladu s SRS 1 in SRS 13 družba deli nabavno vrednost opredmetenega osnovnega sredstva, ki je velika, na pomembnejše sestavne dele tega osnovnega sredstva. Če imajo sestavni deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, ki so pomembni v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega sredstva, se obravnava vsak del posebej.

Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva velika, jo lahko razdelimo na dele. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, obravnavamo vsak del posebej.

Pri odtujitvi osnovnega sredstva v lasti DARS d. d. se razlika med čistim donosom ob odtujitvi in preostalo knjigovodsko vrednostjo odtujenega opredmetenega sredstva prenese med prevrednotovalne poslovne prihodke, če je prva večja od druge, ali med prevrednotovalne poslovne odhodke, če je druga večja od prve.

Družba mora zaradi oslabitve praviloma takoj prevrednotiti opredmetena osnovna sredstva, sicer pa mora to storiti najpozneje takrat, ko njihova knjigovodska vrednost presega nadomestljivo. Kot nadomestljiva vrednost se upošteva čista prodajna vrednost ali vrednost pri uporabi, in sicer tista, ki je večja. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Družba ocenjuje morebitne znake slabitev vsaj enkrat letno.

Če se bo opredmeteno osnovno sredstvo prodalo, se prerazvrsti med nekratkoročna sredstva za prodajo.

Amortizacija

Neodpisana vrednost opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev se zmanjšuje z amortiziranjem. Osnovo za obračun amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev družbe predstavlja polna nabavna vrednost osnovnih sredstev. V osnovo se po aktiviranju vključujejo tudi vsa naknadna investicijska vlaganja, ki povečujejo prihodnje koristi ali omogočajo podaljšanje dobe uporabnosti osnovnega sredstva (npr. investicijsko vzdrževanje, obnova vozišč in objektov).

Družba določa letne amortizacijske stopnje glede na dobo koristnosti posameznega opredmetenega osnovnega sredstva in neopredmetenega dolgoročnega sredstva.

Doba koristnosti je odvisna od:

- pričakovanega fizičnega izrabljanja,
- pričakovanega tehničnega staranja,
- pričakovanega ekonomskega staranja,
- pričakovanih zakonskih ali drugih omejitev uporabe.

Kot dobo koristnosti posameznega sredstva je potrebno upoštevati dobo, ki je najkrajša glede na vsakega izmed naštetih dejavnikov.

Opredmeteno osnovno sredstvo se prične amortizirati prvi dan naslednjega meseca po usposobitvi za uporabo. Opredmetena osnovna sredstva – avtoceste – se začnejo uporabljati z dnem odprtja za promet, pri čemer pa ni nujno, da je investicija zaključena in da so odpravljene vse pomanjkljivosti.

Knjigovodska vrednost neopredmetenega sredstva s končno dobo koristnosti se zmanjšuje z amortiziranjem. Amortiziranje se začne, ko je neopredmeteno sredstvo s končno dobo koristnosti na razpolago za uporabo.

Opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva družba amortizira posamično po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Zemljišča, spodnji ustroj avtocest in sredstva v gradnji oziroma pridobivanju se ne amortizirajo.

V skladu s SRS 1 in SRS 13 družba deli nabavno vrednost opredmetenega osnovnega sredstva, ki je velika, na pomembnejše sestavne dele takega osnovnega sredstva. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega sredstva, se obravnava vsak del posebej.

Amortizacijske stopnje za opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva, potrjene s sklepom uprave družbe, ki se v letu 2012 niso spremenile

Osnovno sredstvo	Glavni sestavni deli	Stopnja amortizacije 2012
Zemljišča	Zemljišča vzdrževalnih avtocestnih baz, poslovne in stanovanjske stavbe, počivališč in viškov ob avtocesti	0 %
Spodnji ustroj avtoceste	Gradbena dela (pripravljalna dela, zemeljska dela), stroški krajinske ureditve, stroški arheoloških izkopavanj, stroški rušitve objektov ipd.	0 %
Zgornji ustroj avtoceste	a) Zgornji ustroj (cestišče avtocestne trase, tampon ...)	3 %
	b) Stroški projektov, stroški financiranja gradnje avtocest, stroški nadzora gradnje avtocest ter stroški storitev, brez katerih ne bi bila mogoča izgradnja posameznih avtocestnih odsekov in ostali stroški	3 %
	c) Naprave za odvodnjo (kanalizacija, lovilci olj, zadrževalniki, objekti za zaščito voda)	6 %
	d) Ograje (varovalne in odbojne ograje, protihrupna zaščita)	6 %
	e) Prometna signalizacija in prometna oprema (vertikalna in horizontalna signalizacija, cestna razsvetljava, sistem klicev v sili, CVP, kabelska kanalizacija ipd.)	6 %
	f) Sistem za nadzor in vodenja prometa (oprema v nadzornih centrih, merilniki za zbiranje prometnih podatkov, sistem video detekcije, sistem video nadzora, spremenljiva prometno informativna signalizacija – portali, polportali, obcestne table)	6 %
Avtocestni objekti (viadukti, mostovi, predori, nadvozi, podvozi, oporni zidovi ipd.)	a) Gradbeni deli	3 %
	b) Oprema predorov in elektrostrojne instalacije	6 %
Cestna infrastruktura – drugi upravljavci	Državne oziroma občinske ceste, ki niso avtoceste in jih je DARS d. d. zgradil v skladu z NPIA.	0 %
Zgradbe	Vzdrževalne avtocestne baze, cestninske postaje s kabinami in nadstreški, drugi zidani objekti ob avtocestah (sanitarni objekti na počivališčih idr.), poslovna stavba v Celju, počitniške enote in stanovanja	3 %
Oprema	Oprema (pisarniško pohištvo, oprema delavnic, oprema za vzdrževanje, birooprema ipd.)	20 %
Oprema in naprave ABC sistema		20 %
Osebnih avtomobilov		20 %
Mehanizacija		20 %
Drobni inventar		20 %
Računalniki in računalniška oprema		50 %
Računalniški programi		50 %

Letna amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev družbe predstavlja strošek poslovanja družbe.

Amortizacijo opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev je treba obračunavati, dokler sredstvo ni v celoti amortizirano, tudi če se sredstvo več ne uporablja.

Stroški amortizacije sredstev, pridobljenih iz donacij, se nadomestijo v breme poslovnih prihodkov in ustreznega zmanjšanja dolgoročnih rezervacij.

Opredmetena osnovna sredstva so v bilanci stanja izkazana zbirno, po posameznih vrstah teh sredstev, z neodpisano vrednostjo kot razliko med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti.

Nekratkoročna sredstva za prodajo

Nekratkoročna sredstva za prodajo so:

- opredmetena osnovna sredstva,
- naložbene nepremičnine, vrednotene po modelu nabavne vrednosti,
- druga nekratkoročna sredstva.

Za knjigovodsko vrednost nekratkoročnih sredstev za prodajo se utemeljeno predvideva, da bo poravnana predvsem s prodajo v naslednjih 12 mesecih (po dnevu bilance stanja), ne z nadaljnjo uporabo. Sredstvo se preneha amortizirati, ko je opredeljeno kot nekratkoročno sredstvo za prodajo. Takšno nekratkoročno sredstvo za prodajo se izmeri po knjigovodski vrednosti ali po pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje, in sicer po tisti, ki je manjša.

Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročne finančne naložbe so naložbe, ki jih družba namerava imeti v posesti v obdobju, daljšem od leta dni, in ne v posesti za trgovanje. Dolgoročne finančne naložbe so sredstva, ki jih ima družba zato, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečala svoje finančne prihodke.

Dolgoročne finančne naložbe se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki ji ustrezajo naložena denarna sredstva.

Odložene terjatve za davek

Terjatve za odloženi davek se pripoznajo za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih. Odložene terjatve za davek se pripoznajo le, če je verjetno, da bo na razpolago obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odložene terjatve.

Nepomembni zneski terjatev za odloženi davek niso pripoznani.

Zaloge

Količinska enota zaloge materiala se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni ceni, ki sestoji iz nakupne cene, v kateri so upoštevani na računu priznani popusti, uvoznih dajatev in neposrednih stroškov nabave. Nakupna cena je znižana za dobljene popuste.

Poraba zalog se vrednoti po metodi drsečih povprečnih cen.

Družba izvede odpis zalog, če je njihova prodaja v celoti ustavljena, ali v primeru nekurantnosti zalog.

Zaloge se prevrednotijo na koncu poslovnega leta, če knjigovodska vrednost presega izvirno vrednost zalog.

Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročna finančna naložba je finančna naložba, ki jo družba poseduje manj kot leto dni, ali naložba, s katero naj bi se trgovalo.

Izpeljani finančni inštrument je lahko ena izmed kratkoročnih finančnih naložb, ki jih družba poseduje, da se zavaruje pred tveganji.

Kratkoročne finančne naložbe se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki ji ustrezajo naložena denarna sredstva. Med letom in na koncu poslovnega leta družba izvede prevrednotenje kratkoročnih finančnih naložb na pošteno vrednost, morebitno razliko pa vknjiži med finančne prihodke oziroma finančne odhodke.

Kratkoročne finančne naložbe, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Kratkoročne poslovne terjatve

Med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami družbe se izkazujejo kratkoročne terjatve do kupcev v državi in tujini, kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun, kratkoročne terjatve za obračunane obresti od vpoglednih sredstev in finančnih naložb, dani avansi, terjatve za vstopni DDV, kratkoročne terjatve za evropska sredstva in druge terjatve.

Kratkoročne poslovne terjatve se ob začetnem pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačani. Obresti se obračunavajo v skladu s pogodbo na dan zapadlosti kratkoročne terjatve in na dan bilanciranja. Terjatve, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Ustreznost izkazane velikosti posamezne terjatve družba ugotavlja posamično ob koncu obračunskega obdobja, v sklopu letnega popisa in na osnovi argumentiranih dokazov o dvomu o njihovi poplačljivosti. Za dvomljive terjatve oblikuje popravek vrednosti terjatev, za katere se domneva, da ne bodo poravnane oziroma ne bodo poravnane v celoti. Popravki terjatev se izkazujejo v dobro posebnih popravljalnih kontov terjatev in v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov.

Družba izvede stoodstotni odpis terjatev, za katere je s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika izvedla vsa dejanja, da bi dosegla poplačila terjatev oz. ugotavlja, da so nadaljnji pravni postopki ekonomsko neupravičeni oz. je zaključen stečajni postopek ali prisilna poravnava. Za odpise terjatev so potrebne ustrezne dokazne listine: zavrnitev potrditve stanja terjatev, sodna odločba, sklep prisilne poravnave, sklep stečajnega postopka in druge ustrezne listine.

Denarna sredstva

Denarna sredstva vključujejo gotovino v blagajni, denarna sredstva na računih pri bankah, denar na poti in depozite na odpoklic. Denar na poti je denar, ki se prenaša iz blagajne na ustrezen račun pri banki in se tistega dne še ne vpiše kot dobroimetje pri njej.

Denarna sredstva so ločeno prikazana v domači in tuji valuti. Denarna sredstva, izražena v domači valuti, se izkazujejo po nominalni vrednosti. Tuje valute se preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na dan prejema. Stanje denarnih sredstev v tujih valutah je preračunano v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta. Tečajna razlika, ki se pojavi pri tem, poveča finančne prihodke ali finančne odhodke.

Kapital

Kapital je obveznost do lastnikov, ki ne zapade v plačilo pred prenehanjem podjetja. Kapital družbe sestoji iz vpoklicanega kapitala, kapitalskih rezerv, rezerv iz dobička (zakonske rezerve in druge rezerve iz dobička) in še nerazdeljenega čistega dobička poslovnega leta.

Kot kapitalske rezerve ima družba izkazan znesek prenesenega stvarnega premoženja za opravljanje nalog upravljanja in vzdrževanja avtocest, ki ga je zagotovila RS ob preoblikovanju družbe, splošni prevrednotovalni popravek kapitala, ki je bil 1. januarja 2006 prenesen v kapitalske rezerve, ter presežek sredstev, ki predstavlja razliko med stvarnim vložkom RS in vrednostjo novoizdanih delnic družbe.

Zakonske rezerve so rezerve, ki so določene z zakonom o gospodarskih družbah. Družba mora imeti oblikovane zakonske rezerve v taki višini, da vsota zneska zakonskih rezerv in kapitalskih rezerv iz 1. do 3. točke 64. člena ZGD-1 predstavlja najmanj deset odstotkov osnovnega kapitala. Če zakonske in kapitalske rezerve iz 1. do 3. točke prvega odstavka 64. člena ZGD-1 skupaj ne dosegajo desetodstotnega deleža osnovnega kapitala in družba v poslovnem letu izkaže čisti dobiček, mora pri sestavi bilance stanja za to poslovno leto v zakonske rezerve odvesti pet odstotkov zneska čistega dobička, zmanjšane za znesek, ki je bil uporabljen za kritje morebitne prenesene izgube.

V skladu s tretjim odstavkom 230. člena ZGD-1 lahko organi vodenja ali nadzora pri sprejemu letnega poročila iz zneska čistega dobička, ki ostane po uporabi čistega dobička za namene iz prvega odstavka 230. člena ZGD-1, oblikujejo druge rezerve iz dobička, vendar za ta namen ne smejo uporabiti več kot polovico zneska čistega dobička, ki ostane po uporabi dobička za namene iz prvega odstavka tega člena.

Druge rezerve iz dobička so nenominirani kapital in se letno povečujejo z razporeditvijo čistega dobička.

Družba prikazuje sestavine in gibanje kapitala v izkazu gibanja kapitala in bilance stanja.

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Rezervacije se oblikujejo za trenutne obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno ter je njihovo velikost mogoče zanesljivo oceniti. Dolgoročne rezervacije so oblikovane na račun vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov in se zmanjšujejo zaradi koriščenja za namene, za katere so v skladu s predvidenim načrtom oblikovane.

V skladu s SRS je družba na podlagi aktuarskega izračuna oblikovala dolgoročne rezervacije za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade.

Družba izkazuje dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub, ki nastanejo zaradi odškodninskih zahtevkov za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest, njihovim upravljanjem in vzdrževanjem, ter za tožbe delavcev iz delovnih razmerij. Rezervacije za obveznosti za tožbe družba oblikuje na podlagi ocene o možnem izidu tožb, in sicer takrat, ko je verjetnost za negativen izid spora za družbo več kot 50-odstotna.

Družba oblikuje tudi dolgoročne rezervacije v višini sofinancerskih deležev uporabnikov sistema ABC, to je vozil tretjega in četrtega cestninskega razreda. Rezervacije se nanašajo na dana jamstva od prodaje elektronskih tablic. Na koncu obračunskega obdobja se oblikovane dolgoročne rezervacije preračunajo tako, da je njihova vrednost enaka trenutni vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveze. Elektronska tablica sistema ABC ima eno (1) leto garancije od dneva njenega prevzema. Njena življenjska doba je sedem let. Če uporabnik kupi in uporablja elektronsko tablico ter jo v času njene življenjske dobe nepoškodovano vrne, je upravičen do vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na neamortizirano vrednost vrnjene elektronske tablice. Letna amortizacijska stopnja znaša 14,29 odstotka. Uveljavljanje vračila

sorazmernega deleža sofinanciranja glede na neamortizirano vrednost elektronske tablice in vračila neizkoriščenega, dejansko vplačanega dobroimetja je možno na podlagi pisnega zahtevka uporabnika, v katerem mora biti navedena identifikacijska številka (ID), in vrnjene elektronske tablice ter potrdila o nakupu (oz. plačilu sofinancerskega deleža).

Družba oblikuje dolgoročne rezervacije tudi iz naslova dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov za odpravnine za tehnološke viške za delavce na cestnini, ki bi nastali ob uvedbi novega sistema cestninjenja, in dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami družba izkazuje odložene prihodke, ki bodo v obdobju, daljšem od leta dni, pokrili predvidene odhodke.

Med dolgoročno odloženimi prihodki vodi družba tudi prejete namenske donacije za pridobitev osnovnih sredstev. Namenjene so za pokrivanje stroškov amortizacije tako nabavljenih osnovnih sredstev in se porabljajo s prenašanjem med poslovne prihodke.

Odloženi prihodki iz naslova državnih podpor se v začetku pripoznajo, ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba odložene prihodke prejela in da bo izpolnila pogoje v zvezi z njimi. Odloženi prihodki, prejeti za kritje stroškov, se dosledno pripoznavaajo kot prihodki v obdobjih, v katerih nastajajo stroški, ki naj bi jih ti prihodki nadomestili. S sredstvi povezani odloženi prihodki se v izkazu poslovnega izida dosledno pripoznavaajo med drugimi prihodki iz poslovanja v dobi koristnosti posameznega sredstva.

Dolgoročno odloženi prihodki so oblikovani tudi za sredstva, prejeta od unovčenih garancij za odpravo napak, garancij za dobro izvedbo del in garancij za resnost ponudbe. Unovčeni zneski garancij služijo za pokrivanje stroškov namena unovčitve oz. v primeru unovčitve garancij za dobro izvedbo del tudi za namen garancije za odpravo napak v garancijski dobi.

Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Med dolgoročnimi finančnimi obveznostmi do bank se izkazujejo dolgoročno prejeta posojila za nabavo osnovnih sredstev.

Dolgoročne finančne obveznosti, ki bodo zapadle v plačilo v letu dni po dnevu bilance stanja, se izkazujejo kot kratkoročne finančne obveznosti.

Dolgoročne finančne obveznosti se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev. Dolgovi, izraženi v tujih valutah, se ob nastanku preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Na koncu poslovnega leta se dolgoročne finančne obveznosti na osnovi prejetih tujih posojil prevrednotijo po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta.

Plačila obresti od najetih dolgoročnih posojil za nabavo osnovnih sredstev povečujejo nabavno vrednost osnovnega sredstva, dokler je osnovno sredstvo, za katerega so bili krediti najeti, v pridobivanju. Po usposobitvi osnovnega sredstva plačila obresti od najetih posojil predstavljajo finančne odhodke.

Družba se zadoljuje v svojem imenu in za svoj račun. Vse obveznosti iz najetih posojil so zavarovane s porštvom RS.

Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic

Dolgoročne obveznosti na podlagi izdanih obveznic se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev.

Plačila kuponov od izdanih obveznic povečujejo nabavno vrednost osnovnega sredstva, dokler je osnovno sredstvo, za katerega so bile obveznice izdane, v pridobivanju. Po usposobitvi osnovnega sredstva plačila kuponov od izdanih obveznic predstavljajo finančne odhodke.

Družba se zadolžuje v svojem imenu in za svoj račun. Vse obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom RS.

Dolgoročne poslovne obveznosti

Med dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za stavbno pravico. Na temelju Letne izvedbene pogodbe o izvajanju naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 se kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenese na kratkoročne obveznosti.

V dolgoročnih poslovnih obveznostih so izkazane tudi obveznosti v višini sofinanciranja gradnje avtocest s strani lokalnih skupnosti in javnih podjetij za izgradnjo infrastrukture za potrebe teh sofinancerjev, kjer mora DARS d. d. po dokončanju grajene objekte prenesti na posamezne sofinancerje.

Kratkoročne finančne obveznosti do bank

Kratkoročne finančne obveznosti do bank za posojila za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju zajemajo:

- kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu,
- natečene obresti na dan 31. decembra 2012 za najeta bančna posojila in izdane obveznice za gradnjo in obnavljanje avtocest ter natečene obresti za izvedene finančne instrumente, sklenjene za zavarovanje bančnih posojil pred tveganjem spremembe obrestnih mer in deviznih tečajev.

Izvedene finančne instrumente družba izkazuje prek izkaza drugega vseobsegajočega donosa. Družba uporablja izvedene finančne instrumente izključno za ščitenje denarnega toka. Efekte, ki izvirajo iz izvedenih finančnih instrumentov, družba izkazuje v finančnih prihodkih oz. odhodkih.

Kratkoročne poslovne obveznosti

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi se izkazujejo kratkoročne obveznosti do dobaviteljev, izvajalcev gradbenih del (vključno s pogodbeno zadržanimi zneski) in tretjih oseb; obveznosti iz naslova kupnin in odškodnin pri pridobivanju zemljišč; obveznosti do zaposlenih ter obveznosti do državnih institucij za davke in prispevke. Posebna vrsta kratkoročnih poslovnih dolgov so obveznosti do kupcev za dobljene predujme pa tudi za prejete kratkoročne varščine.

Kratkoročne poslovne obveznosti se ob začetnem pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da upniki zahtevajo njihovo poplačilo. Obveznosti, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Kratkoročne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve zajemajo kratkoročno odložene stroške, ki ob svojem nastanku ne bremenijo dejavnosti, s katero se družba ukvarja, in ne vplivajo na poslovni izid. Kot aktivne časovne razmejitve so med drugim izkazani odloženi stroški provizije prodajnim zastopnikom vinjet in odloženi stroški tiskanja vinjet, ki se pripoznajo v ustreznem deležu vsakokratnega pripoznanega zneska prihodkov od prodanih vinjet.

Pasivne kratkoročne časovne razmejitve zajemajo vnaprej vračunane stroške in kratkoročno odložene prihodke.

Vnaprej vračunani stroški so stroški, ki bremenijo poslovni izid tekočega poslovnega leta. Obveznost za plačilo se pričakuje v naslednjem obračunskem obdobju. Predvidena bremenitev obračunskega obdobja je narejena po vnaprej sprejetih obveznostih. Kot vnaprej vračunane stroške družba izkazuje tudi stroške za poslovno uspešnost uprave, stroške neizkoriščenih letnih dopustov za leto 2012, ki ga zaposleni lahko koristijo do 30. junija 2013, ter v letu 2012 opravljene, vendar še ne izplačane nadure zaposlenih.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, če še niso opravljene sicer že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani za prihodke od prodaje cestnine v obliki dobroimetja, naloženega na elektronske cestninske medije (elektronske tablice sistema ABC in DARS kartice), ki so bili zaračunani in plačani v letu 2012, a jim ne sledijo cestninski prehodi v tem letu. Prihodki bodo odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani tudi za v letu 2012 zaračunane letne vinjete, ki bodo veljale v letu 2013, in polletne enosledne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2013 (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2013 pa od 1. decembra 2012 do 31. januarja 2014).

Prihodki

Prihodki se pripoznajo, če je povečanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano s povečanjem sredstva ali z zmanjšanjem dolga in je povečanje mogoče zanesljivo izmeriti. Prihodki se pripoznajo, ko se upravičeno pričakuje, da bodo vodili do prejemkov, če slednji niso uresničeni že ob nastanku prihodkov. Delijo se na poslovne prihodke, finančne prihodke in druge prihodke.

Poslovni prihodki vključujejo:

- prihodke od cestnine,
- prihodke od zakupnin za oddajo površin za spremljajoče dejavnosti v zakup,
- prihodke od zapor in povračil za izredne prevoze,
- prihodke od služnosti za napeljevanje objektov in naprav javnega pomena ob avtocesti,
- prihodke od telekomunikacij,
- prihodke po pogodbi o izvajanju naročila,
- druge poslovne prihodke,
- usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve.

V letu 2012 je družba usredstvila storitve zapor na avtocestah, ki jih ni zaračunala zunanjim izvajalcem storitev obnavljanja avtocest. V letu 2011 je družba vse storitve zapor na avtocestah zaračunala zunanjim izvajalcem, slednji pa so jih preko gradbenih situacij za obnavljanje avtocest zaračunali družbi.

Finančni prihodki so prihodki iz naslova obresti in pozitivnih tečajnih razlik. Finančni prihodki se pripoznajo, če ne obstaja utemeljen dvom glede njihove velikosti in plačljivosti. Obresti se obračunavajo v sorazmerju s pretečenim obdobjem ter glede na neodplačni del glavnice in veljavno obrestno mero.

Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu povečujejo poslovni izid (prejete odškodnine, nagrade za zaposlovanje invalidov nad predpisano kvoto ipd.).

Odhodki

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstev ali povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti. Odhodki se delijo na poslovne, finančne in druge odhodke.

Poslovni odhodki DARS d. d. zajemajo odhodke, povezane z gradnjo, obnavljanjem ter upravljanjem in vzdrževanjem avtocest.

Poslovni odhodki so sestavljeni iz:

- stroškov materiala in nabavne vrednosti prodanega blaga,
- stroškov storitev,
- stroškov dela,
- odpisov vrednosti (razkritja, povezana z obračunom amortizacije, so prikazana v sklopu razkritij neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev),
- drugih poslovnih odhodkov.

Finančni odhodki so odhodki iz naslova obresti iz prejetih posojil in izdanih obveznic, odhodki iz izvedenih finančnih instrumentov za varovanje pred finančnimi tveganji, negativnih tečajnih razlik, zamudnih obresti in oslabitve finančnih naložb. Finančni odhodki se pripoznajo po obračunu, in to ne glede na plačila, ki so povezana z njimi.

Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu zmanjšujejo izid poslovanja. Med drugimi poslovnimi odhodki družba evidentira:

- plačilo odškodnin po sodbah,
- povračila stroškov revizijskih postopkov,
- ostale denarne kazni.

Davek od dohodka pravnih oseb

Davek od dohodka je obračunan po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb. Davek od dohodka za leto 2012 je obračunan po 18-odstotni stopnji na obdavčljivi dobiček, ki ga je ustvarilo podjetje v davčnem obdobju.

Odloženi davek je namenjen pokrivanju začasne razlike, ki nastane med davčno vrednostjo sredstev in obveznosti ter njihovo knjigovodsko vrednostjo in se izračunava z uporabo metode obveznosti po trenutno veljavnih davčnih stopnjah.

Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen po posredni metodi (različica II) iz podatkov iz bilance stanja na dan 31. decembra 2012 in 31. decembra 2011, iz podatkov izkaza poslovnega izida za leto 2012 ter iz dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev pritokov in odtokov.

Izkaz denarnih tokov sestavljajo denarni tokovi pri poslovanju, naložbenju in financiranju.

II. 4 POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

II.4.1 POJASNILA K BILANCI STANJA

II.4.1.1 Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Kot neopredmetena sredstva vodi družba računalniške programe in stavbno pravico.

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v letu 2012

V EUR (brez centov)	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Računalniški programi	Stavbna pravica	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2011	0	6.001.350	0	6.001.350
Nabave	191.603.683	0	0	191.603.683
Aktiviranja	-191.603.683	792.896	190.810.787	0
Stanje na dan 31. 12. 2012	0	6.794.246	190.810.787	197.605.033
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2011	0	4.866.440	0	4.866.440
Amortizacija	0	1.049.070	2.291.039	3.340.109
Stanje na dan 31. 12. 2012	0	5.915.510	2.291.039	8.206.549
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2011	0	1.134.910	0	1.134.910
Stanje na dan 31. 12. 2012	0	878.736	188.519.748	189.398.484

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v letu 2011

V EUR (brez centov)	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Neopredmetena osnovna sredstva	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2010	0	4.731.305	4.731.305
Nabave	1.447.059	0	1.447.059
Aktiviranja	-1.447.059	1.447.059	0
Premiki med postavkami	0	-177.014	-177.014
Stanje na dan 31. 12. 2011	0	6.001.350	6.001.350
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2010	0	3.922.944	3.922.944
Premiki med postavkami	0	-177.014	-177.014
Amortizacija	0	1.120.510	1.120.510
Stanje na dan 31. 12. 2011	0	4.866.440	4.866.440
Trenutna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2010	0	808.361	808.361
Stanje na dan 31. 12. 2011	0	1.134.910	1.134.910

Večje nabave neopredmetenih dolgoročnih sredstev v letu 2012:

- nadgradnja projektnega informacijskega sistema DARS d. d. v vrednosti 160.221 evrov,
- nadgradnja programske opreme cestninskega sistema v vrednosti 203.668 evrov,
- nakup programske opreme za nadzor in prodajo vinjet v vrednosti 32.877 evrov,
- nadgradnja programske opreme za sistemsko podporo infrastrukture v vrednosti 84.383 evrov,
- nadgradnja programske opreme banke cestnih podatkov v vrednosti 54.492 evrov,
- nadgradnje informacijske podpore KAŽIPOT II za spremljanje in obveščanje o stanju prometa v vrednosti 66.935 evrov,
- nadgradnja programske opreme NAVISION v vrednosti 140.684 evrov,
- nadgradnja aplikacije GIS v vrednosti 46.970 evrov,
- vzpostavitev poslovnega informacijskega sistema gospodarske infrastrukture v vrednosti 124.580 evrov.

Neopredmetena dolgoročna sredstva DARS d. d. na dan 31. decembra 2012 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti in ne izkazujejo znakov slabitev, saj gre večinoma za novonabavljena neopredmetena osnovna sredstva.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS d. d. na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Z Zakonom o uravnoteženju javnih financ je stavbna pravica postala odplačna in se zanjo plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Stavbna pravica ima končno dobo koristnosti in jo amortiziramo v dobi koristnosti, to je v obdobju, za katero je ustanovljena. Doba koristnosti stavbne pravice je doba, v kateri jo ima družba pravico izrabljati.

II.4.1.2 Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo ter opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi.

Zemljišča predstavljajo zemljišča vzdrževalnih avtocestnih baz, poslovne in stanovanjske stavbe, počivališč in viškov ob avtocesti.

Zgradbe so sestavljene iz avtocest (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura – drugi upravljavci) in ostalih zgradb (avtocestne baze, cestninske postaje, poslovna stavba v Celju, počitniške enote, stanovanja).

Slovenski računovodski standardi ne določajo podrobneje, kateri stroški sestavljajo nabavno vrednost spodnjega ustroja avtoceste, zato je to opredelitev sprejela družba sama. Razmejitev stroškov, ki sestavljajo nabavno vrednost spodnjega in zgornjega ustroja avtoceste, je prikazana v tabeli amortizacijskih stopenj.

Oprema predstavlja premično opremo, namenjeno za opravljanje dejavnosti upravljanja, vzdrževanja in pobiranja cestnine.

Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva velika, jo družba v skladu s SRS 1 in SRS 13 razdeli na pomembnejše sestavne dele takega osnovnega sredstva. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega sredstva, se obravnava vsak del posebej.

Večje nabave in aktiviranje opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2012:

- vlaganja v avtoceste v višini 35.052.586 evrov,
- preureditev cestninskih postaj na osnovi revizije ocene tveganja poškodb zaposlenih na cestninskih postajah in inšpektorjeve zadolžitve, ki prepoveduje prehajanje vinjetnih stez na cestninskih postajah; vrednost preureditve je 378.002 evra,
- nabava delovnih strojev, naprav in priključkov v višini 1.100.384 evrov,
- nabava delovnih, tovornih in priklopnih vozil v višini 1.004.892 evrov,
- nadgradnja sistema za cestninjenje v višini 83.008 evrov,
- nabava pisarniškega pohištva ter ostale biro opreme v višini 93.923 evrov,
- nabava računalniške opreme v višini 29.317 evrov,
- nabava osebnih in kombiniranih vozil v višini 16.834 evrov.

Premiki med postavkami osnovnih sredstev se nanašajo predvsem na prenos opreme iz uporabe, ki jih družba zaradi izločitve predhodno evidentira na kontih opreme, trajno izločene iz uporabe.

Opredmetena osnovna sredstva DARS d. d. na dan 31. decembra 2012 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti. Krediti in izdane obveznice za financiranje opredmetenih osnovnih sredstev DARS d. d. so zavarovani s poroštvom RS.

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2012

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura – drugi upravljavci)	Zgradbe (AC baze, CP, poslovna stavba v Celju, počitniške enote, stanovanja...)	Oprema in drobni inventar	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje 31. decembra 2011	32.019.185	5.277.352.371	72.338.108	97.752.733	123.939.640	5.603.402.036
Nabave v letu 2012	0	0	0	0	78.236.624	78.236.624
Premiki med postavkami	0	0	0	0	0	0
Aktiviranja	0	35.052.586	385.780	2.331.821	-37.770.187	0
Izločitve v letu 2012 (odtujitve, odpisi)	-169.416	0	0	-874.722	0	-1.044.138
Stanje 31. decembra 2012	31.849.769	5.312.404.958	72.723.887	99.209.831	164.406.077	5.680.594.522
Popravek vrednosti						
Stanje 31. decembra 2011	0	131.870.655	3.138.301	82.071.967	0	217.080.923
Premiki med postavkami	0	0	0	0	0	0
Amortizacija v 2012	0	133.077.106	2.175.447	6.648.094	0	141.900.646
Izločitve v letu 2012 (odtujitve, odpisi)	0	0	0	-862.606	0	-862.606
Stanje 31. decembra 2012	0	264.947.761	5.313.748	87.857.455	0	358.118.963
Sedanja vrednost						
Stanje 31. decembra 2011	32.019.185	5.145.481.716	69.199.807	15.680.766	123.939.640	5.386.321.113
Stanje na dan 31. decembra 2012	31.849.769	5.047.457.197	67.410.140	11.352.376	164.406.077	5.322.475.559

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2011

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura – drugi upravljavci)	Zgradbe (AC baze, CP, po- slovna stavba v Celju, počitniške enote, stano- vanja)	Oprema in drobni inven- tar	Opredmetena osnovna sred- stva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje OS DARS d. d. na dan 1. 1. 2011	32.131.719	5.211.660.978	71.629.373	94.644.032	122.821.664	5.532.887.766
Nove nabave v letu 2011	0	0	0	0	73.735.386	73.735.386
Premiki med postavkami	0	0	-190.034	367.048	0	177.014
Aktiviranja	0	65.691.393	939.001	5.584.990	-72.530.866	-315.481
Izločitve (odtujitve, odpisi) v letu 2011	-112.534	0	-40.233	-2.843.337	-86.544	-3.082.648
Stanje na dan 31. 12. 2011	32.019.185	5.277.352.371	72.338.107	97.752.733	123.939.640	5.603.402.036
Popravek vrednosti						
Stanje OS DARS d. d. na dan 1. 1. 2011	0	0	996.007	77.022.936	0	78.018.943
Premiki med postavkami	0	0	-2.375	179.389	0	177.014
Amortizacija v letu 2011	0	131.870.655	2.150.540	7.424.171	0	141.445.366
Izločitve (odtujite, odpisi) v letu 2011	0	0	-5.871	-2.554.529	0	-2.560.400
Stanje na dan 31. 12. 2011	0	131.870.655	3.138.301	82.071.967	0	217.080.923
Sedanja vrednost						
Stanje OS DARS d. d. na dan 1. 1. 2011	32.131.719	5.211.660.978	70.633.366	17.621.096	122.821.664	5.454.868.823
Stanje na dan 31. 12. 2011	32.019.185	5.145.481.716	69.199.806	15.680.766	123.939.640	5.386.321.113

II.4.1.3 Dolgoročne finančne naložbe

Med dolgoročne finančne naložbe DARS d. d. se šteje 0,04-odstotni delež v družbi Slovenska cestna podjetja d. o. o. v vrednosti 964 evrov, ki se v letu 2012 ni spreminjal.

II.4.1.4 Druge dolgoročne poslovne terjatve

Druge dolgoročne poslovne terjatve v višini 30.754 evrov se nanašajo na prenos potrjenega deleža terjatev iz naslova potrditve prisilne poravnave do družbe T-2 d. o. o. na dolgoročne obveznosti.

II.4.1.5 Odložene terjatve za davek

Odložene terjatve za davek so oblikovane predvsem iz rezervacij za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade za zaposlene v višini 223.726 evrov, iz rezervacij za morebitne tožbene zahteve v višini 1.294.898 evrov in popravka vrednosti terjatev v višini 2.701.570 evrov.

Pregled gibanja odloženih terjatev za davek v letu 2011

	V EUR (brez centov)
Stanje na dan 1. 1. 2012	5.271.764
Sprememba za rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	-84.173
Sprememba za rezervacije za tehnološke viške	-4.784
Sprememba za rezervacije za tožbene zahteve	-433.974
Sprememba za rezervacije za elektronske tablice	-9.691
Sprememba za oblikovan popravek vrednosti terjatev	-469.288
Stanje na dan 31. 12. 2012	4.269.854

Spremembe v letu 2012 se nanašajo predvsem na uskladitve zneska odloženih davkov glede na predvideno davčno stopnjo v predvidenem letu porabe.

Terjatve za odloženi davek se pripoznajo za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih in se neposredno pripoznajo v kapitalu.

II.4.1.6 Sredstva za prodajo

Med kratkoročnimi sredstvi so evidentirana opredmetena osnovna sredstva v vrednosti 208.822 evrov, ki so namenjena prodaji. Ta sredstva se v celoti nanašajo na nepremičnine.

II.4.1.7 Zaloge

Med zalogami so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže. Zaloge so se v primerjavi s stanjem na dan 31. decembra 2012 zmanjšale za dva odstotka. V strukturi zalog predstavljajo največji, 86-odstotni delež, zaloge materiala, v okviru njih pa zaloge posipnih materialov (51 odstotkov) in zaloge vinjet z letnico 2013 (14 odstotkov).

V EUR (brez centov)	31. 12. 2012	Delež v odstotkih	31. 12. 2011	Indeks
Material	2.084.274	86 %	2.210.064	94
Nadomestni deli	130.350	5 %	131.560	99
Drobni inventar in embalaža	202.267	8 %	144.222	140
Material na poti	8.787	0 %	0	
Skupaj	2.425.678	100 %	2.485.847	98

Prodaja vinjet za osebna in motorna vozila z letnico 2012 se je zaključila 30. novembra 2012. V skladu s SRS 4.41 se je zaloga neprodanih vinjet z letnico 2012 s 30. novembrom 2012 odpisala v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov v višini 74.868 evrov, kar predstavlja znesek nabavne vrednosti vinjet.

Pri medletnem in letnem popisu zalog niso bili ugotovljeni pomembni viški oziroma manki.

Zaloge DARS d. d. na dan 31. decembra 2012 niso bile zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Knjigovodska vrednost zalog ne presega iztržljive vrednosti. Zaloge DARS d. d. predstavljajo tekoče zaloge.

Zaloge ne izkazujejo znakov slabitev, zato slabitve niso bile izvedene.

II.4.1.8 Kratkoročne finančne naložbe do drugih

Kratkoročne finančne naložbe do drugih na dan 31. decembra 2012 vključujejo:

- kratkoročne depozite pri bankah v višini 68.000.000 EUR s povprečno ročnostjo 64 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 2,13 odstotka in
- kratkoročni depozit pri banki, vezan čez noč, v višini 835.708,90 EUR, z obrestno mero 0,80 odstotka.

Kratkoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oz. obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti, saj družba likvidnostne presežke sredstev vlaga v depozite bank s sedežem v RS.

II.4.1.9 Kratkoročne poslovne terjatve

V EUR (brez centov)	31. 12. 2012	Delež v odstotkih	31. 12. 2011	Indeks
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev:	9.448.414	25 %	10.636.125	89
- terjatve za cestnino	8.062.558	22 %	8.606.492	94
- terjatve za povračila za spremljajoče dejavnosti ob avtocesti	862.735	2 %	771.429	112
- kupci za zapore	248.194	1 %	376.540	66
- druge kratkoročne terjatve	1.710.097	5 %	2.301.424	74
- popravek vrednosti drugih kratkoročnih terjatev	-1.435.170	-4 %	-1.419.760	0
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih:	27.656.683	75 %	21.818.707	127
- za dane predujme za obratna sredstva	1.824	0 %	2.375	77
- kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	35.535.937	96 %	33.491.543	106
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev za tuj račun	-14.434.530	-39 %	-14.434.530	100
- kratkoročne terjatve, povezane s finančnimi prihodki	148.256	0 %	254.274	58
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev, povezanih s finančnimi prihodki	-21.887	0 %	-	-
- terjatve za vstopni DDV	351.773	1 %	1.082.503	32
- druge kratkoročne terjatve do državnih institucij	4.891.825	13 %	96.062	5.092
- ostale kratkoročne terjatve	1.183.485	3 %	1.326.479	89
Skupaj	37.105.096	100 %	32.454.832	114

Večinski delež kratkoročnih poslovnih terjatev predstavljajo terjatve do RS iz poslovanja za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1, nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila v višini 20.518.223 evrov in terjatve do domačih komisionarjev in tujih prodajnih zastopnikov v višini 15.965.593 evrov. Terjatve do kupcev iz naslova cestnine predstavljajo 22 odstotkov vseh kratkoročnih poslovnih terjatev, preostanek pa so druge kratkoročne terjatve.

Na podlagi 4. člena ZDARS-1 DARS d. d. opravlja posle v imenu države in za njen račun. Te posle v poslovnih knjigah izkazuje kot posle za tuj račun. Gre za naloge prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest, ki jih družba opravlja skladno s pogodbo o izvajanju naročila. Za opravljene posle DARS d. d. evidentira terjatve do RS. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavljajo v proračunu RS.

Razčlenitev kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev po zapadlosti

V EUR (brez centov)	Nezapadle	Do 60 dni	Nad 60 dni	Skupaj
Kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	14.758.337	4.929.117	15.848.483	35.535.937
Oblikovani popravki vrednosti terjatev iz poslovanja za tuj račun	0	0	-14.434.530	-14.434.530
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	8.596.004	620.515	1.667.065	10.883.584
Oblikovani popravki vrednosti poslovnih terjatev do kupcev	0	0	-1.435.170	-1.435.170

Terjatve DARS d. d. na dan 31. decembra 2012 niso bile zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Kratkoročne poslovne terjatve DARS d. d. niso zavarovane in predstavljajo tekoče terjatve družbe.

V letu 2012 je družba oblikovala popravek vrednosti kratkoročnih poslovnih terjatev v višini 62.123 evrov. Na dan 31. decembra 2012 je imela družba oblikovan popravek vrednosti kratkoročnih terjatev za tuj račun v višini 15.236.248 evrov, ki se nanaša na terjatev do RS iz poslovanja za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1 ter nadomestila po pogodbi o izvajanju naročila, ki je bila odprta že konec leta 2010, ker družba ni mogla z državo uskladiti stanja iz tega naslova. Družba je sicer tudi 31. decembra 2012 menila, da je upravičena do teh terjatev, vendar pa je, ker država teh terjatev ne priznava ter glede na zapadlost le-teh, iz naslova previdnosti že v letu 2011 oblikovala popravek vrednosti v celotni višini terjatev.

II.4.1.10 Denarna sredstva

V EUR (brez centov)	31. 12. 2012	Delež	31. 12. 2011	Indeks
Denarna sredstva v bankah	136.206	13 %	1.020.090	13
Depoziti na odpoklic	0	0 %	46.139	0
Denarna sredstva v blagajni	1.726	0 %	1.590	109
Denarna sredstva v blagajnah na cestninskih postajah	358.940	34 %	306.400	117
Denar na poti	545.334	52 %	278.107	196
Denarna sredstva skupaj	1.042.206	100 %	1.652.326	63

Postavka denar na poti predstavlja denar od pobrane cestnine, ki še ni bil položen na transakcijski račun DARS d. d. Po opravljenem letnem popisu stanja denarja od pobrane cestnine na poti na dan 30. novembra 2012 je družba uskladila izkazano stanje v poslovnih knjigah z dejanskim stanjem.

II.4.1.11 Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve v višini 1.086.632 evrov se nanašajo na kratkoročno odložene stroške, ki bodo bremenili poslovni izid v prihodnjih obračunskih obdobjih.

Aktivne časovne razmejitve med drugim predstavljajo kratkoročno odložene stroške za provizijo prodajnim zastopnikom od prodanih vinjet v višini 342.044 evrov in kratkoročno odložene stroške za najem Microsoftove licenčne programske opreme v višini 251.777 evrov.

II.4.1.12 Kapital

Gibanje kapitala je prikazano v Izkazu gibanja kapitala za obdobje od 1. januarja 2012 do 31. decembra 2012, iz katerega so razvidni tudi razlogi za vsako spremembo posameznih postavk kapitala. Kapital v celoti pripada premoženju družbe.

Kapital odraža lastniško financiranje družbe in je z vidika družbe njena obveznost do lastnikov. Opremljen je ne samo z zneski, ki so jih lastniki vložili v družbo, temveč tudi z zneski, ki so nastali pri poslovanju družbe.

Osnovni kapital družbe znaša 2.319.866.345 evrov in je razdeljen med 55.592.292 navadnih imenskih kosovnih delnic, katerih lastnik je RS. Knjigovodska vrednost delnice je na dan 31. decembra 2012 znašala 43,90 evra. Izračunana je kot razmerje med celotno vrednostjo kapitala in številom delnic.

Delnice dajejo lastniku polno pravico do udeležbe pri upravljanju družbe, pravico do dela dobička (dividende) ter pravico do ustreznega dela preostalega premoženja ob likvidaciji ali stečaju družbe.

Kapital družbe se je v letu 2012 na podlagi sklepa skupščine družbe povečal za 1.689.537 evrov, in sicer kot oblikovanje drugih rezerv iz dobička, ter se zmanjšal za izplačilo dividend lastniku v višini 10.000.000 evrov. Ob pripravi računovodskih izkazov so se, skladno z ZGD-1, oblikovale zakonske rezerve v višini 1.166.130 evrov, na podlagi odločitev poslovodstva družbe pa tudi druge rezerve iz dobička v višini 11.078.236 evrov.

II.4.1.13 Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

V skladu s SRS je družba na podlagi aktuarskega izračuna oblikovala dolgoročne rezervacije za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade. Aktuarski izračun na dan 31. decembra 2012 se je opravil za vsakega zaposlenega tako, da se je upošteval strošek odpravnine ob upokojitvi, ki mu pripada po pogodbi o zaposlitvi, ter strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad za skupno delovno dobo. Izračun rezervacij temelji na aktuarskem izračunu, v katerem so bile upoštevane naslednje predpostavke:

- nominalna dolgoročna obrestna mera se v skladu z določili standarda MRS 19 ocenjuje v višini 3,25 odstotka glede na povprečno dospetje v družbi, ki znaša 16,7 leta,
- pričakovana dolgoročna rast višine jubilejnih nagrad in neobdavčljivih zneskov v izračunu v višini pričakovane dolgoročne inflacije, ki znaša 2,5 odstotka letno,
- fluktuacija zaposlenih, ki je odvisna predvsem od njihove starosti,
- pričakovana smrtnost delavcev v skladu s tablicami smrtnosti za Slovenijo za obdobje 2000–2002, ločena po spolih,
- prihodnja dolgoročna nominalna rast plač v višini 2,5 odstotka letno.

V letu 2006 je družba začela izvajati pokojninski načrt dodatnega kolektivnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja. V skladu s pogodbo med družbo in sindikati so imeli možnost vstopa v zavarovanje vsi zaposleni družbe, razen zaposlenih, ki so 31. decembra 2006 izpolnjevali starostni pogoji, ki je bil dopolnjenih 50 let za ženske in dopolnjenih 55 let za moške. Tem zaposlenim delodajalec ob upokojitvi izplača enkratni znesek v višini neobrestovanih premij, ki bi jih v skladu s pokojninsko shemo vplačal v korist zaposlenega, če bi bil slednji vključen v pokojninski načrt. V ta namen je družba oblikovala dolgoročne rezervacije.

V preteklih letih je družba oblikovala dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz delovnih razmerij, ki bi nastali kot posledica prehoda na ECS v PPT. Končna vizija in cilj cestninskega sistema v RS je elektronski sistem cestninjenja, kjer uporabnik avtoceste plačuje strošek uporabe avtoceste po načelu prevožene poti. Vlada RS je 26. novembra 2009 sprejela Akcijski načrt za uvedbo ECS v PPT. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je junija 2012 zadolžilo DARS d.o.o., da izvede vse potrebne aktivnosti, na osnovi katerih naj bi v letu 2015 prešli na ECS v PPT za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kg. Na dan 31. decembra 2012 je družba ponovno ocenila višino potrebnih dolgoročnih rezervacij iz naslova prestrukturiranja Področja za izvedbo cestninjenja ter na podlagi programa prestrukturiranja sprejela sklep o uskladitvi oblikovanih dolgoročnih rezervacij za dokup let presežnih delavcev in dela rezervacij za odpravnine za presežne delavce z oceno pričakovanih stroškov.

Družba oblikuje tudi dolgoročne rezervacije v višini sofinancerskih deležev uporabnikov sistema ABC, to je vozil tretjega in četrtega cestninskega razreda. Rezervacije se nanašajo na dana jamstva od prodaje elektronskih

tablic. Na koncu obračunskega obdobja se oblikovane dolgoročne rezervacije preračunajo tako, da je njihova vrednost enaka trenutni vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveze. Elektronska tablica sistema ABC ima eno leto garancije od dneva njenega prevzema. Njena življenjska doba je sedem let. Če uporabnik kupi in uporablja elektronsko tablico ter jo v času njene življenjske dobe vrne nepoškodovano, je upravičen do vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na njeno neamortizirano vrednost. Letna amortizacijska stopnja znaša 14,29 %. Uveljavljanje vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na neamortizirano vrednost elektronske tablice in vračila neizkoriščenega dejansko vplačanega dobroimetja sta možna na podlagi pisnega zahtevka uporabnika z obvezno navedbo identifikacijske številke (ID) in vračila elektronske tablice ter potrdila o nakupu (oz. plačilu sofinancerskega deleža).

Družba je v letu 2012 oblikovala dolgoročno odložene prihodke za sredstva EU, prejeta za pripravo prostorske in projektne dokumentacije ter graditev avtocest oziroma s tem povezane naloge (izboljšanje prometne varnosti – graditev sistemov nadzora in vodenja prometa). Ta sredstva je prejela v okviru kohezijskega sklada EU, projektov TEMPO-CONNECT, programa EasyWay in projekta secMan/Home.

Družba je v letu 2012 oblikovala dolgoročno odložene prihodke za sredstva, prejeta od unovčenih garancij za odpravo napak, garancij za dobro izvedbo del in garancij za resnost ponudbe. Unovčeni zneski garancij služijo za pokrivanje stroškov namena unovčitve oziroma, v primeru unovčitve garancij, za dobro izvedbo del tudi za namen garancije za odpravo napak v garancijski dobi.

Gibanje rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev v letu 2012

V EUR (brez centov)	Stanje na dan 31. 12. 2011	Črpanje v letu 2012	Sproščanje v letu 2012	Dodatno oblikovanje v letu 2012	Stanje na dan 31. 12. 2012
Tožbeni zahtevki iz vzdrževanja in upravljanja avtocest	2.646	0	2.646	9.961	9.961
Tožbeni zahtevki iz delovnih razmerij	31.990	31.990	0	0	0
Tožbeni zahtevki s področja gradnje in obnov	17.254.088	0	10.365	2.972.063	20.215.786
Tehnološki viški ob spremembi sistema cestninjenja	237.861	0	0	38.569	276.430
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	1.394.554	117.494	0	86.456	1.363.516
Rezervacije za jubilejne nagrade zaposlenim	631.194	56.936	0	90.673	664.931
Rezervacije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje	83.118	32.868	0	14.858	65.108
Amortizacija počitniških kapacitet in stanovanj	210.045	13.581	0	0	196.464
Vračilo elektronskih tablic	365.597	7.351	67.584	55.583	346.245
Dolgoročne časovne razmejitve – zakup optičnih vlaken	541.005	49.695	0	0	491.310
Unovčene garancije	2.773.096	498.476	0	2.756.584	5.031.204
Prejete državne podpore	49.614.924	1.309.414	0	1.597.896	49.903.406
Oprema – brezplačna pridobitev	0	0	0	1.593	1.593
Skupaj	73.140.117	2.121.967	80.595	7.622.643	78.565.955

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve so oblikovane za naslednje namene:

- družba izkazuje rezervacije v višini 9.961 evrov na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub zaradi odškodninskih zahtevkov za tožbe, povezane z upravljanjem in vzdrževanjem avtocest, in 20.215.786 evrov za tožbe v zvezi s tožbenimi zahtevki s področja gradnje in obnov.
- V letih 2005–2007 so bile oblikovane rezervacije v breme dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov za dokup zavarovalne dobe delavcem in odpravnine za tehnološke viške delavcem, ki bi nastali ob uvedbi ECS v PPT. Vlada RS je 26. novembra 2009 sprejela Akcijski načrt za uvedbo ECS v PPT. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor je junija 2012 zadolžilo DARS d. d., da izvede vse potrebne aktivnosti, na osnovi katerih naj bi v letu 2015 prešli na ECS v PPT za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov. Na dan 31. decembra 2012 je družba ponovno ocenila višino potrebnih dolgoročnih rezervacij iz naslova predvidenih stroškov prestrukturiranja Področja za izvedbo cestninjenja in ima na podlagi programa prestrukturiranja oblikovane rezervacije za odpravnine za presežne delavce v višini 276.430 evrov.
- Na podlagi aktuarskega izračuna so bile na dan 31. decembra 2012 oblikovane rezervacije za jubilejne nagrade v skupni višini 664.931 evrov.
- Na dan 31. decembra 2012 so bile za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt dodatnega kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, oblikovale rezervacije v višini 65.108 evrov.
- V preteklih letih so bile oblikovane dolgoročne pasivne časovne razmejitve iz donacij v višini nabavne vrednosti počitniških objektov in stanovanj, ki služijo pokrivanju stroškov amortizacije počitniških objektov z opremo in stanovanj v celotni življenjski dobi. V letu 2012 so se te rezervacije zmanjšale za stroške amortizacije v višini 13.581 evrov.
- Za poravnavo potencialnih obveznosti vračila kupnine kupcem iz naslova prodanih elektronskih tablic ob njihovem morebitnem vračilu so bile 31. decembra 2012 oblikovane rezervacije v višini 346.245 evrov (kupci lahko elektronsko tablico vrnejo v sedmih letih od dneva nakupa).
- Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami podjetje izkazuje dolgoročno razmejeni prihodek iz naslova vnaprej plačanega zakupa optičnih vlaken s strani uporabnika v višini 491.310 evrov.
- Družba je oblikovala dolgoročne pasivne časovne razmejitve v višini 2.756.584 evrov za sredstva, pridobljena z unovčenjem garancij za dobro izvedbo del in odpravo napak.
- Družba je na dan 31. decembra 2012 izkazovala dolgoročne pasivne časovne razmejitve za prejete državne podpore za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v skupnem znesku 49.903.406 evrov. Povečanje v letu 2012 se nanaša na sredstva, prejeta iz kohezijskega sklada EU, programa EasyWay ter programa secMan/Home, ki ga sofinancira Evropska komisija. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve služijo pokrivanju stroškov, ko ti nastanejo. V letu 2012 je bilo načrtanih 1.309.414 evrov časovnih rezervacij.

II.4.1.14 Dolgoročne finančne obveznosti

Družba se za potrebe poslovanja zadolžuje na mednarodnih in domačih finančnih trgih. Namen zadolževanja je financiranje gradnje in obnavljanja avtocest. Vsa najeta posojila so zavarovana s poroštvom RS. V letu 2012 se družba ni zadolževala.

Obrestne mere in načini obračunavanja obresti za najeta posojila so pogodbeno določeni ter predstavljajo poslovno skrivnost, ponderirana letna obrestna mera celotnega dolga DARS d. d. pa je na dan 31. decembra 2012 znašala 2,08 odstotka. Obrestna mera celotnega dolga DARS d. d. na dan 31. decembra 2012 je bila v intervalu od 0,38 do 5,05 odstotka.

Dolgoročne finančne obveznosti se v celoti nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest.

V EUR (brez centov)	31. 12. 2012	Delež
Dolgoročno dobljena posojila pri domačih bankah	884.124.651	33 %
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih bankah	1.602.953.497	60 %
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih podjetjih	38.219.463	1 %
Izdane dolgoročne obveznice	160.364.547	6 %
Skupaj	2.685.662.158	100 %

Dolgoročne finančne obveznosti po zapadlosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2012	Delež
Dolgoročne finančne obveznosti z zapadlostjo do pet let	972.773.416	36 %
Dolgoročne finančne obveznosti z zapadlostjo nad pet let	1.712.888.742	64 %
Skupaj	2.685.662.158	100 %

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti v letu 2012

Dolgoročne finančne obveznosti	Stanje 31. 12. 2011	Povečanje v 2012	Zmanjšanje v 2012	Stanje 31. 12. 2012
Evropska investicijska banka	957.101.867	0	49.264.000	907.837.867
Nova Ljubljanska banka	374.687.500	0	15.312.500	359.375.000
Kreditanstalt für Wiederaufbau	380.425.022	0	13.642.725	366.782.297
Konzorcij slovenskih bank	363.944.465	0	31.793.980	332.150.485
Depfa Bank	225.000.000	0	16.666.667	208.333.333
Unicredit Bank Slovenija	125.360.875	0	8.335.837	117.025.038
Kommunalkredit	70.000.000	0	0	70.000.000
Hypo Alpe Adria Bank	58.991.378	0	2.083.916	56.907.462
BIIS	50.000.000	0	0	50.000.000
Autovie Venete S.p.A.	41.404.418	0	3.184.955	38.219.463
Banka Koper	21.000.000	0	2.333.333	18.666.667
obveznice	160.364.547	0	0	160.364.547
Skupaj	2.828.280.071	0	142.617.913	2.685.662.158

II.4.1.15 Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Stanje dolgoročnega dela glavnice bančnih posojil po posameznih posojilodajalcih

Posojilodajalec	Stanje na dan 31. 12. 2012	V EUR (brez centov)	
		Delež v odstotkih	
Konzorcij slovenskih bank	332.150.485	13 %	
Hypo Alpe Adria Bank	56.907.462	2 %	
Unicredit Bank Slovenija	117.025.038	5 %	
Banka Koper	18.666.667	1 %	
NLB	359.375.000	14 %	
Evropska investicijska banka	907.837.867	36 %	
Kreditanstalt für Wiederaufbau	366.782.297	15 %	
Depfa Bank	208.333.333	8 %	
Autovie Venete S.p.A.	38.219.463	2 %	
BIIS	50.000.000	2 %	
Kommunalkredit Austria AG	70.000.000	3 %	
Skupaj	2.525.297.611	100 %	

a) Posojila Konzorcija slovenskih bank

Družba DARS d. d. je v letih 1996–2004 pri konzorciju domačih bank najela sedem posojil. Posojila Konzorcija slovenskih bank so bila v letu 2012 odplačana v skupnem znesku 18.378.247 evrov.

Dolgoročne obveznosti do konzorcija bank ter roki odplačil posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	EUR (brez centov)
I	od 2002 do 2016	72.712.307
II	od 2004 do 2019	40.708.549
III	od 2007 do 2019	65.187.570
IV	od 2008 do 2020	32.375.132
V	od 2007 do 2020	37.120.508
VI	od 2009 do 2021	30.323.247
VII	od 2012 do 2024	53.723.172
Skupaj		332.150.485

b) Posojila Hypo Alpe Adria Bank

V letih 2003, 2004 in 2005 je družba DARS d. d. najela tri posojila pri Hypo Alpe Adria Bank. Posojila Hypo Alpe Adria Bank so bila v letu 2012 odplačana v skupnem znesku 1.458.479 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Hypo Alpe Adria Bank ter roki odplačil posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	22.908.652
II	od 2012 do 2024	13.134.180
III	od 2014 do 2023	20.864.630
Skupaj		56.907.462

c) Posojila Unicredit bank Slovenija

V letih 2005, 2006 in 2009 je družba DARS d. d. najela tri posojila pri Unicredit bank Slovenija. Posojilo, najeto v letu 2006, je bilo namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov, najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau. Posojila Unicredit bank Slovenija so bila v letu 2012 odplačana v skupnem znesku 8.335.837 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Unicredit bank ter roki odplačil posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	16.691.704
II	od 2007 do 2021	53.333.334
III	2014	47.000.000
Skupaj		117.025.038

d) Posojilo Banke Koper

V letu 2006 je družba DARS d. d. najela posojilo pri Banki Koper, namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov, najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau. Posojilo Banke Koper je bilo v letu 2012 odplačano v znesku 2.333.333 evrov.

Dolgoročna obveznost do Banke Koper ter roki odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	EUR (brez centov)
I	od 2007 do 2021	18.666.667
Skupaj		18.666.667

e) Posojili NLB

V letih 2007 in 2008 je družba DARS d. d. najela dve posojili pri NLB, ki ju je v celoti uporabila za financiranje gradnje avtocest. Posojilo NLB je bilo v letu 2012 odplačano v znesku 15.312.500 evrov.

Dolgoročna obveznost do NLB ter roki odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja	EUR (brez centov)
I	od 2012 do 2027	214.375.000
II	od 2015 do 2027	145.000.000
Skupaj		359.375.000

f) Posojila Evropske investicijske banke (EIB)

Posojila Evropske investicijske banke, najeta v obdobju 1994–2006, so bila v letu 2012 odplačana v znesku 49.264.000 evrov. Končna zapadlost posojil je med letoma 2014 in 2037.

Dolgoročne obveznosti do Evropske investicijske banke ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	EUR (brez centov)
A, B, C	od 2000 do 2014, 2015, 2016	12.211.201
II	od 2003 do 2018	39.000.000
III	od 2004 do 2019	64.166.666
IV	od 2005 do 2019	64.000.000
V	od 2007 do 2027	81.000.000
VI	od 2012 do 2029	97.460.000
VII	od 2014 do 2037	250.000.000
VIII	od 2015 do 2033	300.000.000
Skupaj		907.837.867

g) Posojila Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)

Prvo posojilo Kreditanstalt für Wiederaufbau je bilo najeto leta 1997; v letih 2008 in 2009 je družba DARS d. d. pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau najela še tri posojila, ki so bila prav tako namenjena financiranju graditve avtocest. Posojilo Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW I) je bilo v letu 2012 odplačano v znesku 5.283.350 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Kreditanstalt für Wiederaufbau ter roki odplačil posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	EUR (brez centov)
I	od 2005 do 2014	2.641.672
II	od 2013 do 2029	259.140.625
II	2014	55.000.000
II	2014	50.000.000
Skupaj		366.782.297

h) Posojili Depfa Bank (DEPFA)

Leta 2006 je družba DARS d. d. najela dve posojili pri Depfa Bank v skupnem znesku 225.000.000 evrov. Glavnice posojil Depfa Bank v letu 2012 še niso zapadle v plačilo.

Dolgoročne obveznosti do Depfa Bank ter roki odplačila posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	EUR (brez centov)
I	od 2014 do 2024	75.000.000
II	od 2013 do 2021	133.333.333
Skupaj		208.333.333

i) Posojilo Autovie Venete (AVV)

Posojilo DARS d. d. pri Autovie Venete je bilo pridobljeno na podlagi memoranduma o soglasju med Vlado RS in Vlado Republike Italije za izvedbo avtocestnih objektov, potrebnih za povezavo slovenskega avtocestnega omrežja z italijanskim. Posojilo je bilo najeto leta 2000. V letu 2012 je bilo posojilo Autovie Venete odplačano v znesku 3.184.955 evrov.

Dolgoročne obveznosti do AVV ter roki odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2025	38.219.463
Skupaj		38.219.463

j) Posojilo Bance Infrastrutture Innovazione e Sviluppo (BIIS)

V letu 2009 je družba DARS d. d. pri banki BIIS najela posojilo v višini 50.000.000 evrov. Glavnica posojila banke BIIS v letu 2012 še ni zapadla v plačilo.

Dolgoročne obveznosti do BIIS ter roki odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	EUR (brez centov)
I	2014	50.000.000
Skupaj		50.000.000

k) Posojilo Kommunalkredit Austria AG (Kommunalkredit)

V letu 2010 je družba DARS d. d. najela posojilo v višini 70.000.000 evrov pri banki Kommunalkredit Austria AG. Posojilo je bilo najeto po fiksni obrestni meri. Glavnica posojila Kommunalkredit Austria AG v letu 2012 še ni zapadla v plačilo.

Dolgoročne obveznosti do Kommunalkredit ter roki odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	EUR (brez centov)
I	od 2015 do 2020	70.000.000
Skupaj		70.000.000

II.4.1.16 Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic

Družba DARS d. d. je za financiranje gradnje in obnavljanja avtocest v letih 2004 in 2005 izdala tri izdaje obveznic. Obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom RS.

Izdaja	Zapadlost	Velikost izdaje v EUR (brez centov)
DRS1	2024	56.042.047
DRS2	2025	61.758.920
DRS3	2020	42.563.580
Skupaj		160.364.547

a) Obveznice DARS d. d. prve emisije (DRS1)

Družba DARS d. d. je v letu 2004 izdala obveznice prve emisije z oznako DRS1 v skupni nominalni vrednosti 56.042.047 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2024, letna kuponska obrestna mera je 5,1 odstotka. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

b) Obveznice DARS d. d. druge emisije (DRS2)

Družba DARS d. d. je v letu 2005 izdala obveznice druge emisije z oznako DRS2 v skupni nominalni vrednosti 61.758.920 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2025, letna kuponska obrestna mera je 4,5 odstotka. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

c) Obveznice DARS d. d. tretje emisije (DRS3)

Družba DARS d. d. je v letu 2005 izdala obveznice tretje emisije z oznako DRS3 v skupni nominalni vrednosti 42.563.580 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2020, letna kuponska obrestna mera je štiri odstotka. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

II.4.1.17 Dolgoročne poslovne obveznosti

Med dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za stavbno pravico v višini 169.917.285 evrov. Na podlagi Letne izvedbene pogodbe, za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 za leto 2013 se kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenese na kratkoročne obveznosti.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS d. d. na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po Zakonu o uravnoteženju javnih financ se za stavbno pravico plačuje nadomestilo.

Vrednost nadomestila za stavbno pravico je na podlagi mnenja pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin, podanega 7. junija 2012, določena v znesku 190.810.787,05 evra brez DDV.

Med dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi so izkazane obveznosti do sofinancerjev spremljajoče infrastrukture (večinoma občin) v višini 4.027.801 evrov, ki se gradijo v okviru avtocestne infrastrukture in ne predstavlja avtoceste ter jo mora družba po izgradnji predati sofinancerjem.

II.4.1.18 Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne obveznosti predstavljajo kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu, ter natečene obresti iz posojil, izdanih obveznic in izvedenih finančnih instrumentov.

Kratkoročne finančne obveznosti za bančna posojila za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev predstavljajo:

a) del glavnice kratkoročnih posojil, ki zapadejo v plačilo v letu 2013

Posojilodajalec	31. 12. 2012	EUR (brez centov) 31. 12. 2011
Evropska investicijska banka I	5.994.000	5.994.000
Evropska investicijska banka II	8.666.667	8.666.667
Evropska investicijska banka III	11.666.667	11.666.667
Evropska investicijska banka IV	10.666.667	10.666.667
Evropska investicijska banka V	6.000.000	6.000.000
Evropska investicijska banka VI	6.270.000	6.270.000
Kreditanstalt für Wiederaufbau I	5.283.350	5.283.350
Kreditanstalt für Wiederaufbau 267,5	8.359.375	0
Depfa Bank	16.666.667	0
Autovie Venete	3.184.955	3.184.955
Konzorcij bank I	24.127.748	13.270.262
Konzorcij bank II	448.169	448.169
Konzorcij bank III	700.942	700.942
Konzorcij bank IV	344.416	344.416
Konzorcij bank V	397.011	397.011
Konzorcij bank VI	659.201	659.201
Konzorcij bank VII	5.116.491	2.558.246
Hypo Alpe Adria I	833.042	833.042
Hypo Alpe Adria II	1.250.874	625.437
Unicredit bank I	1.669.170	1.669.170
Unicredit bank II	6.666.667	6.666.666
Banka Koper	2.333.333	2.333.333
Nova Ljubljanska banka	15.312.500	15.312.500
Skupaj glavnice	142.617.913	103.550.701

b) druge kratkoročne finančne obveznosti do bank na dan 31. decembra 2012

V EUR (brez centov)	31. 12. 2012	31. 12. 2011
Obresti od dolgoročnih posojil	7.878.494	10.973.376
Obresti od obveznic	3.410.706	3.411.653
Obresti od izvedenih finančnih instrumentov	0	217.647
Druge finančne obveznosti	0	475.673
Obveznosti iz izvedenih finančnih instrumentov	6.665.079	6.965.612
Skupaj	17.954.279	22.043.961

Kratkoročne finančne obveznosti za obresti se nanašajo na obresti, natečene do 31. decembra 2012, in na obračunane obresti na dan 31. decembra 2012. Obrestne mere in načini obračunavanja obresti za sklenjene posle so pogodbeno določeni in so se 31. decembra 2012 nahajali v intervalu od 0,38 do 5,05 odstotka letno.

Da bi se zavarovala pred obrestnimi tveganjem, se je družba v preteklih letih – v skladu s politiko aktivnega upravljanja finančnega tveganja – odločila, da bo zmanjšala izpostavljenost tveganju sprememb obrestnih mer na trgu. Tako je bilo 31. decembra 2012 variabilni obrestni meri izpostavljenih 60 odstotkov vrednosti portfelja zadolženosti, fiksni obrestni meri pa 38 odstotkov. Preostala dva odstotka predstavlja brezobrestni kredit.

Obveznosti iz izvedenih finančnih instrumentov v višini 6.665.079 evrov se nanašajo na obveznosti iz naslova vrednotenja izvedenih finančnih instrumentov na dan 31. decembra 2012.

Podrobnejši opis izvedenih finančnih instrumentov, ki jih je imela družba sklenjene na dan 31. decembra 2012:

Zavarovanje obrestnih tveganj 40 milijonov evrov

Družba DARS d. d. je v letu 2007 sklenila posel zavarovanja obrestnih tveganj v višini 40.000.000 evrov z ročnostjo treh let. S tem poslom je DARS d. d. delno zavaroval posojilo, najeto pri Unicredit bank Slovenija. Posojilo je bilo zavarovano za tri leta s fiksno obrestno mero ter z opcijo podaljšanja posla za nadaljnjih sedem let. V letu 2010 se je izvršila opcija podaljšanja posla za nadaljnjih sedem let.

II.4.1.19 Kratkoročne poslovne obveznosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2012	Delež v odstotkih	31. 12. 2011	Indeks
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	42.851.292	63 %	40.198.466	107
Kratkoročne obveznosti za predujme	4.765	0 %	12.405	38
Kratkoročne obveznosti do delavcev	2.858.352	4 %	2.097.253	136
Kratkoročne obveznosti do države	22.161.214	32 %	7.141.405	310
- obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb	782.383	1 %	737.803	106
- obveznosti za obračunani DDV	4.319.050	6 %	5.244.732	82
- obveznosti za davke in prispevke izplačevalca	452.273	1 %	325.220	139
- kratkoročna obveznost za stavbno pravico	15.767.333	23 %	-	-
- druge obveznosti do države	840.176	1 %	833.651	101
Kratkoročne obveznosti do drugih	483.255	1 %	1.807.654	27
Skupaj	68.358.878	100 %	51.257.182	133

Največji delež (63-odstoten) predstavljajo obveznosti družbe do dobaviteljev. Te obveznosti zajemajo neplačane obveznosti za izvedena in obračunana dela pri gradnji avtocest, ki so jih izvajali domači in tuji dobavitelji (vključno s pogodbeno zadržanimi zneski), obveznosti iz naslova odškodnin pri pridobivanju zemljišč za posle v imenu RS in za njen račun, obveznosti iz poslovanja iz naslova upravljanja in vzdrževanja avtocest ter druge kratkoročne poslovne obveznosti.

Pogodbeno zadržana sredstva predstavljajo varščino za dobro izvedbo del in se do izpolnitve vseh pogodbenih obveznosti s strani izvajalca (prevzem del, odprava vseh pomanjkljivosti, predaja garancij za odpravo

napak v garancijski dobi) zadržijo v višini do največ petih odstotkov pogodbene vrednosti. Zadržana sredstva po sklenjenih pogodbah z izvajalci pripadajo izvajalcem in se nakažejo potem, ko izvajalci izpolnijo pogodbeno obveznost in dostavijo investitorju zahtevano dokumentacijo. Zadnji dan leta 2012 so obveznosti na podlagi zadržanih sredstev znašale 31.270.703 evrov in so predstavljale 73-odstotni delež vseh obveznosti do dobaviteljev.

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi je tudi kratkoročni del dolgoročne obveznosti iz naslova nadomestila za stavbno pravico, ki za leto 2013, v skladu z Letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1, znaša 15.767.333 evrov.

Pregled kratkoročnih poslovnih obveznosti do dobaviteljev

V EUR (brez centov)	Nezapadle	Do 60 dni	Nad 60 dni	Skupaj
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (tekoče obveznosti)	11.160.531	401.547	18.511	11.580.589
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (zadržani zneski)	31.270.703	0	0	31.270.703

Pregled obveznosti do dobaviteljev na dan 31. decembra 2012

V EUR (brez centov)	31. 12. 2012	Delež v odstotkih
SCT, d. d., Ljubljana, Slovenija (v stečaju)	9.801.942	23 %
ALPINE BAU GMBH Salzburg, Podružnica Celje	8.043.479	19 %
NGR d. d. (v stečaju)	1.956.020	5 %
CGP, d. d.	1.904.990	4 %
CPM, d. d. (v stečaju)	1.538.751	4 %
SGP POMGRAD d. d.	1.347.972	3 %
DRI upravljanje investicij, d. o. o.	1.157.100	3 %
CM Celje, d. d. (v stečaju)	969.344	2 %
CP Ljubljana, d. d.	946.636	2 %
PRIMORJE d. d. (v stečaju)	913.697	2 %
Ostali dobavitelji	14.271.361	33 %
Skupaj	42.851.292	100 %

Obveznosti družbe do delavcev predstavljajo predvsem obračunane decembrske plače ter nadomestila plač in povračila stroškov, povezanih z delom zaposlenih v družbi, izplačana v januarju 2013.

II.4.1.20 Kratkoročne pasivne časovne razmejitve

V EUR (brez centov)	31. 12. 2012	Delež	31. 12. 2011	Indeks
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški	1.190.836	6 %	1.373.482	87
Kratkoročno odloženi prihodki	18.071.725	94 %	18.190.315	99
Skupaj	19.262.561	100 %	21.481.447	90

Med obveznostmi družbe so vnaprej vračunani stroški oziroma odhodki, ki zajemajo vnaprej vračunane stroške za izvedbo revizije računovodskih izkazov za leto 2012 v višini 26.640 evrov ter stroške za izvedbo aktuarskega izračuna rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine na dan 31. decembra 2012 v višini 662 evrov; vnaprej vračunane stroške za spremenljivi prejemek uprave za leti 2011 in 2012 v višini 140.985 evrov ter vnaprej vračunane stroške neizkoriščenega dopusta in opravljenih nadur za leto 2012 v višini 1.022.550 evrov.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, ko še niso opravljene že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani za prihodke od prodaje cestnine v obliki dobroimetja, naloženega na elektronske cestninske medije (elektronske tablice sistema ABC in DARS kartice), ki so bili zaračunani in plačani v letu 2012, a jim niso sledili cestninski prehodi v istem letu. Prihodki so odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani tudi za v letu 2012 že zaračunane letne vinjete, ki bodo veljale v letu 2013, in polletne enosledne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2013. (Polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2013 pa od 1. decembra 2012 do 31. januarja 2014.)

Kratkoročno odloženi prihodki so:

- že zaračunane letne vinjete za leto 2013 in polletne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2013, v skupni višini 9.446.605 evrov (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2013 pa od 1. decembra 2012 do 31. januarja 2014),
- dobroimetje, naloženo na predplačniške cestninske medije (DARS kartice, ABC kartice), zaračunano in plačano v letu 2012, ki mu niso sledili cestninski prehodi v istem letu, v višini 8.561.202 evrov. Prihodki so odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda,
- drugi kratkoročno odloženi prihodki v višini 63.918 evrov.

Zunajbilančna evidenca

V zunajbilančni evidenci ima družba skupaj evidentiranih 212.900.626 evrov. Znesek v višini 212.313.140 evrov predstavlja potencialna denarna sredstva oziroma terjatve iz naslova prejetih garancij oziroma drugih instrumentov zavarovanja za dobro izvedbo del/odpravo napak v garancijski dobi. Od tega zneska 193.168.231 evrov odpade na gradnjo in obnavljanje avtocest, 19.144.908 evrov pa na področje upravljanja in vzdrževanja avtocest.

274.283 evrov predstavljajo evidentirane potencialne terjatve do občin na podlagi neupravičeno zaračunanih in izterjanih nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč z zamudnimi obrestmi.

Vrednost zaloge vinjet za uporabo cestninskih cest v Republiki Avstriji, ki jih prodaja DARS d. d., znaša 313.204 evrov.

II.4.2 POJASNILA K IZKAZU VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

II.4.2.1 Čisti prihodki od prodaje

V EUR (brez centov)	2012	Delež v odstotkih	2011	Indeks 2012/2011
Prihodki od cestnin	294.884.886	96 %	298.339.794	99
- prihodki od prodaje vinjet	138.518.070	-	136.890.919	-
- ostali prihodki od cestnine	156.366.816	-	161.448.874	-
Prihodki od zakupnin	7.356.477	2 %	7.221.547	102
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	1.064.196	0 %	1.081.994	98
Prihodki od telekomunikacij	1.111.106	0 %	1.008.136	110
Prihodki od služnosti	311.866	0 %	1.753.320	18
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	487.200	0 %	643.333	76
Drugi prihodki od prodaje	601.659	0 %	724.255	83
Skupaj čisti prihodki od prodaje	305.817.390	100 %	310.772.380	98

Prihodki od pobrane cestnine so v letu 2012 znašali 294.884.886 evrov in predstavljajo 96 odstotkov vseh prihodkov od prodaje ter so za odstotek manjši kot v letu 2011. Od tega znašajo prihodki od cestninjenja vozil, težkih do 3,5 tone (vinjetni sistem) 138.518.070 evrov in predstavljajo 47 odstotkov prihodkov od cestnin, prihodki od cestninjenja vozil, težjih od 3,5 tone, pa znašajo 156.366.816 evrov oziroma 53 odstotkov.

Prihodkom od cestnine sledijo prihodki od zakupnin (povračila za spremljajoče dejavnosti ob avtocestah in najem baznih postaj), ki so v letu 2012 znašali 7.356.477 evrov. Prihodki od zakupnin nastanejo z oddajanjem v zakup pravice do uporabe zemljišč ob avtocestah za izvajanje servisnih dejavnosti s področja gostinstva in postavitev bencinskih črpalk s servisi. V primerjavi z letom 2011 so se povečali za dva odstotka.

Med prihodke od prodaje spadajo še prihodki od zapor in prekomernih obremenitev v višini 1.064.196 evrov, prihodki od telekomunikacij v višini 1.111.106 evrov in prihodki od zaračunanih služnosti v višini 311.866 evrov.

Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila so v letu 2012 znašali 487.200 evrov. Ti prihodki se nanašajo na izvajanje nalog, ki jih DARS d. d. opravlja za RS po 4. členu ZDARS-1. Naloge vključujejo prostorsko načrtovanje in umeščanje avtocest v prostor ter pridobivanje nepremičnin za potrebne graditve avtocest.

Druge prihodke od prodaje v višini 601.659 evrov predstavljajo prihodki od prodaje elektronskih tablic, prihodki od vlek, pluzenja, reševanja prometnih nezgod, prihodki iz naslova najemnin za počitniške kapacitete in stanovanja, prihodki od prodaje odpadnega materiala in ostali prihodki.

Čisti prihodki od prodaje so bili v celoti ustvarjeni na domačem trgu.

II.4.2.2 Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve

Storitve zapor na avtocestah, ki jih ni zaračunala zunanjim izvajalcem storitev obnavljanja avtocest, je družba v letu 2012 usredstvila. V letu 2011 je družba vse storitve zapor na avtocestah zaračunala zunanjim izvajalcem, izvajalci pa so jih prek gradbenih situacij za obnavljanje avtocest zaračunali družbi.

Prihodki od usredstvenih lastnih storitev so v letu 2012 znašali 432.096 evrov.

II.4.2.3 Drugi poslovni prihodki

V EUR (brez centov)	2012	Delež v odstotkih	2011	Indeks
Odprava dolgoročnih rezervacij	395.693	8 %	961.009	41
Odškodnine od zavarovalnic	2.768.622	58 %	2.799.692	99
Drugi poslovni prihodki	1.614.494	34 %	16.636.640	10
Drugi poslovni prihodki skupaj	4.778.809	100 %	20.397.340	23

Odprava dolgoročnih rezervacij v višini 395.693 evrov med drugim vključuje odpravo rezervacij za tožbe, odpravo vnaprej vračunane poslovne uspešnosti za leto 2011, ki ni bila izplačana, odpravo rezervacij za neizkoriščen letni dopust 2011 ter odpravo rezervacij za elektronske tablice.

Odškodnine zavarovalnic vključujejo odškodnine, prejete od zavarovalnic za odpravo škode, ki je nastala na avtocestnih odsekih in objektih ob avtocestah. V letu 2012 jih je bilo za 2.768.622 evrov.

Med drugimi poslovnimi prihodki v skupni višini 1.614.494 evrov sta najpomembnejši postavki sredstva, prejeta iz naslova EU sredstev (kohezijski sklad, TEN-T, program EasyWay, projekt Tip, projekt HOME) v višini 1.252.878 evrov, in drugi poslovni prihodki v višini 77.207 evrov, prejeti iz naslova sofinanciranja občin, ki se v prihodke prenašajo ob prejemu sredstev iz naslova oblikovanih dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev, skladno z nastankom stroškov (obračunano amortizacijo). 206.779 evrov drugih poslovnih prihodkov se nanaša na prevrednotovalne poslovne prihodke, ustvarjene s prodajo nepremičnin in opreme.

II.4.2.4 Stroški in poslovni odhodki

Pregled stroškov

V EUR (brez centov)	2012	Delež v odstotkih	2011	Indeks
Stroški materiala	10.172.010	5 %	9.395.424	108
Stroški storitev	24.949.202	12 %	24.847.753	100
Stroški dela	32.659.909	15 %	33.670.414	97
Amortizacija	145.240.755	67 %	142.565.877	102
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih OS	15.978	0 %	248.659	6
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	181.331	0 %	16.068.787	1
Drugi poslovni odhodki	3.562.907	2 %	2.109.845	169
Poslovni odhodki skupaj	216.782.091	100 %	228.906.759	95

Razčlenitev stroškov materiala

V EUR (brez centov)	2012	Delež v odstotkih	2011	Indeks
Stroški materiala	3.666.321	36 %	2.647.958	138
Stroški energije	4.766.061	47 %	4.955.134	96
Stroški nadomestnih delov	504.284	5 %	466.004	108
Odpis drobnega inventarja	885.238	9 %	923.077	96
Drugi stroški materiala	350.106	3 %	403.251	87
Skupaj	10.172.010	100 %	9.395.424	108

Stroški materiala predstavljajo petodstotni delež vseh poslovnih odhodkov in so glede na leto 2011 večji za osem odstotkov. Povečanje je predvsem posledica večje porabe soli in kloridov v zimski sezoni, ki v stroških materiala zavzemajo 19-odstotni delež.

Razčlenitev stroškov storitev

V EUR (brez centov)	2012	Delež v odstotkih	2011	Indeks
Stroški nadzornega inženirja	461.308	2 %	1.000.074	46
Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev	6.093.335	24 %	5.636.921	108
Najemnine	1.092.700	4 %	1.062.780	103
Stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij	2.319.966	9 %	2.245.483	103
Provizija od prodanih vinjet	6.564.049	26 %	6.448.387	102
Stroški drugih storitev	8.417.843	34 %	8.454.108	100
Skupaj	24.949.202	100 %	24.847.753	100

Stroški storitev predstavljajo 12-odstotni delež vseh poslovnih odhodkov. Pomembnejše storitve v letu 2012 so bile provizije od prodanih vinjet (26-odstotni delež), stroški vzdrževanja osnovnih sredstev (24-odstotni delež) ter stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij (devetodstotni delež).

II.4.2.5 Stroški dela

Stroški dela zavzemajo 15-odstotni delež v vseh poslovnih odhodkih DARS d. d. V letu 2012 so bili za tri odstotke manjši kot v letu 2011.

Vrsta stroškov dela	2012	Delež v odstotkih	2011	Indeks
Stroški plač	24.055.250	74 %	24.809.857	97
Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja	4.712.014	14 %	4.844.500	97
Drugi stroški dela	3.892.645	12 %	4.016.058	97
Skupaj	32.659.909	100 %	33.670.414	97

Družba med stroški dela izkazuje tudi obračunane premije dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini 812.276 evrov.

Zadnji dan leta 2012 je bilo v družbi zaposlenih 1226 delavcev. V povprečju je bilo v letu 2012 v družbi zaposlenih 1196 delavcev (podatek je pridobljen na podlagi delovnih ur).

V letu 2012 je družba izplačevala plače na podlagi Splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti in Podjetniške kolektivne pogodbe DARS d. d.; plače uprave DARS d. d. pa tudi v skladu z Zakonom o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti RS in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZPPOGD, Ur. l. RS, št. 21/2010).

Povprečna plača v DARS d. d. v letu 2012 (v evrih)

Povprečna bruto plača	Leto 2012	Leto 2011
DARS d. d.	1.663	1.644
Republika Slovenija	1.525	1.525

Število zaposlenih in izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31. decembra 2012 sta prikazani v poslovnem delu letnega poročila, v poglavju Upravljanje človeških virov (točka I.15.3).

Skupni obračunani bruto prejemki članov uprave DARS d. d. so v letu 2012 znašali 342.401 evrov. V razporednici so prikazani prejemki uprave DARS d. d. po posameznih članih.

V EUR (brez centov)	Mateja Duhovnik predsednica uprave do 27. 6. 2012	Gordana Boškovič članica uprave do 27. 6. 2012	Matjaž Knez predsednik uprave od 27. 6. 2012 dalje	Tine Svoljšak član uprave od 27. 6. 2012 dalje	Franc Skok član uprave od 20. 8. 2012 dalje	mag. Alojz Ratajc delavski direktor/ član uprave do 30. 11. 2012	Janko Kernel delavski direktor/ član uprave od 1. 12. 2012 dalje
Bruto plače	56.883	50.309	49.322	44.390	29.593	72.339	6.535
Regres	0	0	0	0	0	0	0
Izplačilo spremenljivega prejemka za leto 2010	0	0	0	0	0	11.820	0
Prejemek po pogodbi o poslovanju	0	0	1.134	1.020	3.402	0	0
Bonitete	2.110	2.115	2.379	960	991	2.991	248
Povračila stroškov	540	633	638	482	372	808	187
Dodatno pokojninsko zavarovanje	0	0	0	0	152	0	48
SKUPAJ	59.533	53.057	53.473	46.852	34.510	87.958	7.018

Zaposlenim na podlagi pogodbe, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, so bili v letu 2012 obračunani bruto prejemki v višini 896.936 evrov.

Prejemki članov nadzornega sveta v letu 2012 so prikazani v spodnji tabeli.

V EUR (brez centov)	Nadomestilo za opravljanje funkcije	Seje	Potni stroški	Bonitete	Skupaj
Milan Medved	900	220	0	20	1.140
Tomaž Mencinger	7.035	3.135	0	113	10.283
Darij Barrile	5.159	3.135	1.467	69	9.830
Vito Meško	13.000	5.840	0	215	19.055
Darko Kodrič	4.333	2.585	0	67	6.985
Dušan Hočevar	11.545	3.190	296	119	15.150
Silva Savšek	7.841	2.420	247	103	10.611
Ivan Križnič	7.841	2.915	1.297	119	12.172
Robert Čehovin	7.841	2.420	879	103	11.243
Marjan Sisinger	8.667	3.740	0	142	12.549
Skupaj	74.162	29.600	4.186	1.070	109.018

Prejemki članov nadzornega sveta iz naslova funkcij v revizijski in kadrovski komisiji:

V EUR (brez centov)	Nadomestilo za opravljanje funkcije	Seje	Skupaj
Darij Barrile – revizijska komisija	1.738	660	2.398
Vito Meško – revizijska komisija	897	660	1.557
Silva Savšek – revizijska komisija	2.760	1.372	4.132
Robert Čehovin – revizijska komisija	1.842	1.372	3.214
Tomaž Mencinger – revizijska komisija	589	0	589
Ivan Križnič – kadrovska komisija	406	0	406
Dušan Hočevar – kadrovska komisija	271	0	271
Vito Meško – kadrovska komisija	271	0	271
Skupaj	8.774	4.064	12.838

Drugih prejemkov člani nadzornega sveta niso prejeli.

Zahtevki zaposlenih, izhajajoči iz delovnih sporov, ki jim uprava DARS d. d. nasprotuje, so razkriti v pojasnilih postavke dolgoročnih rezervacij.

II.4.2.6 Odpisi vrednosti

V EUR (brez centov)	2012	Delež v odstotkih	2011	Indeks
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	3.340.109	2 %	1.120.510	298
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	141.900.646	98 %	141.445.367	100
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstvih	15.978	0 %	248.659	6
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	181.331	0 %	16.068.787	1
Skupaj	145.438.064	100 %	158.883.323	92

Amortizacija neopredmetenih osnovnih sredstev v letu 2012 znaša 3.340.109 evrov. Višja obračunana amortizacija neopredmetenih sredstev v letu 2012 v primerjavi s preteklim letom je posledica stavbne pravice.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist DARS d. d. na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekt, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za obdobje 50 let.

Prevrednotovalni poslovni odhodki od obratnih sredstev vključujejo predvsem popravke vrednosti terjatev do kupcev v višini 62.123 evrov, odpise terjatev v vrednosti 40.836 evrov ter prevrednotenje zalog vinjet z letnico 2012, katerih prodaja je bila zaključena 30. novembra 2012, v višini 74.868 evrov.

II.4.2.7 Drugi poslovni odhodki

V postavko drugi poslovni odhodki so vključeni tudi stroški oblikovanja dolgoročnih rezervacij v višini 3.268.164 evrov. Stroški oblikovanja dolgoročnih rezervacij v letu 2012 se nanašajo na:

- dolgoročno vnaprej vračunane stroške iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest, v višini 2.972.063 evrov, ter za tožbe, povezane z upravljanjem in vzdrževanjem avtocest, v višini 9.961 evrov,
- oblikovane rezervacije za jubilejne nagrade v višini 90.673 evrov in odpravnine ob upokojitvi v višini 86.457 evrov,
- oblikovane rezervacije za odpravnine za presežne delavce ob spremembi cestninskega sistema v višini 38.569 evrov,
- oblikovane rezervacije v višini 14.858 evrov za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt dodatnega kolektivnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja,
- oblikovane dolgoročne pasivne časovne razmejitev za poravnavo potencialnih obveznosti iz naslova prodanih elektronskih tablic, to je, vračilo kupnine kupcem ob morebitnem vračilu elektronskih tablic, v višini 55.583 evrov (kupci elektronskih tablic imajo sedem let časa, da vrnejo elektronsko tablico).

II.4.2.8 Finančni prihodki od posojil, danim drugim

Finančni prihodki od posojil, danih drugim, v višini 4.790.909 evrov izhajajo iz nalaganja kratkoročnih viškov likvidnih sredstev DARS d. d. pri bankah v obliki depozitov ter prevrednotenja finančnih naložb, namenjenih prodaji.

II.4.2.9 Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih

Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih v višini 32.559 evrov zajemajo finančne prihodke iz poslovnih terjatev, zaračunane zamudne obresti in pozitivne tečajne razlike.

II.4.2.10 Finančni odhodki od oslabitve in odpisov finančnih naložb

Finančni odhodki od oslabitev v višini 1.857.944 evrov predstavljajo oslabitve iz poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti za varovanje obrestnih tveganj v višini 40.000.000 evrov, s katerimi družba ščiti denarni tok iz posojil, najetih za potrebe gradnje avtocest. Družba izkazuje vse sklenjene izvedene finančne instrumente za zaščito pred obrestnim tveganjem v izkazu poslovnega izida.

II.4.2.11 Finančni odhodki od posojil, prejetih od bank

Finančni odhodki v višini 58.828.525 evrov predstavljajo obračunane obresti dolgoročnih kreditov. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih kreditov na dan 31. decembra 2012 znašala 1,94 odstotka.

II.4.2.12 Finančni odhodki od izdanih obveznic

Finančni odhodki v višini 7.348.266 evrov predstavljajo obračunane obresti iz izdanih dolgoročnih vrednostnih papirjev. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih vrednostnih papirjev je na dan 31. decembra 2012 znašala 4,35 odstotka.

II.4.2.13 Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti

Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti v višini 1.712.292 evrov med drugim vključujejo negativne obresti iz izvedenih finančnih instrumentov, ki so razlika med variabilno obrestno mero zavarovanega posojila in fiksno obrestno mero izvedenega instrumenta.

II.4.2.14 Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 158.979 evrov predstavljajo odškodnine, prejete po sodbah, zaračunane pogodbene kazni, nagrade za preseganje kvote zaposlenih invalidov, povrnjene stroške postopka DARS d. d. v okviru izvajanja prekrškovnega nadzora nad cestninjenjem in podobno.

II.4.2.15 Drugi odhodki

Drugi odhodki v višini 68.391 evrov vključujejo predvsem odškodnine, plačane po sodbah, povrnjene stroške v revizijskih postopkih po zakonu o javnih naročilih in podobno.

II.4.2.16 Davek od dohodka pravnih oseb

Davek od dohodka pravnih oseb je obračunan po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Davek od dohodka za leto 2012 je obračunan po 18-odstotni stopnji na obdavčljivi dobiček, ki ga je ustvarilo podjetje v davčnem obdobju.

V EUR (brez centov)	2012	2011
1 Prihodki	316.010.743	336.538.471
2 Odhodki	286.629.433	305.730.681
3 Celotni dobiček (1 – 2)	29.381.309	30.807.790
4 Zmanjšanje prihodkov	65.125	272.483
5 Povečanje prihodkov	0	0
6 Zmanjšanje odhodkov za oblikovanje rezervacij	216.144	878.513
7 Zmanjšanje odhodkov, drugi nepriznani odhodki	1.076.311	17.119.322
8 Povečanje priznanih odhodkov	76.898	284.789
9 Razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki (1 – 2 – 4 + 5 + 6 + 7 – 8)	30.531.742	48.248.353
10 Davčna osnova (9)	30.531.742	48.248.353
11 Sprememba davčne osnove zaradi spremembe računovodskih usmeritev	-174.430	-152.863
12 Povečanje davčne osnove za izkoriščene davčne olajšave	0	4.674
13 Olajšava za investiranje	1.145.145	30.000
14 Olajšava za zaposlovanje invalidov	287.504	280.571
15 Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju	3.822	5.215
16 Olajšava za dodatno pokojninsko zavarovanje	812.276	815.397
17 Olajšava za donacije	15.250	26.020
18 Osnova za davek (10 + 11 + 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17)	28.093.316	46.942.961
19 Davek od dohodkov pravnih oseb	5.056.797	9.388.592

Celotni dobiček, ugotovljen v izkazu poslovnega izida, zmanjšan za obveznost za davek od dohodka pravnih oseb za obračunsko obdobje ter zmanjšan za odložene davke, predstavlja čisti poslovni izid obračunskega obdobja. Poslovni izid za leto 2012 je za pet odstotkov slabši od čistega poslovnega izida predhodnega leta.

V EUR (brez centov)	2012	2011
Dobiček iz poslovanja	94.246.204	102.262.961
Dobiček iz financiranja	-64.955.483	-73.333.820
Dobiček zunaj rednega delovanja	90.589	1.878.649
CELOTNI DOBIČEK	29.381.309	30.807.790
Davek od dobička	-5.056.797	-9.388.592
Odloženi davki	-1.001.911	3.190.354
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	23.322.602	24.609.552

Terjatve za odloženi davek so pripoznane za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih. Efektivna davčna stopnja, izračunana kot kvocient med celotnim plačanim davkom in celotnim dobičkom za leto 2012, znaša 17,21 odstotka.

II.4.2.17 Čisti poslovni izid po preračunu na podlagi rasti cen življenjskih potrebščin

V EUR (brez centov)	Odstotek rasti	Znesek kapitala	Izračunani učinek	Zmanjšani poslovni izid
Kapital – vse postavke razen dobička tekočega leta	2,7 %	2.417.932.728	65.284.184	-41.961.582

II. 5 POSLOVNA IN FINANČNA TVEGANJA

Poslovna in finančna tveganja so predstavljena v poslovnem delu letnega poročila v poglavjih I.8 in I.9.

II. 6 DOGODKI PO DATUMU SESTAVITVE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Dogodki, ki so se zgodili po datumu sestavitve računovodskih izkazov, niso vplivali na računovodske izkaze družbe DARS d. d. za leto 2012.

II. 7 REVIDIRANJE LETNEGA POROČILA ZA LETO 2012

Pogodbeni znesek storitev revidiranja letnega poročila za leto 2012 za družbo DARS d. d. znaša 26.640 evrov (brez DDV). Revizijo je opravila družba Deloitte revizija d. o. o., Ljubljana. V letu 2012 revizijska družba ni opravila nobene druge storitve za družbo DARS d. d.

II.8 REVIZORJEVO POROČILO

Deloitte.

Deloitte Revizija d.o.o.
Dunajska cesta 165
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel: + 386 (0)1 3072 800
Fax: + 386 (0)1 3072 900
www.deloitte.si

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA **lastnikom družbe Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d.**

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene računovodske izkaze družbe Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d. (v nadaljevanju: Družba), ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2012, izkaz vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi, in za takšen notranji nadzor, ki je po mnenju posloводства potreben za pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Razen izjeme, obravnavane v naslednjih odstavkih, smo revizijo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanim in poštnim predstavljanjem računovodskih izkazov družbe, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja družbe. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Ime Deloitte se nanaša na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakonodajo Združenega kraljevstva Velike Britanije in Severne Irske (v izvirniku »UK private company limited by guarantee«), in mrežo njenih članic, od katerih je vsaka ločena in samostojna pravna oseba. Podroben opis pravne organiziranosti združenja Deloitte Touche Tohmatsu Limited in njenih družb članic je na voljo na www.deloitte.com/slovenska-druzba.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Osnova za mnenje s pridržkom - odstopanje od SRS v letu 2010

Družba je na dan 1.1.2010 v svoje poslovne knjige prevzela osnovna sredstva, ki jih je do 31.12.2009 vodila v izvenbilančni evidenci (lastnina RS v upravljanju DARS d.d.). Družba je pri tem prenosu upoštevala 25. člen Zakona o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-1), ki predpisuje, da se sredstva in viri sredstev, ki jih določajo 14., 15. in 18. člen ZDARS-1 izkazujejo in vodijo v poslovnih knjigah družbe prvič za celo poslovno leto 2010 in se tudi upoštevajo pri pripravi računovodskih izkazov. Po našem vedenju drugačna uradna interpretacija zakona ne obstaja, zato je skladno z navedenim, družba sredstva pridobljena po ZDARS-1 v svojih poslovnih knjigah amortizirala celotno poslovno leto 2010 in jih ni pričela amortizirati prvi dan naslednjega meseca potem, ko so bila sredstva razpoložljiva za uporabo (datum sprejema zakona, ki je 4. december 2010). Opisana računovodska rešitev, ki je bila uzakonjena z ZDARS-1, ni bila v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi. Zaradi tega je preneseni poslovni izid podcenjen za znesek obračunane amortizacije leta 2010 v višini 106.598 tisoč EUR.

Mnenje

Razen glede učinkov opisanih v odstavku »Osnova za mnenje s pridržkom - odstopanje od SRS v letu 2010«, računovodski izkazi po našem mnenju podajajo resničen in pošten prikaz finančnega položaja družbe na dan 31. decembra 2012 ter njenega poslovnega izida in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi.

Poročilo o drugih zakonskih in regulativnih zahtevah

Poslovodstvo je odgovorno tudi za pripravo poslovnega poročila v skladu z zahtevami Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1). Naša odgovornost je podati oceno o tem, ali je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi. Naši postopki v zvezi s tem so opravljeni v skladu z mednarodnim standardom revidiranja 720 in omejeni zgolj na oceno skladnosti poslovnega poročila z revidiranimi računovodskimi izkazi. Po našem mnenju je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi, za katere smo izdali mnenje s pridržkom.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

Kristian Milošič
Pooblaščen revizor

Yuri Sidorovich
Predsednik uprave

Deloitte.

DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, Slovenija 3

Ljubljana, 15. april 2013

PRILOGA 1: PREGLEDNOST FINANČNIH ODNOSOV IN LOČENO IZKAZOVANJE POSLOVANJA PO DEJAVNOSTIH

DARS d. d. skladno z zakonom o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (ZPFOLERD-1, Ur. l. RS, št. 33/2011) ločeno izkazuje poslovanje za posle, ki jih po 4. členu ZDARS-1 opravlja v imenu Republike Slovenije in za njen račun, ter za posle, ki jih opravlja v svojem imenu in za svoj račun, ki so gradnja in obnavljanje avtocest, njihovo upravljanje in vzdrževanje ter izvajanje cestninjenja.

Na podlagi 4. člena ZDARS-1 in pogodbe o izvajanju naročila DARS d. d. opravlja naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. DARS d. d. opravlja te posle kot posle za tuj račun in za opravljene storitve evidentira terjatve do RS. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavljajo v proračunu RS. V letu 2012 sta RS in DARS d. d. sklenila Pogodbo o izvajanju naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 ter letno izvedbeno pogodbo, ki je podrobneje urejala medsebojna razmerja v letu 2012. V izvedbeni pogodbi za leto 2012 so opredeljeni vsebina ter predvidena vrednost opravljenih del, nadomestilo DARS d. d. za opravljene naloge ter dinamika zaračunavanja in plačevanja storitev, zajetih s pogodbo.

DARS d. d. je na podlagi letne izvedbene pogodbe za leto 2012 upravičen do nadomestila, ki je skladno z dejansko opravljenim številom ur. Stroški za opravljene naloge, ki nastanejo iz odnosa do tretjih oseb, v celoti bremenijo RS in jih DARS d. d. prefakturira RS.

DARS d. d. kot prihodek od dejavnosti prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest izkazuje nadomestilo po Pogodbi o izvajanju naročila, ki ga RS priznava DARS d. d. za opravljanje naročila. Družba kot strošek dejavnosti izkazuje celotne stroške Službe za prostorsko načrtovanje in stroške materiala, storitev, dela in amortizacije sredstev Pravne službe (39 odstotkov), Financ in računovodstva (šest odstotkov) in Službe za načrtovanje, razvoj ter gospodarjenje z vozišči (11 odstotkov). Stroškov storitev Pravne službe družba ne prišteva med stroške dejavnosti, saj so stroški storitev, povezani s pridobivanjem nepremičnin (cenienci, notarji, geodeti ipd.), stroški RS in jih družba v celoti zaračunava naročniku.

V letu 2012 je družba iz dejavnosti po 4. členu ZDARS-1 izkazala izgubo v višini 119.397 evrov. Izguba je posledica zmanjšanja obsega del v letu 2012 za naloge po Pogodbi o izvajanju naročila v letu 2012.

Družba v okviru koncesijske dejavnosti, ki jo opravlja v svojem imenu in za svoj račun, izvaja gradnjo in obnavljanje avtocest, jih upravlja, vzdržuje ter izvaja cestninjenje. Med prihodke dejavnosti zajema vse prihodke, razen prihodkov po pogodbi o izvajanju naročila, med stroški pa izkazuje vse stroške, razen celotnih stroškov Službe za prostorsko načrtovanje in stroškov materiala, storitev, dela in amortizacije sredstev Pravne službe (39 odstotkov), Financ in računovodstva (šest odstotkov) in Službe za načrtovanje, razvoj ter gospodarjenje z vozišči (11 odstotkov). Posamezne postavke so podrobneje obrazložene v pojasnilih k računovodskim izkazom.

Z vidika pomembnosti posameznih postavk družba ne pripravlja ločene bilance stanja. Opredmetena osnovna sredstva oziroma pripadajoči stroški amortizacije so razporejeni med dejavnostmi v skladu z zgoraj opisano delitvijo.

Izkaz vseobsegajočega donosa po dejavnostih za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2012

V EUR (brez centov)	Pogodba o naročilu	Koncesijska pogodba	Skupaj
1. Čisti prihodki od prodaje	487.200	305.330.190	305.817.390
Prihodki od cestnin	0	294.884.886	294.884.886
Prihodki od zakupnin	0	7.356.477	7.356.477
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	0	1.064.196	1.064.196
Prihodki od služnosti	0	311.866	311.866
Prihodki po agentski pogodbi	487.200	0	487.200
Prihodki od telekomunikacij	0	1.111.106	1.111.106
Drugi prihodki od prodaje	0	601.659	601.659
3. Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	0	432.096	432.096
4. Drugi poslovni prihodki	0	4.778.809	4.778.809
5. Stroški blaga, materiala in storitev	-168.431	-34.952.781	-35.121.212
a) nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter str. porabljene- nega materiala	-8.951	-10.163.059	-10.172.010
b) stroški storitev	-159.480	-24.789.722	-24.949.202
6. Stroški dela	-433.895	-32.226.015	-32.659.909
a) stroški plač	-346.833	-23.708.417	-24.055.250
b) stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja	-62.860	-4.649.154	-4.712.014
c) drugi stroški dela	-24.202	-3.868.444	-3.892.646
7. Odpisi vrednosti	-4.272	-145.433.792	-145.438.064
a) amortizacija	-4.272	-145.236.483	-145.240.755
b) prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. sr. in opredme- tenih osnovnih sredstvih	0	-15.978	-15.978
c) prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	0	-181.331	-181.331
8. Drugi poslovni odhodki	0	-3.562.907	-3.562.907
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0	4.790.909	4.790.909
b) finančni prihodki iz posojil, danim drugim	0	4.790.909	4.790.909
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	0	32.559	32.559
b) finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	0	32.559	32.559
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	-1.857.944	-1.857.944
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	0	-67.889.083	-67.889.083
b) finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	0	-58.828.525	-58.828.525
c) finančni odhodki iz izdanih obveznic	0	-7.348.266	-7.348.266
č) finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	0	-1.712.292	-1.712.292
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	-31.925	-31.925
b) finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev	0	-27.952	-27.952
c) finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	0	-3.973	-3.973
15. Drugi prihodki	0	158.979	158.979
16. Drugi odhodki	0	-68.391	-68.391
17. Davek iz dobička	0	-5.056.797	-5.056.797
18. Odloženi davki	0	-1.001.911	-1.001.911
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	-119.397	23.441.999	23.322.602
23. Drugi vseobsegajoči donos	0	0	0
24. Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja	-119.397	23.441.999	23.322.602

2012 DARS